

Karan 21

Musa ni Haruna tagara kuma Farawona fe
Exode 4:29-12:42

ALA TA KUMA

Ayiwa, Musa ni Haruna ka sira ta ole ra ka taga.

O tagara se Misiran,

o ka Izirayelimogow ta cekorobaw bee lajen. (Ex 4:29)

Matigi Ala tun ka kuma minw bee fo Musa ye,

Haruna ka o fo cekorobaw ye;

Musa ka tagamasiyenw ke o nyana fana. (4:30)

Izirayelimogow lara o ra. O ka o nya biri dugu ma ka Ala bato. (4:31)

Ayiwa, o ko, Musa ni Haruna tagara Farawona fe.

A ko: "Matigi Ala, Izirayelimogow ta Ala ko

i ye ale ta mogow bla,

janko o ye taga nyanagbe do ke ale ye kongo kono,

ka ale bonya."

Farawona ko: "Jon le ye Matigi Ala ye ko ne be a kan lamen,

ka Izirayelimogow bla o ye taga?

Ne ma Matigi Ala lon, ne tena Izirayelimogow bla o ye taga fana.

Ele Musa ani Haruna, mun koson aw be mogow kunnacenna

ka o ta baara lalo de?

Aw ye teme ka taga baara ke de!" (5:1-4)

Ayiwa, o lon yere ra, Farawona k'a fo baara korosibagaw

ni baara kuntigiw ye ko:

"Aw ye baara caya o ma, ka o degu kosebe." (5:6-9)

Musa ka o men minke a k'a fo Matigi Ala ye ko:

"Matigi, mun koson i ka nin kojugu ke nin mogow ra?

Mun na i ka ne ci?

Kabini ne tagara Farawona fe ka taga kuma a fe i togow ra,

a be kojugu doron le kera i ta mogow ra.

Ele fana ma foyi ke ka o kisi ka bo a boro." (5:22-23)

Ayiwa Matigi Ala k'a fo Musa ye ko:

"Ne bena min ke Farawona ra, i bena o ye sisan.

Ne le ye Matigi Ala ye.

Ne ka ne yere yira Ibrahima ni Isiyaka ni Yakuba ra,

ko ne le ye Sebetigi Ala ye.

Nka ne togow min ye ko Matigi Ala, o ma ne lon o togow ra.

Ne ka jennyogonya don ni o ye fana,

ka layiri ta o ye ko ne bena Kanaana jamana di o ma,

o tun nana ke lonan ye jamana min na." (6:1-4)

Ayiwa, Musa ka o kuma le fɔ Izirayelimɔɔw ye.
 Nka o tun be jɔnya gbelen mina,
 o jusukasi kosɔn, o ma se ka Musa lamen. (6:9)

Matigi Ala kumana Musa fe tuun ko:
 "Taga kuma Misiran masace Farawona fe ko
 a ye Izirayelimɔɔw bla, o ye taga ka bɔ a ta jamana ra." (6:10-11)

Musa ni Haruna tagara Farawona fe.
 Matigi Ala ka min fɔ o ye, o ka o ke.
 Haruna ka a ta bere firi dugu ma,
 Farawona ni a ta jamana nyamɔɔw nyana.
 Bere yelemana ka ke sa ye.
 Farawona ka Misiran kolɔnbagaw, ani a subagaw,
 ani a jinamoriw wele ka na.
 Olugu fana nana o dɔ ke subagaya ra.
 Olugu bee fana ka o ta berew firi dugu ma;
 berew yelemana ka ke saw ye.
 Nka Haruna ta bere tun yelemana ka ke sa min ye,
 o sa ka olugu ta saw bee kunu. (7:10-13)

Ayiwa, Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko:
 "Farawona jusukun ka gbelen;
 a te sɔnna ka ne ta mɔɔw bla o ye taga.
 Sini sɔɔmada jooa fe, i ni Haruna ye taga a nɔ fe.
 A bɛna bɔ ka taga Nili bada ra. Aw ye taga a fe bada ra yi.
 Bere min yelemana ka ke sa ye, i ye o ta i boro." (7:14-15)

Matigi ka min fɔ Musa ni Haruna ye o ka o ke.
 Haruna ka bere kɔrɔta ka baji gbasi ni a ye
 Farawona ni a ta jamana nyamɔɔw bee nyana.
 Baji bee yelemana ka ke jori ye.
 Ba jegew bee fagara. Ji torira. Misirankaw ma se k'a ji min tuun.
 Jori tun be Misiran jamana yɔrɔ bee ra.
 Farawona ka o ye minke, a ka a jusukun gbeleya,
 i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na.
 A ma sɔn ka Musa ni Haruna ta kuma lamen. (7:20-22)

Matigi Ala ka tɔrɔ werew lase Farawona ni Misirankaw ma tuun.
 Yɔrɔ bee kera ntɔri senjanw ye, ani buguri kera kinnifenw misenw ye.
 Nka, Farawona ma sɔn ka Ala ta mɔɔw bla o ye taga.

Matigi Ala ka tɔrɔ werew lase Farawona ni Misirankaw ma tuun.
 Yɔrɔ bee kera limɔɔw ye, beganw fagara, ani bugurigbe kera
 sumuniw ye mɔɔw ra.
 Nka, Farawona ma sɔn ka Ala ta mɔɔw bla o ye taga.

Matigi Ala ka tɔɔɔ wɛrɛw lase Farawona ni Misirankaw ma tuun.

O kɛra sanberɛ ye, fɔnyɔ nana ni tɔnw ye, ani jamana bɛɛ kɛra dibi ye.
Nka, Farawona ma sɔn ka Ala ta mɔɔw bla o ye taga.

O kɔ, Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko:

"Ne bɛna tɔɔɔ ba kelen lase Farawona ni Misirankaw ma tuun,
ka o kɛ a laban ye.

O kɔ a bɛna aw bla aw ye taga.

A yɛrɛ bɛna aw gben le pewu

ko aw ye taga ka bɔ a ta jamana ra." (11:1)

Ayiwa, Musa ka Izirayeli cɛkɛrɔɔbaw bɛɛ wele k'a fɔ o ye ko:

"Aw bɛɛ ye taga sagaden kelen walama baden kelen mina,
gba bɛɛ ni a ta, k'a faga ka Jɔnyaban nyanagbɛ kɛ.

Aw ye sagaden kanatigɛ k'a jori kɛ minan dɔ kɔɔ,

ka Isoe yiri flaburu dɔw su o jori ra,

ka o jori seri seri bon da sanfɛyɔɔ ra,

ani a kɛrɛfɛyɔɔ fla ra.

Mɔɔɔ si kana bɔ a ta so kɔɔ fɔ ka taga dugu gbɛ.

Ni Matigi Ala ka na kɛ tɛmɛ ye,

ka kɛ Misirankaw den fɔlɔw faga ye tuma min na,

ni a ka jori ye bon da min sanfɛyɔɔ ni a kɛrɛfɛyɔɔ fla ra,

a bɛ tɛmɛ o bon kan. Aw ye to ka nin landa saninman kɛ.

Ni aw ta denw ka aw nyininka ko:

'Nin landa kɔɔ ye di aw fɛ'?

Aw ye a fɔ o ye ko: 'Nin ye Jɔnyanban saraka le ye;

an bɛ o kɛ ka an Matigi Ala bonya,

sabu ka an to Misiran,

tuma min Matigi Ala ka Misirankaw den fɔlɔw faga,

a tɛmɛna Izirayeli mɔɔw ta sow kan,

a ma se olugu ma; a ka o kisi." (12:21-27a)

Ayiwa Musa ka o kumaw bɛɛ fɔ minke,

o tuma ra mɔɔw bɛɛ ka o kinbirigban dugu ma,

ka Matigi Ala bato. (12:27b)

O kɔ, Izirayelimɔɔw tagara o ta sow kɔɔ.

Matigi Ala tun ka fɛn o fɛn fɔ Musa ni Haruna ye, o ka o bɛɛ kɛ. (12:28)

Ayiwa, su cɛmance ra, Matigi Ala ka Misiran jamana den fɔlɔw bɛɛ faga.

Ka a ta Misiran masaceba yɛrɛ den fɔlɔ ra, ka taga a bla fɔ Misiran kasodenw
gbansanw den fɔlɔw ra; ani bɛganw ta den fɔlɔw bɛɛ.

Nka, minw ka jori bla o ta bon da ra i n'a fɔ Ala k'o fɔ cogo min,

Ala ma o den fɔlɔ faga.

A kɛra ten, Farawona ni a ta jamana nyamɔɔw

ni Misirankaw bɛɛ wurira dugutarama fɛ.
Kasikan baw ni kulekan baw tun bɛ bɔra jamana yɔrɔ bɛɛ ra;
sabu so si ma to, ni saya ma kɛ mina. (12:29-30)

O su yerɛ fɛ, Farawona ka Musa ni Haruna wele k'a fɔ o ye ko:

“Aw ye teriya ka taga ka bɔ ne ta mɔgɔw cɛ ma,
aw ni Izirayelimɔgɔw bɛɛ;
a ye taga Matigi Ala bato i n'a fɔ aw k'a fɔ cogo min na.
Aw ye taga ni aw ta misiw, ani aw ta sagaw, ani aw ta baw ye,
i n'a fɔ aw k'a fɔ cogo min. Aw ye taga Ala daari ne ye.”

Misirankaw gbanna Izirayelimɔgɔw ra, ko o ye bɔ;
o tun kɔrɔtɔra ko Izirayelimɔgɔw ye bɔ o ta jamana ra;
sabu o tun bɛ a miirira ko olugu Misirankaw bɛɛ le bɛna sa. (12:31-34)

Ayiwa, Musa tun ka min fɔ Izirayelimɔgɔw ye, o ka o kɛ.

O ka minan warigberamanw ani minan saninlaman
ani faninw daari Misirankaw fɛ.

Izirayelimɔgɔw ka fen o fen daari o fɛ, o ka o bɛɛ di o ma. (12:35-36)

Izirayelimɔgɔw tun ka san kɛmɛ naani ni san bisaba (430) le kɛ Misiran.

O san kɛmɛ naani ni san bisaba lon laban yerɛ le ra

Matigi Ala ka Izirayelimɔgɔw kɛ nyɔgɔn kan,
ka o bɛɛ labɔ Misiran jenkuru jenkuru. (12:40-41)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Mun na Farawona ma sɔn ka Matigi Ala ta mɔgɔw labla? (A ma Ala lɔn.)
- Ni Haruna ka a ta bere firi tuma min na Farawona nyana, mun kɛra? (Bere yelemanna ka kɛ sa ye.)
- Ni Misiran kolɔnbagaw ani a subagaw ani a jinamoriw ta berew yelemanna ka kɛ saw ye, mun le kɛra? (Haruna ta sa ka olugu ta saw bɛɛ kunu.)
- Tɔɔrɔ fɔlɔ tun ye mun ye? (Baji bɛɛ yelemanna ka kɛ jori ye.)
- Tɔɔrɔ o tɔɔrɔ kɔ fɛ, ko Farawona ma sɔn ka Izirayelimɔgɔw labla o ye taga, a ta kɛwalew tun ye jurumun ye wa? (}nhɔn.)
- Mun na? Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fɛ wala lɔnibariya.)
- Tɔɔrɔ laban ye mun ye? (Dence fɔlɔ bɛɛ sara Misiran jamana kɔnɔ, denw ani bɛganw bɛɛ.)
- Izirayelimɔgɔw ka kan ka mun le seri seri bon da kɛrɛfeyɔrɔ fla ni a sanfeyɔrɔ ra? (Sagaden walama baden jori.)
- Mun na? (Jori kɛra tagamasiyen ye o bondaw ra. Ni Ala bɛ jori ye, a bɛ temɛ o ta bonw kan. O cogo ra ni Ala ka na kɛ Misirankaw faga ye tuma mina, o tɔɔrɔw tena se o ma.)
- Jɔnyaban nyanagbɛ ye mun ye? (Feti lo. Izirayelimɔgɔw ka kan ka o kɛ ka Matigi Ala bonya, sabu ka o to Misiran, tuma min Matigi Ala ka Misirankaw den fɔlɔw faga, a temena Izirayelimɔgɔw ta sow kan, a ma se olugu ma; a ka o kisi.)

- Ko kolatigeni be Ala fe ka a ta mɔgɔw kisi, o be an karan mun le ra Ala ta cogoya ra? (Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ani neematigi.)
- Ni Izirayelimɔgɔw tun b'a fe ka kisili sɔrɔ, o ka kan ka Ala ta kolotigeni tugu wa? (ʒnhɔn.)
- O be an karan mun le ra ko an be se ka gbara Ala ra cogo di? (Adamadenw be se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala sago ye ani a ta kolatigeni.)

Karan 22

Izirayelimogow ta bori
Matigi Ala ka kogji cetigi fla ye
Exode 13-14

ALA TA KUMA

Tuma min Farawona ka Izirayelimogow labla ko o ye taga,
Matigi Ala ma a to o ye teme Filisitikaw ta jamana sira fe,
ka soru o sira le ka surun.
Matigi ka a ye ko ni o ka o sira ta,
ni o ka taga a ye ko kere le be o nya, o bena siran,
ka o ta miiriya yelema, ka kosegi Misiran jamana ra tuun.
O le koson Ala k'a to o munumununa kongokolon sira fe,
ka taga fo kogji wulen fan fe.
Izirayelimogow bora Misiran ni o ta kerekeminanw ye o boro. (13:17-18)

Ayiwa Izirayelimogow tagara o ta fanibonw gban ka si kongokolon koru.
Matigi Ala yere le tun be o nya, ka sira yira o ra.
Tere fe sankaba do le tun be ke o nya, ka sira yira o ra.
Su fe a tun be ke tasumamana jamijan do ye,
ka yeelen bo o ye, janko o ye tagama su ni tere.
Sankaba tun te bo o nya fiyewu tere fe;
tasumamana fana tun te bo o nya su fe. (13:20-22)

Matigi Ala k'a fo Musa ye ko:
"A fo Izirayelimogow ye ko o ye kosegi
ka na sigi kogji koru.
Ni o kera, Farawona bena a miiri ko aw tununa kongokolon konu,
ko aw ma tagayuru lbn aw yere ra tuun;
ko aw kera i ko kasodenw, kongokolon konu."
Matigi Ala ka min fo, Izirayelimogow ka o ke. (14:1-3)

Ayiwa o nana taga a fo Misiran masace Farawona ye ko
Izirayelimogow tagara.
O yoronin bee Farawona ni a ta jamana nyamogow
nimisara o taga ko ra.
O ko: "Mun koson an k'a to o tagara de?
An tun ka kan ka o to yan o ye ke baara ke ye an ye."
Farawona ka a ta sowotoro laben, k'a ta kerekedenw bee ce,
o ka gban Izirayelimogow ko.
Sowotoro nyuman minw labennin lo ka nya kere kama,
a ka o keme woru ta, ka fara Misiran sowotoro tow kan. (14:5-8)

Izirayelimogow nana fleri ke ka a ye ko
Farawona ni a ta mogow be olugu ko,
fo ka surunya o ra yere. O jatigera kosebe.

O ka ke kule ye ka ke Matigi Ala tɔgɔ wele ye ko a ye olugu demɛ. (14:10)

Musa ka o jaabi ko: “Aw ye to yɔrɔ kelen na, aw kana siran.
Matigi Ala bena aw kisi cogo min na bi, aw bena o ye.
Matigi Ala yere le bena o kere aw nɔ ra.
Aw ye je k'a fle dɔrɔn.” (14:13-14)

Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: “Mun kosɔn i be kulera ko ne ye aw demɛ?
A fɔ jama ye ko o ye ke taga ye dɔrɔn.
Ele Musa, ele ye i ta bere ta i boro k'a kɔrɔta kɔgɔji kunna.
Ji bena cetige fla ye,
Izirayelimɔgɔw bena tagama ka temɛ dugukolo jalan kan.” (14:15-16)

Ayiwa, Musa ka a boro kɔrɔta kɔgɔji kunna.
Matigi Ala ka fɔnyɔ ba dɔ lana ka bɔ terebɔyanfan fe.
O fɔnyɔ fiyera su bee ra, ka kɔgɔji nyɔni,
fɔ ka a cetige fla ye, ka dugukolo jalan ke a ce ma.
Izirayelimɔgɔw donna, ka ke tagama ye
dugukolo jalan kan ka kɔgɔji cetige.
Ji taranna fla ye, ka wuri ka lɔ o kininboro
ni o numanboro fe, i ko kogo.
Misirankaw fana gbanna Izirayelimɔgɔw kɔ.
Farawona ta sow, ani a ta sowotorow, ani a ta sotigiw,
o bee donna Izirayelimɔgɔw kɔ kɔgɔji ce ma. (14:21-23)

Dugugbeda fe, Matigi Ala ka Misirankaw ta sowotorow
senw don bɔgɔ ra ka o cen.
O ma se ka taga nyanaman tuun.
O k'a ye ten minke, o ko:
"An ye bori ka bɔ Izirayelimɔgɔw kɔrɔ;
Matigi Ala yere le be an kerera ka di o ma.” (14:24-25)

Matigi Ala ko Musa ma ko: “I boro kɔrɔta kɔgɔji kunna sisan,
janko ji ye kari ka jigi Misirankaw
ni o ta sowotorow ni o ta sotigiw kan.”

Musa k'a boro kɔrɔta kɔgɔji kunna.
Dugugbeda fe, kɔgɔji kɔsegira a cogo ra.
Misirankaw ko o be bori ka bɔ,
nka Matigi Ala ka ji kari ka jigi o bee kan yi.
Farawona ni a ta kerekedenw, ni a ta sowotorow,
ni a ta sotigiw minw bee tun donna kɔgɔji ra
Izirayelimɔgɔw kɔ,
ji karira ka ke olugu bee kan ka o bee datugu.
Hali mɔgɔ kelen ma kisi o ra. (14:26-28)

Ayiwa Matigi Ala ka Izirayelimɔgɔw kisi ka o bɔ Misirankaw boro o lon na.

Matigi Ala k'a ta se bagaya yira cogo min na,
 ka Misirankaw halaki, Izirayelimogow ka o ye minke,
 o siranna Matigi Ala nya, ka la a ra;
 Musa min ye Ala ta baaraden ye,
 o lara ale fana ra. (14:30-31)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Misiran masace Farawona ka mun ke ni a k'a ye ko Izirayelimogow tagara tuma min na? (A nimisara o taga ko ra. A ka wuri ka o nogben ni sowotoro ani a ta kerekedenw ye.)
- Farawona ka jurumun ke wa? (}nhon.) Mun na? Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fe wala lnibariya.)
- O be an karan mun le ra adamadenw ko ra? Adamadenw ye jurumunkelaw ye wa? (}nhon. Adamadenw ye jurumunkelaw ye.)
- Mun kera ni Izirayelimogow nana fleri ke ka a ye ko Farawona ni a ta mogow be olugu ko? (O siranna. O ka ke kule ye ka ke Matigi Ala togw wele ye ko a ye olugu deme. O ka ke Musa korofw ye.)
- Ala ka mun fw Musa ye? (A fw jama ye ko o ye ke taga ye doron. Musa ye a ta bere ta a boro k'a korota kogji kunna. Ji bena cetige fla ye, Izirayelimogow bena tagama ka teme dugukolo jalan kan.)
- Mun kera ni Musa ka a boro korota kogji kunna? (Ala ka fonyo do lana ka kogji nyoni, fw ka a cetige fla ye, ka dugukolo jalan ke a ce ma. Izirayelimogow donna, ka ke tagama ye dugukolo jalan kan ka kogji cetige.)
- Mun kera ni Farawona ta mogow donna Izirayelimogow ko kogji ce ma tuma min na? (Ala k'a fw Musa ye ko a ye a boro korota kogji kunna. Kogji kosegira a cogo ra. Ji karira ka ke olugu bee kan ka o bee datugu. Hali mogw kelen ma kisi o ra.)
- O be an karan mun le ra jurumun ko ra? Jurumun laban ye mun ye? (Jurumun be faranyogonya don Ala ni mogow ce ka saya lase mogow ma.)
- Izirayelimogow ka mun ke ni o ka Misirankaw halaki ye minke? (O siranna Matagi Ala nya, ka la a ra.)
- Nin ko, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be jurumun koninya. Ala be a ta layiri dafa. Ala ye Sebestigi ye.)

Karan 23

Ala be Izirayeli ta mako nya
Exode 15-16

ALA TA KUMA

Ayiwa Musa blara Izirayelimogow nya ka bo kogoji wulen yoro ra,
ka taga se ni o ye Suri kongokolon fan fe.
O ka tere saba tagama ke kongokolon kono, o ma ji soro.
O tagara se yoro do ra, o yoro togo ye ko Mara.
Nka o ma se ka o yoro ji min, sabu ji tun ka kuna. (15:22-23)

Mogow wurira ka ke Musa korfo ye, ka a dogoya.
O ko: "O tuma an bena mun le min sa?"
Musa ka Matigi Ala daari kosebe.
Matigi Ala ka yiri kunkurun do yira a ra, ko a ye o firi ji ra.
Musa ka o ta ka o firi ji ra, ji ka diya. (15:24-25a)

O yoro le ra Matigi Ala k'a ta sariyaw n'a ta ciw yira o ra.
O yoro kelen le ra fana a ka o korobo ka fle.
A ka a fo o ye ko: "N'aw be aw toro malo,
ka aw Matigi Ala kan lamen, ka tagama ka ben ni a sago ye,
ni aw be aw toro malo k'a ta cifoninw lamen,
ani k'a ta sariyaw bee sira tagama, o tuma,
ne ka bana minw lase Misirankaw ma,
ne tena o do si lase aw ma; sabu ne le ye Matigi Ala ye,
ne le be aw keneyabaga ye." (15:25b-26)

Izirayelimogow tagara se Sinayi kongokolon kono.
Ayiwa ka o to kongokolon kono yi,
Izirayelimogow bee ka ke Musa ni Haruna korfo ye,
ka o dogoya.

O ko Musa ni Haruna ma ko:
"E! Hali ni Matigi Ala tun ka a to an ye sa Misiran jamana ra,
o belen tun bena fisaya ni nin ye.
O yoro ra an tun be sigi daga babaw koro,
o fanin sogo ra; an be domuni ke ka fa.
Sisan, a fle, aw nana ni an ye nin kongokolon kono yan,
ka na a to kongo ye an bee faga yan gbansan!" (16:1-3)

Matigi Ala ko Musa ma o le ra ko:
"Ne bena domuni lajigi aw ye ka bo san fe, i n'a fo sanji.
Lon o lon, bee bena taga a ta tere domuni ce a ra.
Ne bena aw korobo k'a fle,
k'a lon yala ni aw bena tagama ka kanya ni ne ta sariya ye,
walama ni aw tena tagama ka kanya ni a ye.
Ayiwa, logokun tere wocronan, aw bena taga min ce ka na a tobi,

aw ka kan ka o caya k'a ke lon tɔw ta nyɔɔɔn fla ye.” (16:4-5)

Matigi Ala ko Musa ma tuun ko:

“Izirayelimɔɔw ka kuma minw beɛ fɔ ne ma, ne ka o men.
A fɔ o ye ko ne ko, ko bi wula fe o bena sogo domu,
ani sini sɔɔma fana o bena domuni sɔɔ caman.
Ni o kera, o bena a lon ko ne le ye o Matigi Ala ye.” (16:11-12)

Ayiwa wulada nana se minke, a kera ten fana;
wɔlonin suguya dɔw nana sigi sigi yɔɔ beɛ.
O dugusagbe sɔɔmada fe fana,
nkɔmiji ka fanibonw kɔɔyɔɔw beɛ lamini.

Ayiwa nkɔmiji nana ban tuma mina, fen dɔ tora dugu ma;
a tun ka misen misen i ko sanbere, a be misenman, gbeman.

Izirayelimɔɔw ka a fle, o ma a lon fen min lo.
O ko: “Mun le ye nin ye ten?”. (16:13-15)

Musa ka o jaabi ko:

“Matigi Ala ka domunifen min di aw ma, o lo.
Matigi Ala ka ci min fɔ, o ye nin ye:
A ko mɔɔ beɛ ye dɔ ce, min be a ta domuta bɔ.
Aw ye a ce ka kanya ni aw ta bon kɔɔ mɔɔw hakeya ye.” (16:15-16)

A fɔra cogo min, Izirayelimɔɔw ka a ke ten.
Dɔw ka caman ce, dɔw ka dɔɔnin dɔɔn ce,
ka kanya ni o ta sokɔɔmɔɔw da hakeya ye.

Nka o nana ka a ye ko minw ka caman ce,
olugu ta tɔ ma to, minw ka dɔɔnin ce,
olugu ta ma dese fana.
Beɛ tun ka a ta tere domuni hakeya le ce. (16:17-18)

Musa k'a fɔ o ye tuun ko:

“Mɔɔsi kana a ta domuni tɔ bla a ye si.”

Nka o n'a ta beɛ, o ma Musa lamɛn.

Dɔw ka dɔ bla ka si; tumu donna o ra, a torira.
Musa dimina o kɔɔ. (16:19-20)

Lɔɔɔkun tere wɔɔɔnan lon, o ka tere fla ta ce.

Jama nyamɔɔw tagara o fɔ Musa ye.

Musa ko: “Matigi Ala ka ole fɔ. Sini le ye nenekirilon ye;
o lon blara danna ka Matigi Ala bonya.
Aw b'a fe ka fen minw jeni aw ye o jeni bi.
Aw b'a fe ka min barabara, aw ye o barabara bi.
Aw ye bi ta domuni bɔ a ra ka a tɔ bla sini nya.”

O ka a tɔ bla o dugusagbe nya.

O ma tori, tumu fana ma don a ra.

Musa ko o ma ole ra: “Aw ka domuni min bla kunu,

aw ye o domu bi; sabu bi ye nenekirilon le ye.
 Bi lon blara ka Matigi Ala bonya.
 Aw tena domuni foyi sɔɔ kongo kɔɔ bi.” (16:22-26)

O n'a ta bɛɛ, lɔgɔkun tere wolonflanan,
 dɔw belen bɔra ko o bɛ taga dɔ cɛ, o ma foyi sɔɔ.
 Ayiwa Matigi Ala ko Musa ma o le ra ko:
 “Tuma juman le aw bɛna sɔn ka ne ta ci fɔninw,
 ni ne ta sariyaw mara dɛ?
 Lɔgɔkun tere wolonflanan na, aw bɛɛ ye to aw ta yɔɔ ra.
 Mɔgɔsi kana bɔ a ta yɔɔ ra.” (16:27-29)

A kera ten minke, mɔgɔw ka sɔɔ ka ke nenekiri ye
 lɔgɔkun tere wolonflanan na. Izirayelimɔgɔw ka o domuni tɔgɔ la ko mane.
 A tun bɔnin bɛ simankise dɔ le fɛ, min bɛ gbɛman;
 a tun ka timin i n'a fɔ lidɛgɛ. (16:30-31)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Mun na mɔgɔw wurira ka ke Musa kɔɔfɔ ye, ka a dɔgɔya? (O ma ji sɔɔ.)
- Matigi Ala ka mun ke ka ji di mɔgɔw ma? (Matigi Ala ka yiri kunkurun dɔ yira Musa ra, ko a ye o firi ji ra. Musa ka o ta ka o firi ji ra, ji ka diya.)
- Ala ka layiri juman ta Izirayelimɔgɔw ye bana ko ra? (Ala ka bana minw lase Misirankaw ma, Ala tena o dɔ si lase o ma ni o bɛ o toro malɔ ka Matigi Ala kan lamɛn, ka tagama ka bɛn ni a sago ye.)
- O bɛ an karan mun le ra, ko adamadenw bɛ se ka gbara Ala la cogo di? (Adamadenw bɛ se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala sago ye ani a ta kolatigeni.)
- Mun na Izirayelimɔgɔw wurira ka ke Musa kɔɔfɔ ye, ka a dɔgɔya tuun? (Kɔngɔ tun bɛ o ra.)
- Ala ka mun fɔ Musa ye domuni ko ra? (Ala bɛna domuni lajigi o ye ka bɔ san fɛ. Bɛɛ bɛna taga a ta tere domuni cɛ a ra. Lɔgɔkun tere wɔɔɔnɔn, o bɛna taga min cɛ ka na a tobi, o ka kan ka o caya k'a ke lon tɔw ta nyɔgɔn fla ye.)
- Mun na Ala bɛna o kɔɔbɔ k'a flɛ? (K'a lon yala ni o bɛna tagama ka kanya ni Ala ta sariya ye, walama ni o tena tagama ka kanya ni Ala ye.)
- Izirayelimɔgɔw ka kan ka mun ke, o nenekirilon na? (O lon blara danna ka Matigi Ala bonya. O tena domuni foyi sɔɔ kongo kɔɔ o lon na.)
- Mɔgɔw bɛɛ tagara ka kanya ni Ala ta sariya wa? (Ayi.)
- Nin mɔgɔw minw ma taga ka kanya ni Ala ta sariya ye, o ka jurumun ke wa? (}nhɔn.)
- Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fɛn min ye ka ban Ala sago ma murutiri fɛ wala lonibariya.)
- Izirayelimɔgɔw ta jurumun, a ko ka di Ala ye wa? (Ayi. Ala bɛ jurumun kɔninya.)
- Mun na Ala ka Izirayelimɔgɔw ta mako nya? (Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ani nɛematigi.)

Karan 24

Ala ta sariya tan
Exode 19-20

ALA TA KUMA

Izirayelimogow bonin ko Misiran jamana ra,
a karo sabanan tere folo,
o sera Sinayi kongokolon konso.

O ka o ta fanibonw gban o yoro ra yi ka nyasin kuru ma.
Musa yelenna kuru kunna ka taga kuma ni Ala ye. (19:1-3a)

Matigi Ala ka Musa wele kuru kunna k'a fo a ye ko:

"Nin kuma fo Yakuba ta mogow ye, Izirayelimogow, ko:
'Ne ka ko minw ke Misirankaw ra, aw ka o ye,
ani ne ka aw ta ka na ni aw ye ne yere koro, aw ka o ye fana.
Ayiwa sisan, ni aw ka ne ta kumakan lamɛn,
ka to ne ta jennyogonya ra,
aw le bena ke ne ta mogow kanuninw ye
ka teme siya tow bee kan,
sabu dugukolo bee lajennin ye ne ta le ye.
Ne bena aw ke ne ta sarakalasebagaw ye
ka aw sigi ne ta masaya ra,
ka aw ke siya saninman ye,
ka aw bla danna ne ye.'

I bena o kuma le lase Izirayelimogow ma." (19:3b-6)

Musa jigira ka na Izirayeli cekorobaw bee lajen.

Matigi Ala ka kuma minw fo a ye, a ka o bee lase o ma.

Jama bee lajennin ka Musa jaabi ko:

"Matigi Ala ka min o min fo, an bena o bee ke."

Jama ka min fo, Musa tagara o lase Matigi Ala ma. (19:7-8)

Ayiwa lon min fora, o lon sogomada joona fe,

sankurukan ni sanmanamana ni sankaba fin ba do kera kuru san fe.

Burufiyekan belebele do ka bo,

fo mogow ka ke yereyere ye o ta fanibonw konso,
siranya kojugu fe.

Ayiwa a kera ten Musa ka mogow bee labo kene ma,
ka taga ni o ye Ala nya koro.

Mogow lora kuru kere fe. (19:16-17)

Sinayi kuru fan bee tun kera sisi ye,

sabu Matigi Ala tun jigira kuru kunna tasuma ra.

A sisi tun be wurira i ko dibigba ba do sisi.

Kuru bee tun be yereyerera ni fanga ye.

Burufiyekan ka na ke bonya ye ka taga a fe.

Ni Musa tun kumana,
Matigi Ala tun be a jaabi ni perenkan ba le ye
i ko sanperenkan. (19:18-19)

Matigi Ala ko Musa ma ko: "Jigi i ye taga;
o ko i ni Haruna ye yelen ka na nyɔɔn fe yan.
Nka sarakalasebaga ni mɔɔ tɔw kana girin ko o be yelen ne no fe de!
Ni o te ne bena kojugu ke o ra ka o faga."
Musa kɔsegira ka jigi ka taga mɔɔw no fe,
ka taga o kuma fo o ye. (19:24-25)

Ayiwa Ala ka nin kumaw le fo Izirayelimɔɔw ye; a ko:
"Ne le ye i Matigi ye, min ka i labo,
Misiran jamana ra, jɔnyaso ra." (20:1-2)

O ko, Ala ye a ta sariya tan kuma bee fo:

1. I kana batofen were si bato ne ko. (20:3)

2. I kana ja si lese i yere ye ka a bato.
Fen minw be sankolo ra o, minw be dugukolo kan o,
minw be dugukolo jukoro ji ra o,
i kana o do si bisigiya lalaga ka a bato.
I kana i kinbirigban o fenw si koro, ka o bato.
Sabu ne min ye i Matigi Ala ye,
ne ta fe i ye ne ni batofen were kanu nyɔɔn fe fiyewu.
Mɔɔ minw be o terenbariya kow ke, ne bena o hake bo o tigiw ra,
ka a bo o ta denw na, ka a bo o ta denw ta denw na fana,
fo ka taga se o ta duruja sabanan, ni a naaninan ma,
sabun o be ne koninya.
Nka mɔɔ minw be ne kanu, ka ne ta sariyaw sira tagama,
ne be neema olugu ye, ka neema o ta denw ye,
ani o ta denw ta denw, fo ka taga se o ta duruja
waga kelennan ma. (20:4-6)

3. I kana i Matigi Ala tɔɔ fo gbansan,
sabun mɔɔ o mɔɔ be Matigi Ala tɔɔ fo gbansan,
Matigi Ala tena o tigi to ni a ma o hake bo a ra. (20:7)

4. I ye i hakiri to nenekirilon na ka o lon bla danna ne Ala ye.
I ye baara ke tere woro, ka i ta kow bee ke.
Nka logokun tere wolonflanan ye i Matigi Ala ta nenekirilon le ye.
I kana baara si ke o lon na. (4:8-11)

5. I fa ni i ba bonya,
janko i Matigi Ala bena jamana min di i ma,

i ye si jan sɔɔ o jamana ra. (20:12)

6. I kana mɔɔ faga. (20:13)

7. I kana nyamɔɔya ke. (20:14)

8. I kana sonyari ke. (20:15)

9. I kana faninya fɔ ka a la i mɔɔnyɔɔn na. (20:16)

10. I kana nyabo i mɔɔnyɔɔn ta boro fen si fe.

I kana nyabo i mɔɔnyɔɔn ta so fe;

i kana nyabo i mɔɔnyɔɔn ta muso fe,

walama a ta misi, walama a ta fali;

i kana nyabo i mɔɔnyɔɔn ta fen si fe.” (20:17)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ala ka mun fɔ Izirayelimɔɔw ye k'o ka kan ka mun ke ka ke Ala ta mɔɔw kanuninw ye? (O ka kan ka Ala ta kumakan lamɛn, ka to Ala ta jennyɔɔnya ra.)
- Izirayelimɔɔw sɔnna k'o ke wa? (}nhɔn.)
- O be an karan mun le ra ko adamadenw be se ka gbara Ala ra cogo di? (Adamadenw be se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala sago ye ani a ta kolatigeni.)
- Mun na Izirayelimɔɔw tun te se ka gbara kuru ra? (Ala tun be. Ala saninyanin lo. A ka kuru ke yɔɔ saninman ye fana.)
- Sariya fɔlɔ ye mun ye? (I kana batofen were si bato Ala kɔ.)
- O be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala ye kelenpe le ye.)
- An be se ka dogo Ala ma ka batofen were bato wa? (Ayi.) Mun na? (Ala be fenw beɛ lɔn. Ala be yɔɔ beɛ.)
- Ala ka mun fɔ an fa ni ba ko ra? (An ka kan ka an fa ni an ba bonya.)
- Ala ka mun fɔ sonyari ko ra? (An kana sonyari ke.)
- Ni mɔɔw be sonyari ke k'o sɔmɔɔw demɛ, a ka di Ala ye wa? (Ayi.) Mun na? (Ala k'a fɔ ko an kana sonyari ke.)
- Ala sɔnna ko mɔɔw be nyamɔɔya ke wa? (Ayi.) Mun na, nyamɔɔya be se ka mun ke mɔɔw ma? (A be se ka bana di mɔɔw ma. A be se ka kereɛ dɔn furu ra.)
- Ka Ala ta sariya cɛn, o ye jurumun ye wa? (}nhɔn.)
- Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fe wala lɔnibariya.)
- Ala ka mun miiri jurumun ko ra? (Ala be jurumun kɔninya.)
- Jurumun be se ka mun ke mɔɔw ni Ala ce? (Jurumun be faranyɔɔnya don Ala ni mɔɔw ce ka saya lase mɔɔw ma.)
- Ala ta sariya ka mun fɔ faninya fɔ ko ra? (I kana faninya fɔ ka a la i mɔɔnyɔɔn na.)
- Ala be miiri ko a ka nyi ni anw nyabɔra an mɔɔnyɔɔn ta boro fen wa? (Ayi.)
- An be Ala ta sariya mara tuma beɛ wa? (Ayi.)

- Ko an be Ala ta sariya cen, o be an karan mun le ra adamadenw ta ko ra?
(Adamadenw ye jurumunkelaw ye.)

Karan 25

Fanibon saninman lalagacogo
Exode 24, 25, 30, 32, 34; Lévitique 16; Hébreux 9

*Ayiwa ka Musa yelentɔ to kuru kunna, sankaba ka kuru datugu.
Matigi Ala ta nɔɔɔ tora Sinayi kuru kan.
Izirayelimɔɔw ka Matigi Ala nɔɔɔ ye o nya ra.
A kera i n'a fɔ tasuma ba le be jenina kuru san fe.
Musa donna sankaba kɔɔɔ ka ke yelen ye ka taga kuru kunna yi.
A tora o yɔɔ ra yi ka tere binaani ni su binaani ke. (Ex 24:15-18)*

ALA TA KUMA

Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

“A fɔ Isirayelimɔɔw ye ko o ye na ni o borofen dɔw ye
ka na a di ne ma.

Mɔɔɔ o mɔɔɔ bena sɔn ka a di ni #aninya nyuman ye,
aw ye olugu bɛɛ ta mina.” (Ex 25:1-2)

Matigi Ala kumana Musa fe, ko:

"Aw ye fanibon saninman dɔ lalaga ne ye,
janko ne ye sigi aw cɛma.” (Ex 25:8-9)

O fanibon kera Alabatoyɔɔ le ye.

O fanibon lu kera ni yiriw ni faniw ye.

O fanibon tun ye bonkɔɔ fla.

O lu kɔɔna la saraka bɔ yɔɔ tun be yi;
sarakaw bɛɛ ka kan ka bɔ o yɔɔ ra.

O saraka bɔ yɔɔ ra minanba dɔ tun be yi.

Ji kera a kɔɔ.

Sarakalasebagaw tun be o yere boro ni o senw ko a ra,
sani o ka saraka lase saraka bɔlan kan. (Ex 30:18-19)

O fanibon tarana ni cɛtigefani ye, k'a ke bonkɔɔ fla ye.

A bonkɔɔ fɔɔ tun be wele ko Ala ta yɔɔ saninman.

bonkɔɔ flanan kera Ala ta yɔɔ saninmanba ye. (Ex 26:33; Heb 9:2)

Bonkɔɔ flanan, kesu min be Ala ta jenyɔɔnya yira tun be.

Ala yere sigi yɔɔ ɔ.

A lalagara ni akasiya yiri ye.

Meleke bisigi fla tun be kesu datuunan ye.

Ala ko: "Ne bena ne yere yira i ra o yɔɔ le ra,
kesu datuunan san fe, sanin meleke fla ce.

O yɔɔ le ra ne bena ne ta ciw bɛɛ fɔ i ye,
janko i ye a fɔ Isirayelimɔɔw ye." (Ex 25:10, 18, 22)

Matigi kumana Musa fe ko: “Fen min blara Matigi ye,
ni mɔɔɔ dɔ filila ka hakema ko ke o kow ra ka jurumunke,

a ye na ni a ka jalaki yafa saraka ye Matigi ma.

O ka ke sagajigi kelen ye.

Sarakalasebaga ka a ka jurumun kafari ni o jalaki yafa saraka sagajigi ye, yafa na ke a ma.” (5:16)

“Ni mɔgɔ dɔ ye jurumunke Matigi ka ci fɔlenw ko ra,

hali ni a ma bɔ o seere ma, a jalaki lon.

A ka terenbaliya na ke a yere kun. (5:17)

O ka jalaki yafa saraka ke, a jalaki lon Matigi nya kɔrɔ.” (Lév 5:19)

Sarakalasebagaw tun be don bonkɔnɔ fɔlɔ kɔnɔ lon o lon ka o ta baara ke.

Sarakalasebaga kuntigiba, ale kelenpe le tun be don

bonkɔnɔ flanan kɔnɔ sinyaga kelen san kelen kɔnɔ.

A fana tun te se ka don yi, ni a ma taga ni began dɔ jɔri ye a boro.

A be taga ni o jori ye ka taga a yere ta jurumun kafari,

ani mɔgɔ tɔw firira ka jurumun minw ke, k'a sɔrɔ o m'a lon. (Héb 9:6-7)

A b'o saraka jori ta k'o jori seriseri kesu datuunan kan.

A be o ke janko mɔgɔ ta jurumun bee bɔ aw ra Matigi nya kɔrɔ.

Mɔgɔ tow te se ka don o bon kɔnɔ

fɔ sarakalasebaga kuntigi kelenpe. (Lév 16:29-34; Héb 9:1-14)

Ayiwa, mɔgɔw nana a ye ko Musa menna,

a te jigira ka bɔ kuru kan,

o ka nyɔgɔn lajen ka taga Haruna fe,

ka taga a fɔ a ye ko:

“Haruna, batofen dɔ lalaga an ye,

an yere nya be min ye, ani an be tagama ni a ye an yere boro;

sabu nin Musa tɔgɔ min ka an labɔ Misiran jamana ra,

an te a yera; fen min ka a sɔrɔ, an ma a lon.”

Haruna ka a fɔ o ye ko: “Sanin tororanegɛ,

aw ye o bee bɔ ka na ni o ye yan.”

O yɔrɔnin bee o bee ka o ta sanin tororanegew bɔ ka na ni o ye Haruna fe.

Haruna ka o tororanegew mina ka o yeelen,

ka a bɔ misiden bisigi dɔ ye.

Izirayelimɔgɔw ka o ye minke,

o perenna ko: “Izirayelimɔgɔw, aw ta ala ye nin ye!

Ale le ka aw labɔ Misiran jamana ra!”

Haruna ka a ye ko o diyara mɔgɔw ye minke,

a ka sarakajenifen dɔ lɔ misiden saninlaman nya fe,

ka peren ka a fɔ mɔgɔw ye ko:

“Sini an bena nyanagbe ba ke ka Matigi Ala bato.” (Ex 32:1-5)

O dugusagbe, o wurura sɔgɔmada jooona fe,

ka saraka jenita dɔw bɔ, ani jennyɔgɔnya sarakaw.

Mɔgɔw sigira ka domuni ke, ka min.

O kɔ, o wurira ka dɔn ke ka o yere nyanagbe. (Ex 32:6)

Matigi Ala ko Musa ma ko: “Jigi i ye taga,

sabu i ka i ta mɔgɔ minw labɔ Misiran jamana ra,
o ka kojugu ba ke.

Ne tun ka sira min yira o ra,
o ka o yere mabɔ o le ra yɔrɔnin kelen na ten ka ban.
O ka misiden dɔ lalaga ni sanin ye, ka biri o kɔrɔ k'a bato,
fɔ ka saraka bɔ a ye k'a fɔ ko:
'Izirayelimɔgɔw aw ta ala ye nin ye!
Ale le ka aw labɔ Misiran jamana ra!'"

Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko:

"Ne k'a ye ko nin mɔgɔw ye mɔgɔ murutininw le ye.
Ayiwa, ele ye i nin bɔ a ra ka a to ne ma.
Ne dimina o kɔrɔ cogo min na,
ne bena o bɛɛ halaki ka ban pewu ten le.
Ne bena ele Musa dɔrɔn ta duruja le ke siya ba ye." (Ex 32:7-10)

Musa ka Matigi Ala daari kosɛbɛ. A ko:

"Matigi Ala, i ka i ta mɔgɔ minw labɔ Misiran jamana ra
i ta sebagaya ni i ta baraka sababu ra,
mun kosɔn i dimina o mɔgɔw kɔrɔ ten?
I hakiri to i ta jɔnw na, an bɛmacew Iburahima,
ani Isiyaka, ni Izirayeli. I tun ka layiri ta olugu ye,
ko i bena o ta duruja caya i n'a fɔ lolow,
ani i ka jamana min layiri ta o ye,
i ko i bena o di o ta durujaw ma, ka a ke o ta ye wagati bɛɛ."

Ayiwa Musa ka Matigi Ala daari ten minke,

Matigi Ala tun ko, ko a bena kojugu ba min ke a ta mɔgɔw ra,
a ka a ta miiriya yeɛma ka o dabra, a ma o ke tuun.

Musa jigira ka bɔ kuru kunna ni jennyɔgɔnya walaka fla ye a boro.

Ala ta sariyaw tan sebenin bɛ a fan fla bɛɛ kan,
O surunyara mɔgɔw ra minke,
Musa ka misiden saninlaman ye,
ka mɔgɔw ye o bɛ dɔn kɛra ka a lamini.
Ayiwa, Musa dimi kojugu fɛ, kabakuru walaka minw tun bɛ a boro,
a ka o firi, ka o bugɔ k'a ci kuru sen kɔrɔ yi.
O tun ka misiden min lalaga, a ka o jeni;
ka a tɔ mugumugu, ka o mugu ke ji ra, ka a di o ma, ko o ye a min.

Ayiwa Musa ka a ye ko Haruna ka mɔgɔw to o yere ma,
o ka o sago ke.

A ka a ye ko sisan olugu juguw bena yereko o ma.

Musa tagara lɔ dugu donda ra ka pɛren ko:

"Minw bɛ Matigi Ala kanu olugu ye na ne kɔrɔ yan!"
Levi ta gɔmɔgɔw bɛɛ nana nyɔgɔn kunben Musa kɔrɔ.

Musa ko o ma ko: "Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko:

'Aw ra cɛ bɛɛ kelen kelen ye a ta kerekemuru ta.
Aw ye fanibonw bɛɛ yaala, ka aw balemacew,

ni aw teriw, ni aw siginyɔɔɔnw faga.“

Musa ka min fɔ, Levi ta mɔɔɔw ka a ke ten.

Cɛ waga saba le fagara mɔɔɔw cɛma o lon na.

Musa ko Levi ta mɔɔɔw ma o le ra ko:

“Bi aw ka aw yere bla danna Matigi ta baara kama,

sabu aw ma sigiya hali ka aw dencew ni aw balemacew faga.

Matigi Ala ye nɛema aw ye bi.” (Ex 32:11, 13-15, 19, 20, 25-29)

Matigi Ala k'a fɔ Musa ye tuun ko: ”Walaka fla were lese,

k'a ke i n'a fɔ i tun ka minw bugɔ k'a ci.

Ne tun ka kuma minw sebe o walaka fɔlɔw kan,

ne bɛna o nyɔɔɔɔn sebe o walaka kuraw fana kan.”

Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko:

”Ayiwa, ne bɛna jɛnyɔɔɔnya don ni aw ye tuun.

Ne bɛna kabakow ke i ta mɔɔɔw bɛɛ nyana,

kabako minw ma deri ka ke dugukolo yɔɔɔ si kan fɔlɔ,

ani min ma ke siya were cɛma k'a ye.

Mɔɔɔ minw bɛɛ be ni i ye, olugu

bɛɛ bɛna ne ta kɛwalew ye,

sabu ne bɛna se di i ma ka a to i ye ko minw ke,

o bɛna ke siranyako baw le ye.

Nka aw bɛna don Jamana min kɔɔɔ aw ye aw yere kɔɔɔsi

o mɔɔɔw ra kosɔbe;

aw kana jɛnyɔɔɔnya foyi don ni o jamana mɔɔɔw ye,

janko o kana na ke sababu ye ka aw lafiri.

Aw fana man kan ka biri batofen were kɔɔɔ ka a bato,

sabu ne tɔɔɔ ye ko: 'Ala min t'a fe batofen were ye bato ale kɔ;

ne t'a fe aw ye ne ni batofen were kanu nyɔɔɔɔn fe le fiyewu.

O kosɔɔn aw kana jɛnyɔɔɔnya don ni o jamanaw mɔɔɔw ye.

Ni o tɛ, ni o ka na ke o ta jow bato ye,

ani ka o sɔɔn tuma min na, o bɛna aw wele,

aw fana bɛna taga o sɔɔnikɛfenw domu ni o ye.” (Ex 34:1, 10, 12-15)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ala k'a fɔ Musa ye ko jɔɔn ka kan ka o borofen dɔw di Ala ma? (Minw sɔɔnna Ala ma ni #aninya ye.)
- Mun na mɔɔɔw ka kan ka o borofen di Ala ma? (Ka o ta kanuya yira Ala ra.)
- Ni mɔɔɔ dɔ ye jurumun ke Matigi ka ci fɔlenw kora, ni a ma bɔ o seere ma, a jalaki lo wa? (ɔnhɔn.)
- O bɛ an karan mun le ra jurumun ko ra? An bɛ se ka jurumun ke lɔnibariya fe wa? (ɔnhɔn.)
- Mun na sarakalasebaga kuntigiba ka saraka jori ta k'o jori seriseri kesu datuunan kan? (Janko mɔɔɔ bɛɛ ta jurumun ye na bɔ o ra Matigi nya kɔɔɔ.)

- Mun na Izirayelimogow tagara Haruna fe k'a fo ko a ka kan ka batofen do lalaga o ye? (Mogow nana a ye ko Musa menna. O tun b'a fe ka fen soro o be se ka min ye.)
- Misiden bisigi lalaga ka ban, Haruna ka mun fo Izirayelimogow ye a ko ra? (Izirayelimogow, aw ta ala ye nin ye! Ale le ka aw labo Misiran jamana ra!)
- A ka can fo wa? (Ayi.) Mun na? (Ala yere ka mogow labo Misiran jamana ra. Ala ye kelenpe le ye.)
- Izirayelimogow ka mun ke ni misiden bisigi ye? (O ka a bato, ka saraka jenita do b.)
- O ka sariya juman cen? (I kana batofen were si bato Ala ko.)
- Mun na Ala dimina Izirayelimogow ko ra? (Ala be jurumun koninya.)
- Se be Ala fe ka o halaki wa? (}nhon.) Cogo di? (Ala ye Sebetigi ye.)
- Mun na Ala ka o jalaki dabra? (Musa ka Matigi Ala daari. Ala be a ta layiri dafa.)
- Mun kera Izirayelimogow ra? (Haruna ka misiden min bisigi lalaga, Musa ka o jeni; ka a to mugumugu, ka o mugu ke ji ra, ka a di o ma, o ka o min. Musa k'a fo ko minw bee be Matigi Ala kanu, olugu ye na ale koru. Levi ta gbamogow bee tagara Musa koru. O ka mogow caman faga o ta jurumun koson.)
- Mun na Ala te son ko Izirayelimogow be biri batofen were koru ka a bato? (Ala ye kelenpe le ye. Ala be jurumun koninya.)

Karan 26

Ce tan ni fla ka taga Kanaana jamana ko laje
Nombres 9:15-23; 13:1-3, 17-33; 14

ALA TA KUMA

Izirayelimogow ta tagama wagati bee ra, o tun be sankaba le fle.
Ni sankaba tun ka korota ka bo fanibon saninman kunna wagati min na,
o wagati ra o tun be tagama damina.
Nka, ni sankaba tun ma korota ka bo fanibon kunna, o tun te taga.

O tun be tagama lalo ka sankaba kono, fo a ye na korota.
Tere fe, Matigi Ala ta sankaba tun be ke fanibon san fe.
Ni Ala tun son na, sankaba tun be korota ta.
Ni Ala ma son, a tara fanibon san fe. (Nom 9 :15-23)

Matigi Ala k'a fo Musa ye ko: "Ne be Kanaana jamana
min di Izirayeli duruja ma, i ka mogow dow ci ka taga o ko laje.
I ka ce kelen kelen bo o balemacew siyaw bee ra ka o ci.
O bee ka ke o ta siyaw kuntigiw ye." (13:1-3)

Musa ka a ke ten. Musa ka o ci ka taga Kanaana jamana ko laje.
O mogow bee tun ye Izirayelimogow kuntigiw ye.
A k'a fo o ye ko: "Aw ye taga woroduguyanfan fe.
O ko, aw ka yelen kuruw yorow ra.
Aw ka o jamana cogo fle, ani o jamana mogow,
ni o fanga ka bon walama ni o fanga ka dogo,
ni o ka ca, wala ni o man ca. (13 :17-18)

Aw ye o ta duguw dondaw laje ka fle.
Aw ye dugukolo cogo fle, ni a ka di wala ni a man di,
ni yiriw b'a ra wala ni o t'a ra.
Jija ka na ni o yiriden dow ye." (13:19-20)

Izirayelimogow kuntigiw tagara Kanaana jamana ko laje.
O temenna jamana woroduguyanfan fe ka taga se Heburon. (13 :21-22)
O k'a sorota Anak duruja minw tun be yi.
Olugu bee tun ye mogowanjanjan ani barakatigiw le ye.
Ce tan ni fla ka rezen sun boro kelen tige.
O k'a don bere ra ka o la ce fla kan na.
O ka yiriden dow ta fana. (13 :23-24)

Tere binaani temennen ko, o sekora ka bo o jamana laje yorow ra.
Ce tan ni fla tun ka Musa ani Haruna ani Izirayelimogow bee lajen
o ka o ta tagama kibaro fo o ye.
O ka jamana yiridenw yira o ra fana. (13:26)

O k'a fɔ Musa ani Izirayelimɔɔw ye ko:

“Aw k'an ci ka taga jamana min na, an sera yi.
Can ra, o falen be nɔnɔ ni li ra fɔ ka woyo.
O jamana yiriden dɔw fe. (13:27)

O n'a ta bee, o jamana mɔɔw baraka ka bon.
Olugu ta duguw ka bonbon haali, kerekunben kogoba ka dugu lamini.
Ka fara o bee kan, an ye Anak duruja ye yi.
Amalekikaw sigilen be o jamana woroduguyanfan fe.
Hetikaw, Amɔrikaw, ani Jebusikaw be o jamana le ra.
Kanaanakaw sigilen be kɔɔji fan na ani Zuriden bada ra.”(13:28-29)

Mɔɔw wurira ka ke Musa kɔɔfɔ ye nka Kaleb,
kuntigi dɔ min tagara jamana laje, ale ka mɔɔw laadi. A ko:

“An ka wuri sisan ka o jamana mina k'a ke an yere ta ye
sabu an be se a ra.” (13:30)

Nka, ce minw tun tagara fana, olugu ko:

“An te se ka taga ka nin mɔɔw kere sabu o baraka ka bon
ka teme an ta kan kosebe.”

Minw tun tagara jamana min ko laje,
o ka o kibarɔ jugu fɔ Izirayelimɔɔw ye, ko:

“An ka ce minw ye yi, olugu bee ye mɔɔɔ jamanjanw ye.
An kera an yerew nya i ko ntɔnw.” (13:31-33)

O tuma ra mɔɔw bee ka u kan bɔ ka ke kule ye ani ka kasi kanba ra.
Izirayelimɔɔw bee ka ke Musa ni Haruna kɔɔfɔ ye, ka o dɔɔya.

O ko: “Hali ni Matigi Ala tun ka a to an ye sa Misiran jamana ra,
o belen tun bena fisaya ni nin ye.

Mun kosɔn Matigi Ala k'an labɔ Misiran k'an faga ni famuru ye yan?
An musow ani an denw na ke an juguw ta ye.
Ka sekɔ ka taga Misiran, o tun ma fisaya an na wa?” (14 :1-3)

O k'a fɔ nyɔɔn ye ko: “An ka kuntigi dɔ sigi an kunna
ka sekɔ Misiran jamana ra.” (14 :4)

Musa ni Haruna ka o kinbirigban dugu ma Izirayelimɔɔw bee nya kɔɔ.
Nun dence Yosuwe ni Kaleb, o ka o ta derege faran,

ka fɔ Izirayelimɔɔw ye ko:

“An tagara jamana min ko laje, o ka nyi kosebe.
Ni an ko diyara Matigi Ala ye, a na an ladon o jamana ra k'a di an ma.
A falen be nɔnɔ ni li ra fɔ ka woyo. Nka, aw kana muruti Matigi Ala ma.
Aw kana siran sabu olugu na ke an ta domuni fen ye.
O ta bato fenw ka o bla. Matigi b'an fe. Aw kana siran o nya.” (14:5-9)

Mɔɔw bee k'a fɔ k'o ka kabakurunw ta k'o faga, nka Matigi Ala

ta nɔɔɔ nana Izirayelimɔɔw ra ka bɔ fanibon saninman ra. (14:10)

Matigi Ala k'a fɔ Musa ye ko: "Izirayelimɔɔw bena to murutiri ra
fɔ wagati juman? Hali k'a sɔɔ ne ka tagamasiyen caman ke
o cema ka ne baraka yira o ra, o tena sɔn ka la ne ra wa?
Ne bena o bɛɛ halaki ka ban pewu ten le.
Ne bena ele Musa dɔɔɔn ta duruja le ke siya ba ye ka tɛmɛ o kan."(14 :11-12)

Musa k'a fɔ Matigi ye ko: "Matigi, ne b'i daari sisan,
I ka i fanga yira ni mɔɔɔw ye i n'a fɔ i k'a fɔ cogo min ko:
Matigi tɛ dimi jona, a ka makari ka bon.
A bɛ mɔɔɔw ta terenbariya ni o ta hakɛw yafa,
nka a bɛ faw ta terenbariya ni o ta hake bɔ o ta denw na,
ka a bɔ o ta denw ta denw na fana,
fɔ ka taga se o ta duruja sabanan, ni a naaninan ma.
Ne b'i daari, i ka nin mɔɔɔw terenbariya yafa o ma ka kanya
ni i ta makari ye i ko i yafara nin mɔɔɔw ma cogo min
kabini Misiran jamana ra fɔ ka na se sisan ma." (14 :17-19)

Matigi Ala ko: "Ne yafara o ma i ko i k'a daari ne fɛ cogo min.
O n'a ta bɛɛ, ne nyanama tɔɔɔ kosɔn dugukolo bɛɛ na fa
Matigi nɔɔɔ ra. O mɔɔɔw ka ne nɔɔɔɔ ni ne ta tagamasiyen
caman ye Misiran jamana ra ani kongokolon kɔnɔ,
o kɔ, ka ne kɔɔɔbɔ sinyɛ tan ka o ban ka ne ta kuma lamɛn.

O le kosɔn, ne ka ne kari o benbaw ye ko ne na jamana min di o ma,
o si tena a ye pewu. Sini, aw ka aw yelema ka taga
kongokolon kɔnɔ, kogoji wulen fan fe." (14 :20-25)

Matigi Ala k'a fɔ Musa ni Haruna ye ko: "Nin jama ka jugu.
Aw k'a fɔ o ye ko, Matigi ko: Ne tun ka ne kari ko ne na aw ladon
jamana min kɔnɔ ka sigi yi, aw si tena don yi fɔ,
Jefune dence Kaleb ni Nun dence Yosuwe.
Aw kɔni, aw na sa nin kongokolon kɔnɔ.
Aw ka tere binaani ke ka jamana ko lajɛ cogo min,
o cogo ra aw ta terenbariya kow na ke aw kunna
san binaani kɔnɔ – san kelen bɛ ke tere kelen kosɔn.
Ne Matigi kumana." (14:26-35)

Musa ka o kow bɛɛ lakari Izirayelimɔɔw ye.
O mɔɔɔw nyanasisira kosebe.
O sorira ka wuri ka o bɛ yelen ka taga kuru kan.
O ko: "An fle yan. Matigi kumana jamana min ko ra,
an na taga yi sabu an ka jurumun ke."(14:39-40)

Musa ko: "Mun na aw bɛ ban Matigi ta ci fɔlen ma?"

O ko te se ka nya. Aw kana taga, sabu Matigi te aw cema.
 Ni o kera, aw juguw na aw bee faga famuru ra,
 sabu aw seginna ko ka Matigi bla, o de koson,
 Matigi tena ke aw fe.”(14 :41-43)

O ka kunkolo gbeleya ke ka yere ka taga kuru kan,
 nka kesu min be Ala ta jenyogonya yira ani Musa,
 o ma wuri ka bo ni o ye. (14 :44)

O tuma ra, Amalekikaw ni Kanaanakaw minw sigilen tun be o kuru kan,
 olu jiginna ka o kere ka o cen kosebe
 ka o gben fo ka taga se yoro jan. (14 :45)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Musa ka mun fo ce tan ni fla ye? (O ka kan ka taga jamana cogo fle ani o jamana mogo ani dugukolo cogo laje.)
- Ce tan ni fla ka kibaro juman di Izirayelimogow ma? (O jamana falen be nono ani li ra fo ka woyo. O n'a ta bee, o jamana mogow baraka ka bon.)
- Izirayelimogow ka mun ke ni Kaleb k'a fo o ye ko o kana muruti Matigi Ala ma sabu Matigi Ala be o fe? (O ka kabakurunw ta k'o faga.)
- Mun na Ala tun b'a fe ka Izirayelimogow halaki wa? (O ta jurumun koson.)
- Mun na Ala be jurumun koninya? (Ala saninman lo ani a terennin lo fana.)
- Matigi Ala ka mun ke ka o toro o ta jurumun koson? (O tena don Kanaana jamana ra fo Kaleb ni Yosuwe. Izirayelimogow dow ka kan ka yaala yaalara kongokolon konon san binaani konon. O ta duruja bena a don.)
- O be an karan mun le ra jurumun ko ra? Jurumun laban ye mun ye? (Jurumun be faranyogonya don Ala ni mogow ce ka saya lase mogow ma.)
- Izirayelimogow ka kere ke ni Kanaanakaw tuma min, Ala tun be o fe wa? (Ayi.)
- Mun kera ni o ye? (Kanaanakaw ka o cen kosebe ka o gben fo ka taga se yoro jan.)
- O be an karan mun le ra adamadenw be se ka gbara Ala ra cogo di? (Adamadenw be se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala sago ye ani a ta kolatigeni.)

Karan 27

Meriba yɔrɔ ji ko
Sa tutuw ko

Exode 17:1-7; Nombres 20:1-13; 21:4-9; Deutéronome 3:23-29

ALA TA KUMA

Izirayelimɔɔw tun be o ta tagama ra wagati min na
ka taga Kanaana jamana ra, o lolɔra yɔrɔ dɔw ra
ka kanya ni Matigi Ala ta kuma ye.

O ma ji sɔrɔ ka a min.

O wurira Musa kama, ka ke kuma juguw fɔ fɔ ye a ma.

Musa ka Matigi Ala daari kosebe. Matigi Ala ka a fɔ Musa ye ko:

“Ne bena lo i nya fe Horebu kuru farakuru do kan.

I bena o farakuru le gbasi ni i ta bere ye,
ka ji bo a ra, mɔɔw be a min.”

Matigi Ala ka min fɔ, Musa ka a ke ten Izirayeli cekɔrɔbaw nyana.

O ka o yɔrɔ tɔɔla ko Meriba,

o kɔrɔ ko kere ani kɔrɔbɔri, ko sabu Izirayelimɔɔw tun b'a fe
ka Matigi Ala kɔrɔbo k'a fe; o ko:

“Matigi Ala be ni an ye wa, walama a te ni an ye le?” (Ex 17 :1-7)

O ko ce tan ni fla tagara Kanaana jamana ko laje,

Ala k'a fɔ ko Izirayelimɔɔw ka kan ka yaala yaalara

kongokolon kɔnɔ san binaani kɔnɔ

Izirayelimɔɔw ta kanblari kosɔn. (Ex 14 :34)

San folo, o ta tagama ra, o sera Meriba yɔrɔ tuun.

O ma ji sɔrɔ ka a min. Mɔɔw bee wurira ka ke Musa kɔrɔfo ye,

ka a dɔɔya. O ko: “An balimaw sara Matigi Ala nya kɔrɔ,
ni an fana tun sara, o tun be na fisaya.

Sene yɔrɔ te yan. Yiriden nyuman si te yan.

An ma ji sɔrɔ ka a min.” (Nom 20 :1-5)

Ayiwa, Musa ani Haruna bɔra jama kɔrɔ ka taga nyɔɔɔn kunben

fanibon saninman da ra, ka o kinbirigban dugu ma.

Matigi Ala ta nɔɔrɔ yira o ra. Matigi Ala ka a fɔ Musa ye ko:

“I ka o bere ta. I ni i ta kɔrɔce Haruna aw ka jama bee laje nyɔɔɔn kan.

Aw ka kuma farakuru fe o nya na, ko a ye ji bo.

I bena ji bo farakuru ra o ye ka ji di jama ma ni o ta beganw ma,
o k'a min.” (Nom 20:6-8)

Musa ka a bere ta ka bo Matigi nya kɔrɔ i ko Matigi Ala k'a fɔ a ye cogo min.

Musa ni Haruna ka jama wele ka o laje nyɔɔɔn kan farakuru kɔrɔ.

Musa k'a fɔ o ye ko: “Aw murutilenw, aw ka lamenni ke de.

An ka ji bo aw ye nin farakuru ra wa?”

O kɔ, Musa k'a boro kɔrɔta ka farakuru le gbasi ni a ta bere ye sinye fla.
 Ji caman bɔra. Jama k'o min, ani beganw fana. (Nom 20 :9-11)

O wagati ra, Matigi Ala ka a fɔ Musa ani Harun ye ko:
 "Aw ma la ne ra ka ne ta saninmanya jate Izirayelimɔgɔw nya kɔrɔ.
 O le kosɔn, ne be jamana min di nin mɔgɔw ma, aw tena o ladon,
 Kanaana jamana kɔnɔ."
 Matigi Ala k'a yira Izirayelimɔgɔw ra ko a saninyanin lo. (Nom 20 :12-13)

O wurira ka bɔ o yɔrɔ ra ka taga kogoji wulen fan fe.
 Ayiwa, mɔgɔw bɛɛ jusu cenna sira ra.
 O ka Ala ani Musa kɔrɔfɔ, o ko: "Mun kosɔn aw k'an labɔ Misiran
 k'an sa kongokolon kɔnɔ? Domuni fen te yan,
 ji te yan, an sɛgena ni domuni ra, o man nyi." (Nom 21:4-5)

O wagati ra, Matigi Ala ka sa tutuw bla mɔgɔw cema.
 O ka mɔgɔw kin. Izirayelimɔgɔw caman sara. (Nom 21:6)

Mɔgɔw tagara Musa fe, o ko: "An ka jurumun ke sabu
 an ka i kɔrɔfɔ ka Matigi Ala fana kɔrɔfɔ.
 I ka Matigi Ala daari ko a ka nin saw mabɔ an ra."

Musa ka Ala daari mɔgɔw ye. Matigi Ala ka a fɔ Musa ye ko:
 "I ka sa tutuw bisigi lalaga k'a siri yiri jan jalan na.
 Mɔgɔ o mɔgɔ kinna, ni a ka o sa bisigi fle, a tena sa."
 Musa ka sa bisigi lalaga ni siranege ye k'a siri yiri jan jalan na.
 Mɔgɔ o mɔgɔ kinna sa fe, ni o ka o nya lo o siranege sa ra,
 o tun te sa. (Nom 21 :7-9)

Izirayelimɔgɔw yaala yaalara kongokolon kɔnɔ
 ka san binaani ani karo tan ni kelen ke.
 O wagati ra, Musa kumana Izirayelimɔgɔw fe
 ka kanya ni Matigi Ala ka ci fɔlen bɛɛ ye a ma. (Deut 1 :3)

A ko: "I ta murutiri kosɔn, Matigi Ala ka a fɔ an ye ko
 an te se ka don Kanaana jamana ra.
 O wagati ra, an kɔseginna ka taga kongokolon kɔnɔ kogoji wulen sira fe,
 I kɔ Matigi Ala ka a fɔ an ye cogo min.
 An ka Seyiri kuru munumunu tere caman na.
 O kɔ, Matigi Ala k'a fɔ ne ye ko an ka nin kuru munumunuli min ke,
 o b'a bɔ, ko an ka yeɛma ka taga sahiliyanfan fe. (Deut 1:37-40; 2:1-3)

O wagati ra, ne ka Matigi Ala daari ko: "Matigi Ala,
 I k'a damine ka i bonyaba ni i baraka yira i ta baarden ra,
 sabu bato fen si te sankolo ra wala dugukolo kan
 min be se ka i ta kewalew ni i ta kabakow nyɔgɔn ke.

Ne b'i daari, i ka sɔn ne ka Zuriden ba tige
ka taga o jamana nyuman fle." (Deut 3 :23-25)

Nka Matigi Ala diminna ne kɔrɔ aw kosɔn. A ma ne lamɛn.

Matigi ka a fɔ ne ye ko: "Aw kana kuma ne fe o ko ra tun.
I ka yelen ni Pisiga kuru kuncɛ ra, ka i nya kɔrɔta ka fleri ke
sahiliyanfan fe ani woroduguyanfan fe, sabu i tena nin Zuriden ba tige.
I ka ci fɔ Yosuwe ye ka a jagbeleya,
janko a bena nin mɔgɔw nya mina ka ba tige k'o ladon
o jamana kɔnɔ k'a tlatla o ce k'a ke o ta ye. (Deut 3:26-28)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ni Izirayelimɔgɔw sera Meriba yɔrɔ ra fɔlɔ, Ala ka mun fɔ Musa ye ko a ka kan ka mun ke ka ji sɔrɔ? (A ka kan ka farakuru le gbasi ni a ta bere ye.)
- Ni Izirayelimɔgɔw sera Meriba yɔrɔ ra tuun, Ala ka mun fɔ Musa ye ko a ka kan ka mun ke ka ji sɔrɔ? (A ka kan ka kuma farakuru fe o mɔgɔw nya na.)
- Musa ka Matigi Ala kan lamɛn wa? (Ayi.) A ka mun ke? (A ka farakuru le gbasi ni a ta bere ye sinye fla.)
- I be mun le miiri, mun na Musa ka farakuru le gbasi? (A dimiina mɔgɔw kɔrɔ. A b'a fe ka a yere ta fanga yira o ra. A miirira ko fanga be a ta bere ra. A ma la Ala ta kuma ra.)
- Ka ji di mɔgɔw ma, a ka nyi wala a ma nyi? (A ka nyi.)
- Musa ta konyuman, o tun ye jurumun ye wa? (}nhɔn.) Mun na? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fe wala }nibariya.)
- Matigi Ala ka mun fɔ Musa ye, a ta kanblari kosɔn? (Ko a tena dɔn jamana nyuman ra.)
- Mɔgɔw ka mun ke ni o k'a ye ko saw be mɔgɔw kin k'o faga tuma min? (O tagara Musa fe janko a be se ka Ala daari o ko ra.)
- Kolatigeni be Matigi Ala fe ka o mɔgɔw kisi wa? (}nhɔn.) Ala ta kolatigeni tun ye mun ye? (Musa ka kan ka sa bisigi lalaga k'a siri yiri jan jalan na. Mɔgɔ o mɔgɔ kinna sa fe, ni o ka o nya lɔ o siranɛge sa ra, o tun te sa.)
- I be mun le miiri, fanga be sa bisigi yere ra k'o kisi wa? (Ayi.) O tun be kisili sɔrɔ cogo di? (Ni o tugura Ala ta kolatigeni ra, Ala k'o kisi.)
- Mɔgɔw minw ma sɔn ka o nya lɔ o siranɛge sa ra, Ala k'o kisi wa? (Ayi.)
- O be an karan mun le ra ko adamadenw be se ka kisili sɔrɔ cogo di? (O ka kan ka tugu Ala ta kolatigeni ra.)
- Izirayelimɔgɔw yaala yaalara kongokolon kɔnɔ fɔ san jɔli? (San binaani.)
- Musa ka mun daari Ala fe ni o surunyara Kanaana jamana ra tuma min? (Musa tun b'a fe ka dɔn o jamana nyuman ra k'o fle.)
- Ala sɔnna wa? (Ayi.) Mun na? (Musa ta jurumun kosɔn. Ala be jurumun kɔninya.)
- Ala ka mun fɔ Musa ye ko a tun be se ka mun ke? (A tun be se ka yelen ni Pisiga kuru kuncɛ ra, ka a nya kɔrɔta ka fleri ke jamana nyuman kɔnɔnɔ.)
- Ala ka mun fɔ Musa ye Izirayelimɔgɔw kuntigi ko ra? Jɔn bena o ladon o jamana kɔnɔ? (Yosuwe.)

Karan 28

Musa sacogo

Izirayelimɔgɔw donna Kanaana jamana kɔnɔ

Deutéronome 4:1-2, 16, 19-20, 25-27, 29; 30:11, 14, 19-20; 31:1-4, 6-8; 34:1, 4-9;
Josué 1:1-9; 3:14-17

ALA TA KUMA

Musa kumana Izirayelimɔgɔw fɛ, a ko: “Ayiwa, sisan Izirayeli,
ne bɛ aw karan sariya sigilenw ni ci fɔlen minw ra, aw k’o lamɛn.
Aw k’o mina k’o kɛ, janko aw nyanaman ka to,
ani Matigi, aw benbaw ta Ala, bɛ jamana min di aw ma,
aw ka don o kɔnɔ ka a tigiya mina.
Ne bɛ ci minw fɔ aw ye, aw kana foyi fara o kan.
Aw kana foyi bɔ o ra, sabu ne bɛ
Matigi aw ta Ala ka ci minw fɔ aw ye, aw k’o mara.” (Du. 4:1-2)

“Aw kana ja si lɛsɛ aw yɛrɛw ye, ka kanya ni fɛn dɔ bisigi ye.
I yɛrɛ kɔrɔsi. I kana i nya kɔrɔta san fɛ ka tere ni lolow flɛ k’o bato.
Sankolora kenɛbɔlanw si batoli nɛgɛ kana i mina. I kana o bato.
Matigi i ta Ala ka o fenw di sankolo jukɔrɔ siyaw bɛɛ ma.
Nka, aw kɔni, Matigi ka aw ta, ka aw labɔ Misiran jamana tasuma ra,
janko aw ka kɛ a yɛrɛ kelenpe ta mɔgɔw ye,
I ko aw bɛ cogo min na bi.” (4:16, 19-20)

“Ni i ta denw ni mamadenw sɔrɔ tuma min na,
ka mɛn o jamana ra, ni aw ka aw yɛrɛw cɛn ka ja lɛsɛnɛnw lalaga
ka kanya ni fɛn kɔ bisigi ye, ka ko jugu kɛ Matigi aw ta Ala nya kɔrɔ,
aw si tere tɛna janya yi, sabu mɔgɔw caman bɛna halaki ka ban pewu.
Matigi bɛna aw janjan siyaw cɛma.
Matigi bɛna taga ni aw ye siya minw cɛma,
aw tɔ tɛna tɔ caman o mɔgɔw cɛma.” (4:25-27)

“Nka, ka i to yi, ni i bɛ Matigi i ta Ala nyini,
ni i bɛ a nyini ni i jusukun bɛɛ ye ni i hakiri bɛɛ ye tuma min,
I bɛna a ye.” (4:29)

“Ne bɛ nin ci minw fɔ i ye, o man gbɛlɛ i ma, o yɔrɔ man jan i ra.
O kuma ka surun i ra, a bɛ i da fɛ, a bɛ i jusukunna,
janko i k’a mara k’a kɛ.” (Du. 30:11, 14)

“Ne bɛ sankolo ni dugukolo wele ka o kɛ seere ye aw kama bi,
ko ne ka nyanamaya ni saya bla i nya kɔrɔ bi, ani duba ni danga.
I ka nyanamanya woloma janko i ni i ta duruja nyanaman ka to.
I ka Matigi i ta Ala kanu ka a kan mina ka nɔrɔ a ra,
sabu a le ye i ta nyanamanya ye, a bɛ i si tere caya.
O cogo ra, Matigi k’a kari i benbaw Iburahima ni Isiyaka

ani Yakuba ye ko a na jamana min di i ma, i bena sigi o kɔɔ.” (30:19-20)

Musa ka nin kuma fɔ Izirayelimɔɔw bɛɛ ye ko kura ko:

“Ne ye san kɛmɛ ni mugan sɔɔ bi,
ne te se ka taga ka kɛ i kuntigi ye tun.
Matigi Ala k’a fɔ ne ye fana ko ne tena nin Zuriden ba tige.
Matigi i ta Ala yɛɛ bena tagama i nya,
a le bena nin siyaw halaki ka bɔ i nya. I bena o ta yɔɔw sɔɔ.
Yosuwe bena i nya mina i ko Matigi k’a fɔ cogo min.
Ne ka ci minw bɛɛ fɔ aw ye, aw ka o kow kɛ o ra.
Aw ka baraka bonya ka aw jagbeleya.
Aw kana siran, sabu Matigi i ta Ala yɛɛ bena taga i fɛ.
A tena i bla. A tena i to yi abada.” (31:1-4, 6)

O kɔ, Musa ka Yosuwe wele k’a fɔ a ye Izirayelimɔɔw bɛɛ nya na ko:

“I baraka bonya ka i jagbeleya.
Matigi k’a kari nin siyaw benbaw ye ko a bena jamana min di o ma,
i bena nin mɔɔw ladɔn o kɔɔ, k’a tlatla o cɛ.
Matigi Ala yɛɛ bena taga i nya fɛ. A tena i bla. I kana siran.” (31:7-8)

Ayiwa, Musa yelenna ka taga Pisiga kuru kuncɛ ra. (Du. 34:1)

Matigi Ala k’a fɔ a ye ko: “Ne tun ye ne kari ka layiri ta Iburahima
ni Isiyaka ani Yakuba ye jamana min ko ra,
ko ne bena a di o duruja ma, i ka o jamana ye i nyaw ra,
nka i tena don a kɔɔ.” (34:4)

Matigi ta jɔncɛ Musa sara o yɔɔ ra ka kanya ni Matigi Ala
ta kuma fɔlen ye. Matigi Ala ka a su don o yɔɔ ra,
nka mɔɔ si tɛ a sudonyɔɔ lɔn hali bi.

Musa si tun ye san kɛmɛ ni mugan ye a sa tuma ra.

A nya ma lafin, fɛn ma bɔ a farikolo baraka ra.

Izirayelimɔɔw ka Musa su kasi tere bisaba kɔɔ. (34:5-8)

Ayiwa, Yosuwe fara hakiritigiya ra sabu fɔlɔ,

Musa tun ye a boro la a kan.

Izirayelimɔɔw ka a kan mina.

Matigi tun ye min fɔ Musa da ra, o ka o bɛɛ ke. (34:9)

Musa sanin kɔ, Matigi Ala k’a fɔ Yosuwe ye ko:

“Ne ta jɔncɛ Musa sara. Ne bɛ jamana min di Izirayelimɔɔw ma,
I ni nin mɔɔw bɛɛ ka wuri ka nin Zuriden ba tige sisan
ka don o jamana kɔɔ.” (Josué 1:1-2)

“Ne bɛ o di aw ma ka kanya ni ne ta kuma fɔlen ye Musa ye.

Ne na to i fɛ i ko ne tora Musa fɛ cogo min.

Ne tena i to yi fiyewu. Ne tena i bla abada.

Ne ta jɔncɛ Musa ka sariya min ko fɔ i ye,

I ka o bɛɛ mara ni kantigiya ye janko i ta ko ketaw bɛɛ ka nya.
 Nin sariya kitabu kuma ka to i da ra. I ye miiri a ra su fara tere kan.
 I kana siran sabu Matigi, i ta Ala bɛ i fɛ,
 I ta ko ketaw bɛɛ ra.” (Josué 1:3-9)

Ayiwa, Izirayelimɔɔw tagara ka Zuriden ba tige.
 Sarakalasebagaw ka kesu ta, kesu min bɛ Ala ta jenyɔɔɔnya yira.
 Ni o sera Zuriden ba da ra k'o senw dɔn ji ra tuma min,
 ji min tun bɛ woyo ka bɔ sanfɛ, o tigera fiyewu.
 Sarakalasebagaw minw tun bɛ kesu ta,
 o senw tora dugukolo jalan kan ba cɛmance ra fɔ
 Izirayelimɛgɛw bɛɛ ka Zuriden ba tige ka ban.
 Mɔɔw ka ba tige Jeriko yɔɔ ra. (Josué 3:14-17)

Ayiwa, Izirayelimɔɔw bɛɛ donna Kanaana jamana ra,
 I n'a fɔ Ala tun y'a fɔ o ye cogo min.
 ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Musa ka mun fɔ Izirayelimɔɔw ye, k'o laadi ja ko ra? (O kana ja si lɛsɛ aw yerɛw ye.)
- Musa ka mun fɔ Izirayelimɔɔw ye, k'o laadi tere ani lolow ko ra? (O kana o nya kɔɔɔta san fɛ ka sankolora kenɛbɔlanw si bato.)
- Musa ka mun fɔ Izirayelimɔɔw ye ko mun kɛra o fɛ ni o bɛ Ala kan bla? (O tena men Kanaana jamana ra. Matigi Ala bena o janjan siyaw cɛma, k'o caman halaki.)
- Ni Izirayelimɔɔw bɛ Ala kan bla, Ala bena o bɛɛ bla abada wa? (Ayi.)
- O bɛ se ka Ala ye ni o bɛ mun kɛ? (Ni o bɛ Ala nyini ni o jusukun bɛɛ ye ni o hakiri bɛɛ ye tuma min, o bena Ala ye.)
- Ala ka mun fɔ a ta kuma ko ra? A ta kuma bɛ min? (O kuma ka surun o ra, a bɛ o da fɛ. A bɛ o jusukunna.)
- Wolomani fla juman bɛ Izirayelimɔɔw nya? (Nyanamaya wala saya. Duba wala danga.)
- Musa sacogo ye mun ye? (A sara Pisiga kuru kan. Ala ka a su don o yɔɔ ra.)
- Ala ka mun fɔ Yosuwe ye ko a ka kan ka mun kɛ ni Ala ta sariya kitabu ye? (A ka miiri a ra su fara tere kan.)
- Izirayelimɔɔw donna Kanaana jamana wa? (}nhɔn.) Cogo di? (O tigera Zuriden ba da ra dugukolo jalan kan.)
- O bɛ an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala bɛ a ta layiri dafa.)

Karan 29

Izirayelimogow ko o be masace fe
 Josué 24:1-2, 11-14, 24-26; Juges 2:6-12, 14-16, 19;
 I Samuel 7:6, 13, 15-16; 8; 9:1-2, 17; 10:1

*Sanji keme looru Iburahima temennen ko,
 Matigi Ala ka Musa ci ka Izirayelimogow labo Misiran jamana ra.
 Sanji bi looru ko fe, Yosuwe ka Izirayelimogow ladon Kanaana jamana ra.
 Sanji bi looru ko fe tuun, Yosuwe ka Izirayelimogow lajen
 Kanaana jamana konko ka Ala ta kuma fo o ye.*

ALA TA KUMA

Yosuwe k'a fo Izirayelimogow ye ko: "Matigi, Izirayeli ta Ala kumana, ko:
 'Aw ka Zuriden ba tige ka taga se Jeriko da fe.
 Minw sigilen tun be o yoro ra, ne ka olu don aw boro.
 O siya masacew gbe ka bo aw nya.
 Ne ka dugukolo di aw ma, aw ma min sene folo,
 ani dugubaw, aw ma minw sigi.
 Ayiwa, sisan, aw ka siran Matigi nya ka baara ke a ye
 ni terenninya ani kantigiya ye. Aw ka bato fenw dabra.'"

Mogow ka Yosuwe jaabi ko:

"An bena baara ke Matigi, an ta Ala ye ka a kan mina."
 Yosuwe ka layiri ta jama ye o lon na ka sariyaw ni ci folenw di o ma.
 O ko, Yosuwe ka o kow sebe Ala ta sariya kitabu ra.
 (Josué 24:1-2, 11-14, 24-26)

Yosuwe ka jama labla tuma min, Izirayelimogow bee tagara
 o yerew ta yoro ra ka sigi o gbatigi ta yoro ra.

Ayiwa, Izirayelimogow ka baara ke Matigi Ala ye Yosuwe si bee ra.
 Izirayelimogow ka baara ke Matigi Ala ye cekorobaw si bee ra,
 Yosuwe salen ko. Nin cekorobaw, o ka Matigi Ala ta kewalew lon.

O ko fe, duruja were wurira minw ma Matigi Ala lon.
 A tun ka ko minw ke Izirayelimogow ye, o ma olu fana lon.
 Izirayelimogow ka kojuguw ke Matigi Ala nya koru.
 O ka Matigi Ala bla ka tugu bato fenw werew no fe.
 Jaw min tugo ko Baaliw, o ka o bato.
 Izirayelimogow ka biri o ta kerefe siyaw ta bato fenw koru.
 O ka Matigi Ala jusu dimin. (Juges 2:6-12)

Matigi Ala jusu bora Izirayelimogow koru. A ka o don o jugu w boro.
 Izirayelimogow torora kosebe.
 Nka, Matigi Ala ka kititigebagaw lawuri o ye.
 O wagati ra, olugu k'o labo o jugu w boro. (Juges 2:14-16)

O kɔ, ni o kititigebaga sara, o wagati ra Izirayelimɔɔw tun be seko,
ka tugu bato fenw werew ra. (Juges 2:19)

A kera ten, san caman temenen kɔ, ko Samuweli kera
Izirayelimɔɔw kititigebaga ye. (I Sam. 7:6)
A ka Izirayelimɔɔw bɔ o ta juguw, Filisikaw, boro.
Here donna o ta jamana ra. (I Sam. 7:13)

San o san Samuweli tun be taga Izirayeli jamana yɔɔw yaala.
A tun be taga Izirayelimɔɔw ta kow nyanabɔ o yɔɔw bee ra.
(1Sam 7:15-16)

Ayiwa, Samuweli nana kɔɔ tuma min na,
a ka a dencew sigi Izirayelimɔɔw kunna,
ka olugu ke Izirayelimɔɔw ta kititigebagaw ye.
Nka Samuweli dencew tun ma Samuweli jogo ta.
O ta wariko bonyana kosebe;
o tun be to ka bonyafenw mina mɔɔw fe dogo ra,
ka kiti tige nanbara kan.

A kera ten, Izirayeli cekɔɔbaw bee tagara lajen Samuweli kɔɔ
Rama dugu kɔɔ.

O ka a fɔ Samuweli ye ko:
"A fle, ele kɔɔra sisan, nka i dencew ma ele yere cogo ta.
O ra, an b'a fe i ye masace dɔ sigi an kunna,
min bena ke an ta kitiw tige ye,
i n'a fɔ a be siya tɔw bee fe cogo min na." (1Sam 8:1-5)

O kuma ma diya Samuweli ye.

A ka a Matigi Ala daari.

Matigi Ala ka a fɔ Samuweli ye ko:

"Ni nin mɔɔw ka fen o fen fɔ i ye, i ye o lamɛn ka o ke.

O ma ban ele ra; o banna ne yere le ra;

o ko ne le kana sigi o kunna.

Kabini wagati min na ne ka o labɔ Misiran jamana ra,

o ka ko minw ke kabini o wagati ra fɔ kana se bi ma,

ka ban ne ra ka taga batofen werew bato,

o be o ko kelenw le kera ele fana ra.

O ra, o ka min fɔ, o ke o ye.

Nka masace min bena sigi o kunna,

o masace bena ko minw ke o ra,

o fɔ o ye ka a gbeleya kosebe janko o ye a lon." (1Sam 8:6-9)

Matigi Ala ka kuma minw fɔ Samuweli ye,

a tagara o bee fɔ Izirayeli cekɔɔbaw ye,

o minw tun ko o be masace fe.

A ka a fɔ o ye ko: "Ayiwa, masace min bena sigi aw kunna,
o bena ko minw ke aw ra, o fle nin ye:
A bena aw dencew mina ka o ke kerekedenw ye.
A bena aw ta forow nyumamanw mina ka o di
a ta jamana nyamogow ma. (1Sam 8:10-14)
A bena aw ta beganw taran sigiyoroma tan,
ka a sigiyoroma kelen ta;
aw yere fana bena ke a ta jonw ye." (1Sam 8:17)

Cekorobaw ma son ka Samuweli ta kuma lamɛn.
O ka a fɔ Samuweli ye ko: "An b'a fe i ye masace do sigi
an kunna i n'a fɔ a be ke siya tow bee fe cogo min na.
A be se k'an ladon kere ra ani ka kere ke an ye."

Samuweli ka a Matigi Ala daari. Matigi Ala ka a fɔ Samuweli ye ko:
"I ye o lamɛn ka masace di o ma."
Ayiwa, Samuweli ka Izirayelimogow cekorobaw labla
k'a fɔ o ye ko bee taga o yerew ta yoro ra. (1 Sam. 8:19-22)

Boniyaminu ta mogɔ do tun be yi, min togɔ tun ye ko Sawuli;
kanbelen cenyumamba tun lo.
Izirayeli kanbelen si tun te a bo cɛnya ra;
a tun ka jan o bee ye fana;
a kamankun ni a kunkolo tun be mogɔ tow bee ta san fe. (1Sam 9:1-2)

Samuweli ka Sawuli ye minke dorɔn, Matigi Ala k'a fɔ a ye ko:
"Ne tun ka ce min ko fɔ i ye, ale le ye nin ye;
ale le bena sigi ne ta mogow kunna." (1Sam 9:17)

Samuweli ka turubara dennin do ta ka o turu ke Sawuli kunna.
A ka Sawuli fɔ ni kanuya ye k'a fɔ ko:
"Matigi Ala ka ele le nyanawoloma ko i ye ke a ta mogow kuntigi ye."
(1Sam 10:1)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Yosuwe ani cekorobaw sanin ko tuma min, mun kera Izirayelimogow fe? (Duruja were wurira minw ma Matigi Ala lon. O ka Ala kan bla ka tugu bato fen werew no fe.)
- I be mun le miiri, ni nin mogow ma Matigi Ala lon, o ta kewalew, o ye jurumun ye wa? (}nhɔn.) Mun na? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fe wala lonibariya.)
- Mun kera ni Izirayelimogow ye o ta jurumun kosɔn? (Matigi Ala jusu bora o korɔ. A ka o don o juguw boro.)
- Ni kititigebaga wurira, Izirayelimogow ka a kan lamɛn ka tugu Ala no fe wa? (}nhɔn.)

- Mun kera o fe ni Izirayelimogow ta kititigebaga sara tuma min? (O tun be sekɔ, ka tugu bato fenw werew ra.)
- Mun na Samuweli dencew man di cekarɔbaw ye? (O ta wariko bonyana kosebe; o tun be to ka bonyafenw mina mogow fe dogo ra.)
- O ta kawalew ye jurumun ye wa? (}nhɔn.)
- Cekarɔbaw nana ka mun fɔ Samuweli ye? (O b'a fe ka masace sɔrɔ.)
- Matigi Ala ka jon nyanawoloma ka ke Izirayeli ta masace ye? (Sawuli.)
- I be mun le miiri, mun na Ala tagara nya ka Izirayelimogow korɔsi? (Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ani neematigi.)

Karan 30

Ala ka Dawuda nyanawoloma
Dawuda kera Izirayeli jamana bɛɛ masace ye
1 Samuweli 15; 16:1-7, 10-13, 19-22; 18:5-9, 12, 16; 19:1-3
2 Samuweli 5:1-3

ALA TA KUMA

Samuweli ka a fɔ Sawuli ye ko: “Matigi Ala ka ne le ci,
ka na turu kɛ ele kunna ka i sigi masaya ra a ta mɔgɔw kunna,
minw ye Izirayelimɔgɔw ye.

O ra, Matigi Ala bena kuma min fɔ i ye sisan, o lamɛn.

“Fangatigi Ala ka min fɔ, o ye nin ye, ko:

‘Ne bena Amalekikaw kɛɛ sabu Izirayelimɔgɔw bɔtɔ Misiran
o ka sira tige o nya ko o tɛ tɛmɛ.

O ra, aw ye taga Amalekikaw kɛɛ

ka o ni o borofɛnw bɛɛ halaki pewu Matigi Ala ye.

Aw kana makari o ra;

aw ye mɔgɔw ani beganw bɛɛ faga.” (1Sam 15:1-3)

Sawuli ni a ta kɛɛjama tagara Amalekikaw ta dugu kɔrɔ. (1Sam 15:5)

A ka Amaleki masace Agagi nyanaman mina,

ka mɔgɔ tɔw faga ni famuru ye ka o bɛɛ halaki ka ban pewu.

Nka Sawuli ni kɛɛkɛjama ka Agagi nyanaman to.

Fɛn o fɛn ka nyi, o ma sɔn ka o halaki.

Began minw man nyi, o ka olugu dɔrɔn le faga. (15:8-9)

Ayiwa, Matigi Ala ka a fɔ Samuweli ye, ko: “Ne ka Sawuli nyanawoloma

ka a sigi masaya ra minke, o tingalɔn bɛ ne ra sisan;

sabu a ka ne kan bla, ani ne ka min fɔ a ye, a ma o kɛ.”

O kuma ka Samuweli hakiri nyagamin kɛɛbɛ;

a ka su bɛɛ ke ka Matigi Ala daari. (15:10-11)

Sɔgɔmada joona fɛ Samuweli wurira ka taga Sawuli kɔ.

Sawuli ka a fɔ, ko: “Matigi Ala ye nɛɛma i ye!

Matigi Ala tun ka min o min fɔ ne ye, ne ka o bɛɛ kɛ.”

Nka Samuweli ka a jaabi ko: “O tuma ne toro bɛ sagakasikan

ni misikasikan minw na, o ye a juman ta le ye?”

Sawuli ko: “Kɛɛkɛɛdenw le nana ni o ye ka bɔ Amalekikaw fɛ;

o ka sagaw ni misiw bɛɛ ra nyumamanw nyanawoloma

ko o bena o kɛ saraka ye ka a di i Matigi Ala ma.

Nka an ka a tɔ bɛɛ halaki pewu.” (15:12-15)

Samuweli ko: “Kuma dabra ten! Tuma min na ele tun tɛ i yɛɛɛ jatera foyi ye,

Ala ka i ke Izirayeli ta siyaw bɛɛ kuntigi ye.”

Samuweli ko: “Yala saraka jenitaw ni saraka werew le ka di

Matigi Ala ye ka teme Matigi Ala yere kanminari kan wa?
 }n-on de, ka Matigi Ala kan mina, o ka fisa ni sarakabo ye.
 Ka i yere majigi Matigi Ala ye, o ka fisa ni hali sagajigi turuw saraka ye. Ka
 Matigi Ala kan bla, o ni lagberike jurumun bee ka kan.
 Ka i yere bonya, o ni jobato jurumun bee ka kan." (15:22-23)

Ayiwa Sawuli ko Samuweli ma ko: "Ne ka jurumun ke;
 ne ma son ka Matigi Ala ta cifoninw ke, ani ne ma son ele ta kuma ma.
 Ne tun siranna magow le nya, o koson o ka min fo
 ne ka a to o ka o ke. O ra ne be i daari,
 sabari ka ne ta jurumun yafa ne ma,
 ka taga ni ne ye, janko ne ye taga Matigi Ala bato." (15:24-25)

Samuweli ka a jaabi ko: "Ne tena sekɔ ni i ye tuun.
 I banna ka Matigi Ala ta kuma lamɛn minke, ale fana be ban i ra,
 ka i wuri ka bo masaya ra Izirayeli." (15:26)

O ko Samuweli segira ka taga a ta so. Sawuli tagara a ta so a ta dugu ra.
 Nka a ma son ka bo masaya ra Izirayeli. (15:34-35)

Ayiwa, Matigi Ala k'a fo Samuweli ye ko:
 "Ele ye kasi dabra Sawuli kunna ten!
 Ne k'a lawuri k'a bo masaya ra Izirayeli kunna.
 I ta sogogban ta ka a fa turu ra,
 i ye wuri ka sira mina; ne be i ci Betilemukace Yese fe,
 sabu ne b'a fe ka mago min ke masace ye,
 ne ka o tigi soro ale dencew le ra." (1Sam 16:1)

Samuweli ka Yese ni a dencew saninya,
 ka o wele ka na sarakaboyoro ra. (16:5)

O sera sarakaboyoro ra minke,
 Samuweli ka Yese dence Eliyabu ye minke,
 a ka a fo a yere kono ko:
 "Sigiya t'a ra Matigi Ala ka mago min nyanawoloma,
 o le lonin ye nin ye Matigi Ala nya koro." (16:6)

Nka Matigi Ala k'a fo Samuweli ye ko:
 "I kana a fari cogoya fe, walama a janya;
 sabu ne ma ale le nyanawoloma.
 Adamadenw be min jate fen ye, Ala te o jate foyi ye;
 sabu adamaden nya be min ye a be nyabo ole fe;
 k'a soro Matigi Ala be mago jusukun le fe." (16:7)

Yese ka a ta dence ce wolonfla lateme Samuweli nya koro,
 nka Samuweli ka a fo a ye ko:
 "Matigi Ala ma ninnugu si nyanawoloma." (16:10)

A ka Yese nyininka ko: "I dencew bee le be ninugu ye wa?"

Yese ko: "}n-ɔn, o bee ra fitini belen be yi,
nka a be sagagbenyɔɔ ra."

Samuweli ko: "Aw ye taga a wele ka na;
sabu an tena saraka domu fiyewu, ni ale ma na." (16:11)

Yese ka mɔɔ bla ka taga a dence Dawuda wele ka na.
Kanbelen nyuman tun lo, a tun gbenin be k'a nya;
a nyakisew fana tun cekanyi.

A nana minke, Matigi Ala ko Samuweli ma ko:
"Wuri i ye turu ke a kunna, ale lo." (16:12)

Samuweli wurira ka turu ke a kunna a kɔɔcew bee nyana.
Ka a ta o lon na, Ala Nin Saninman tora Dawuda kan, ka baraka don a ra.
O ko Samuweli sekɔra ka taga a ta so. (16:13)

Ayiwa, lon dɔ, masace Sawuli ka mɔɔ ci Yese fe ka taga a fɔ a ye a ko;
"Dence Dawuda min be i ta sagaw gbenna, a bla ka na ne kɔɔ yan."
Dawuda tagara se Sawuli fe.
Sawuli ka a bla baara ra a yere fe. (1Sam 16:19-22)

Ni Sawuli tun ka Dawuda ci ka taga kere o kere ra,
Dawuda tun be taga se sɔɔ o bee ra.

Ayiwa, Sawuli tun be siranna Dawuda nya,
sabu Matigi Ala tun be ni Dawuda ye,
nka a tun te ni ale Sawuli ye tuun. (18:12)

O ra a ka Dawuda mabɔ a yere ra,
ka a ke ce waga kelen kuntigi ye;

Nka Dawuda ko tun ka di Zuda mara mɔɔɔw ani Izirayeli mɔɔɔ tɔw bee ye,
sabu a tun be to ka bla o nya ka taga kere ke. (18:16)

Sawuli kumana a dence Yonatan fe,
ani a ta jamana nyamɔɔɔw bee fe,
ko o ye Dawuda faga.

Nka Dawuda ko tun ka di Yonatan ye kosebe;
o ra a tagara Dawuda lasomi. A ka a fɔ a ye ko:
"Ne face Sawuli be cogo nyinina ka i faga.
I ka kan ka taga dogo yɔɔɔ dɔ ra, ka to yi. (1Sam 19:1-3)

Izirayeli cekɔɔɔbaw bee nana Dawuda fe Heburɔn ka na o le fɔ a ye.
Dawuda ka jennyɔɔɔnya don ni o ye Heburɔn,
Matigi Ala nya kɔɔɔ.
O ka turu saninman ke Dawuda kunna
ka a ke Izirayeli jamana bee ta masace ye. (2Sam 5:1-3)

Nka, Sawuli ma sɔn ka bɔ masaya ra Izirayeli.

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ala ka mun fɔ Sawuli ye ko a ka kan ka mun ke Amalekikaw ye? (Sawuli ka kan ka taga o kere ka o ni o borofenw bɛɛ halaki pewu Matigi Ala ye.)
- Sawuli ka tugu Matigi Ala ta kolatigeni wa? (Ayi.) Mun kera ni Sawuli ye? (Matigi Ala fɔ ko a be ban Sawuli ra ka a wuri ka bɔ masaya ra.)
- O be an karan mun le ra, adamadenw be se ka gbara Ala ra cogo di? (Adamadenw be se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala sago ye ani Ala ta kolatigeni.)
- Samuweli ka mun fɔ Sawuli ye saraka ko ra? (Ka Matigi Ala kan mina, o ka fisa ni sarakabɔ ye.)
- Mun na ka Matigi Ala kan mina o ka fisa ni sarakabɔ ye? (Ka Ala kan mina, mɔgɔw ka kan ka tugu Ala ta kolatigeni ra ka Ala sago ke. Ka sarakabɔ an be wari bɔ dɔrɔn. An jusu te yelema.)
- Samuweli tagara dugu juman ka masace kura nyini? (Betilehemu.)
- Adamadenw be min jate fen ye, Ala be o jate wa? (Ayi.) Ala ka mun fle mɔgɔ fe? (Matigi Ala be mɔgɔ jusukun le fle.)
- Ala be se ka mɔgɔ jusukun le fle cogo di? (Ala be yɔrɔ bɛɛ. Ala ye Sebɛetigi ye.)
- Mun kera Dawuda fe ni Samuweli ka turu ke a kunna tuma min? (Ala Nin Saniman tora Dawuda kan, ka baraka don a ra.)
- Mun na Sawuli tun be siranna Dawuda nya? (Sabu Matigi Ala tun be ni Dawadu ye, nka a tun te ni ale Sawuli ye tuun.)
- Mun na Sawuli dence Yonatan tagara ka Dawuda lasɔmi ko Sawuli b'a fe ka Dawuda faga? (Dawuda ni Yonatan tun ye teriw ye.)
- I be mun le miiri, ka Dawuda lasɔmi, konyuman lo wala kojugu lo? (Konyuman lo.)
- Yonatan ta kewalew, o te jurumun ye wa? (Ayi. A ka Ala kan lamem. A face tun b'a fe ka jurumun ke.)
- O be an karan mun le ra, ka an face sago ke wala ka Matigi Ala sago ke, ni o te kelen ye, an ka kan ka mun ke? (Matigi Ala sago.)

Karan 31

Sawuli tagara muso lagberikebaga dɔ fe
Lévitike 19:31; 20:6; Exode 22:17;
1 Samuweli 28:3-25; 31:1-7

ALA TA KUMA

Fɔlɔ fɔlɔ, ni Matigi Ala k'a sariyaw di Musa ma tuma min, Matigi Ala ko:

"Aw kana tugu sukiribagaw kɔ.

Aw kana suw kiri ka lagberi ke sabu o bena aw nɔgɔ ne nyakɔrɔ.

Ne ye Matigi aw ta Ala le ye. (Lev 19:31)

Ni mɔgɔ min tagara sukiribagaw fe ka lagberi ke o fe,

ne bena ne nya sin o tigi ma k'a gben k'a bɔ a ta mɔgɔw cema.

Sabu, ne Matigi Ala fe, ka suw kiri ka lagberi ke walama ka jo bato,
o ye kelen ye." (Lév 20:6)

Matigi Ala k'a fɔ fana ko: "Muso o muso be subagaya ke,
aw ye o faga, aw kana a to yi."(Ex. 22:17)

Sawuli kera masace ye tuma min, o wagati ra,
mɔgɔ o mɔgɔ tun be suw kiri ka lagberi ke,
ani lagberikebaga tɔw, Sawuli tun ka olugu bee gben
ka bɔ jamana kɔnɔ. (1Sam 28:3)

Ayiwa, Samuweli tun sara.

Izirayelimɔgɔw bee tun ka a su kasi, ka a sanga ke.

O tun ka a su don a yere ta dugu kɔnɔ.

Izirayeli ta juguw, Filisikaw, o ta kerekejamaw ka nyɔgɔn lajen.

Sawuli fana ka Izirayeli kerekedenw bee lajen.

Sawuli ka Filisikaw ta kerekejamaw ye minke,

a siranna kosebe, fɔ a jusukun k'a ke yereyere.

A ka Matigi Ala nyininka, nka Ala ma sɔn ka kuma a fe. (1Sam 28:4-6)

Sawuli ka a fɔ a ta jamana nyamɔgɔw ye ko:

"Aw ye muso dɔ nyini ne ye min be se ka suw kiri

ka kuma ni o ye, ne be taga lagberi ke a fe."

Jamana nyamɔgɔw ka a jaabi ko:

"Muso dɔ belen be Eni-Dɔri,

ale be suw kiri ka kuma ni o ye." (28:7)

Sawuli ka fani suguya werew don a yere ra, ka a yere yelema,
ka taga ni ce fla ye. O tagara se muso fe su fe.

Sawuli ka a fɔ muso ye ko:

"Su dɔ kiri, ka lagberi ke ne ye;

ne bena su min tɔgɔ fɔ i ye, i bena o kiri." (28:8)

Muso ka Sawuli jaabi ko: "Ee! Sawuli ka min ke,

i yere ka o lon co! Mogo o mogo be suw kiri,
ani lagberikebaga tow, a ka olugu faga ka bo jamana kon.
Mun na i b'a fe ka ne mina jan na, ka to o ye ne faga?" (28:9)

Sawuli karira muso ye Matigi Ala togo ra, ko:

"Matigi Ala nyanaman togo koson,
can ra foyi le tena i soro nin ko koson." (28:10)

Muso ko: "I b'a fe ne ye su juman le lawuri i ye?"

Sawuli ko: "Samuweli lawuri ne ye!" (28:11)

Ayiwa, muso ka Samuweli ye minke, a ka kule ba ci, k'a fo Sawuli ye ko:

"Mun na i ka ne nega? Ele yere le ye Sawuli ye! (28:12)

Masace k'a fo a ye ko: "I kana siran!"

A ko muso ma tuun ko: "I be mun le yera?"

Muso k'a fo a ye ko: "Ne be mogo do le yera, min be i ko Ala ta mogo,
a be wurira ka bo dugukolo jukoro." (28:13)

Sawuli ko: "A tigi be cogo di?"

Muso ko: "Cekoro ba do le be wurira, deregeba do be a ra."

Sawuli k'a faamu ko Samuweli lo.

A ka a kinbirigban ka a nya biri dugu ma. (28:14)

Samuweli ka a fo Sawuli ye ko: "Mun koson i ka ne lawuri, ka ne toro?"

Sawuli ko: "Kononofiri ko le sera ne ma.

Filisikaw nana ko o bena an kere, k'a soro Ala banna ne ra.

Ala ma son ka kuma don a ta cira do da ra ka a fo ne ye,

a fana ma kuma ne fe siko ra; o koson ne ka i wele,

janko ne ka kan ka min ke i ye o yira ne ra." (28:15)

Samuweli ko: "Ni Matigi Ala banna i ra, ni ale kera i jugu ye ka ban,
o tuma mun koson i be ne nyininka tuun? (28:16)

Matigi Ala tun ka ne ci ka taga kuma min fo i ye, a ka o le ke.

A ka masaya mina k'a bo i boro,

ka a di i ta mogo do ma, min ye Dawuda ye.

I n'a fo i ma Matigi Ala kan mina,

ani Matigi Ala tun dimina Amalekikaw koro,

ka a fo i ye ko i ye o halaki cogo min na,

i ma son ka Amalekikaw halaki o cogo ra,

o le ka a to Matigi Ala fana be nin ko ke ele ra bi.

O doron te, Matigi Ala bena ele ni Izirayelimogow bee don

Filisikaw boro. Sini ele ni i dencew bee bena (sa ka na) ke ni ne ye yan;

Matigi Ala bena Izirayelimogow ta kerekejama bee

labla Filisikaw ye." (28:16-19)

O yoronin bee ra Sawuli bora ka ben dugu ma,

sabu Samuweli ta kumaw tun ka a jatige ka teme.

Fanga foyi tun tɛ a ra fana,
 sabu o lon bɛɛ ani o su bɛɛ a tun ma domuni kɛ. (28:20)

Muso gbarara Sawuli ra, k'a ye ko a jatigeninba lo;
 a ka a fɔ a ye ko: "Ayiwa, a flɛ i ta jɔnmuso ka i kan mina.
 I ka kuma min fɔ, ne sɔnna ka o kɛ,
 k'a sɔrɔ ne tun bɛ se ka faga o kosɔn.
 Ayiwa, sisan ne b'i daari, ele fana ye i ta jɔnmuso ta kuma lamɛn.
 A to ne ye domuni dɔɔnin di i ma,
 i ye o domu janko i ye fanga sɔrɔ ka sira ta ka taga." (28:21-22)

Nka Sawuli banna. A ko: "Ne tɛ domuni kɛ!"
 A ta jamana nyamɔɔw farara muso kan
 ka a daari tuun ko a ye domuni kɛ;
 a laban a sɔnna o ta ma.
 A wurira ka bɔ dugu ma, ka sigi lanan kan.
 Muso nana o domuni sigi Sawuli ni a ta jamana nyamɔɔw kɔrɔ,
 o ka a domu. O kɔ o wurira ka taga o su bɛɛ. (28:23-25)

Ayiwa, Filisikaw nana bɔ ka taga Izirayelimɔɔw kɛrɛ minkɛ,
 Izirayelimɔɔw borira Filisikaw nya.
 O ka Izirayelimɔɔw caman faga.
 Filisikaw tugura Sawuli ni a dencew kɔ ka o degu fan bɛɛ ra.
 A laban o ka Sawuli dencew,
 Yonatan ni a dence dɔw faga.
 Kɛrɛ juguyara Sawuli ma kosebɛ;
 kalanbonbagaw dɔw ka a ye ka a lɔn.
 Sawuli siranna fɔ a bɛ yɛrɛyɛrɛ. (1Sam 31:1-3)

A ka a fɔ a ta kɛrɛkɛminanw tabaga ye ko:
 "I ta famuru bɔ ka ne faga,
 janko nin mɔɔw kɛnɛsigibariw kana na ne sɔɔw ni kalan ye,
 ka toron kɛ ni ne fari ye ka ne lamaroya".
 A ta kɛrɛkɛminanw tabaga siranna, a ma sɔn.
 O ra, Sawuli yɛrɛ ka a ta famuru mina ka a yɛrɛ firi a kan
 ka a yɛrɛ faga. (31:4)

Ayiwa, Izirayelimɔɔw minw tun siginin bɛ kɛnɛgbɛ ba kɔ fɛ,
 ani minw tun bɛ Zuriden ba kɔ fɛ,
 olugu nana a ye ko Izirayeli ta kɛrɛkɛdenw bɛ borira minkɛ,
 ani ko Sawuli ni a dencew bɛɛ sara minkɛ,
 olugu borira ka bɔ o ta duguw ra.
 Filisikaw tagara sigi o duguw ra. (31:7)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Matigi Ala ta sariyaw ye mun ye lagberikebaga ko ra? (Aw kana suw kiri ka lagberi ke sabu o bena aw nɔɔ ne nyakɔɔ.)
- Matigi Ala ka mun fɔ subagaya ko ra? (Muso o muso be subagaya ke, aw kana o to yi.)
- Mun na Ala te sɔn ko mɔɔw be lagberi ke ka suw kiri walama ka subagaya ke? (O ta fanga te bɔ Ala ra. Setana ko lo.)
- Setana be can fɔ ra? (Ayi.) Mun na? (Setana ye faninyafɔbaga le ye ani janfanden.)
- Setana ta baara ye mun ye? (Setana be kere ke ni Ala ye ani ka Ala sago bla.)
- Sawuli ka jɔn nyini a ta jamana nyamɔɔw fe? (Muso dɔ min be se ka suw kiri ka kuma ni o ye.)
- Mun na Sawuli ka fani suguya werew don a yere ra, ka a yere yelema ka taga se muso fe su fe? (Fɔlɔ, Sawuli tun ka lagberikebaga gben ka o bɔ jamana kɔɔ. A k'a lɔn ko a be jurumun ke.)
- I be mun le miiri, Sawuli tun be se ka dogo Ala ma wa? (Ayi.) Mun na? (Ala be yɔɔ be. Ala be fenw be lɔn.)
- Hali bi, ni mɔɔw be dogo ka taga lagberikebaga fe wala ka subagaya ke, Ala b'a lɔn wa? (}nhɔn. Ala b'a lɔn.)
- Sawuli tun b'a fe ka kuma ni jɔn ye? (Samuweli.)
- A diara Samuweli ye ko muso k'a lawuri wa? (Ayi.)
- Se be Samuweli fe ka Ala ta kolatigeni yelema wa? (Ayi.) Mun na? (A tun ye mɔɔ ye dɔɔn. A te Ala ye.)
- Mun kera ni Izirayelimɔɔw tagara ka kere ke ni Filisikaw? (Kere juguyara, Sawuli ni a dencew sawa sara.)
- Sawuli sacogo ye mun ye? (A ka a yere faga.)

Karan 32

Dawuda ani Sulemani
2 Samuweli 7:1-7, 12-17
1 Masakew 2:1-4, 10-12; 6:1, 32, 38; 8:22-23, 27, 30;
9:3-7; 10:23-24; 11:1-6, 11-13

ALA TA KUMA

Ayiwa, masace Dawuda donna a ta masaso kɔnɔ min be Zeruzalemu.
Matigi Ala ka laganfiya di a ma, ka a bɔsi a juguw bee boro minke.
Ala ta cira dɔ tun be yi min tɔgɔ ye ko Natan.
Dawuda ka a fɔ o ye ko: "Ne be sigi nin bon nyuman kɔnɔ,
k'a sɔrɔ Ala ta jennyɔgɔnya kesu be fanibon le kɔnɔ." (2Sam 7:1-2)

Natan ka masace jaabi ko: "Miiriya o miiriya be i jusu ra,
o ke, sabu Matigi Ala be ni i ye." (7:3)

Nka o lon su fe Matigi Ala kumana Natan fe, ka a fɔ a ye ko:
"Taga a fɔ ne ta baarden Dawuda ye ko Matigi Ala ko:
'Ele le tena bon lɔ ne ye janko ne ye don a kɔnɔ;
sabu kabini lon min ne ka Izirayelimɔgɔw labɔ
Misiran jamana ra, fɔ ka na se bi ma,
ne ma don bon kɔnɔ k'a ye;
ka ne to o tagama bee ra ni o ye,
ne toyɔrɔ tun ye fanibon le ye. (7:5-7)

Ni i ta wagati nana dafa, ni i ka na sa ka taga fara
i bema tɔw kan tuma min na,
ne bena i ta duruja dɔ sigi masaya ra i nɔ ra,
i yerɛ woroden dɔ; ne bena a ta masaya sabati kosebe.
Ale le bena bon lɔ ne tɔgɔ ra;
ne bena a sabati masaya ra wagati bee ani tuma bee.
Ne bena ke a fa ye, a bena ke ne dence ye.
Ni a firira, ka kojugu ke, ne bena mɔgɔ werew le ke
sababu ye ka a koro,
i ko fa be a den koro cogo min na.
Nka ne tena ne ta neema bɔ a kan k'a ye,
i n'a fɔ ne ka a bɔ Sawuli kan cogo min na,
ka a bɔ masaya ka ele sigi.
I ta somɔgɔw bena to masaya ra ne nya kɔrɔ wagati bee.
Foyi si tena i ta fanga bɔ a nɔ ra k'a ye." (2Sam 7:12-16)

Ayiwa, Ala ka fen o fen yira Natan na,
ani Ala ka kuma o kuma fɔ a ye, a ka o bee lase Dawuda ma. (7:17)

San caman temenen kɔ, Dawuda sa lon surunyara.
A ka nin ci fɔ a dence Sulemani ye ko:

“Ne be taga dugukolo kan mɔgɔw bɛɛ taga sira fɛ.
 I jagbeleya ka kɛ cɛ ye. I ka Matigi, i ta Ala kan mina ni kantigiya ye
 ka tagama a ta siraw fɛ ka a ta sariyaw ni a ta ci fɔlenw mara.
 I ka a ta ko latigelenw ni a ta kumaw sira tagama
 olu minw sebera Musa ta sariya ra.
 Matigi ka kuma minw fɔ ne ko ra, a bena o kɛ ka dafa.
 A k’a fɔ ne ye ko, ni ne dencew ka o yerew kɔrɔsi
 k’o tagama cogo lɔn, ni o tagama Ala nya kɔrɔ ni kantigiya ye
 ni o jusukun bɛɛ ani o nin bɛɛ ye, ko ne duruja bena to
 ka sigi Izirayeli duruja ta masasigilan kan tuma bɛɛ.” (I Masakew 2:1-4)

Ayiwa, Dawuda sara. O ka Dawuda su don a yerɛ ta dugu kɔnɔ.
 Dawuda ka san binaani kɛ masaya ra Izirayelimɔgɔw kunna.
 O kɔ, Sulemani sigira a fa Dawuda ta masasigilan kan.
 A ta masaya baraka bonyara kosebɛ. (I Mas. 2:10-12)

Izirayelimɔgɔw bori san kemɛ naani ni biseegin ra Misiran,
 Sulemani ka Matigi Alabatosoba lɔli damina a ta masaya
 san naanina ra Izirayelimɔgɔw kunna. (I Mas. 6:1)
 Alabatosoba baara bɛɛ banna san wolonfla tɛmɛnen kɔ. (I Mas. 6:38)

O kɔ, Sulemani tagara Matigi ta saraka bɔ yɔrɔ ra Izirayelimɔgɔw jama bɛɛ
 nya kɔrɔ, k’a borow kɔrɔta san fe k’a fɔ ko:
 “Matigi, Izirayeli ta Ala, i bɔnyɔngɔnko Ala si tɛ sankolo ra
 walama dugukolo kan yan. I bɛ i ta layiri dafa ni i ta baaradenw ye,
 minw bɛ tugu i nɔ fe. (8:22-23)
 Nka, Ala be se ka sigi dugukolo kan wa?
 Hali sankolow bɛɛ kunna ka dɔgɔ i ra, o n’a ta bɛɛ, ne ka nin so lɔ. (8:27)
 Ni i ta baaraden ani Izirayelimɔgɔw be daariri kɛ k’o nya sin nin yɔrɔ ma,
 i ka o ta daariri jaabi ka i to i sigi yɔrɔ ra sankolo ra.
 I ka o ta daariri lamɛn ka yafa o ma.” (8:30)

Matigi Ala k’a fɔ Sulemani ye ko:
 “I ka daariri minw kɛ, ne ka o lamɛn. I ka so min lɔ ka kɛ
 ne ta masaya yɔrɔ ye abada, ne k’o saniya.
 Ne nya ni ne jusukunna to yi tuma bɛɛ. I yerɛ ta fan fe,
 ni i tagamana ne nya kɔrɔ i ko i fa Dawuda k’a kɛ cogo min,
 ni jusukun jɛlɛn ni terennin ye ka ne ta sariya tagama,
 ne ka fɛn minw bɛɛ fɔ i ye, ni i ye olu bɛɛ mara ka ne ta ci fɔlenw bɛɛ kɛ,
 o tuma ra, ne bena i ta masaya sabati Izirayelimɔgɔw ta masasigilan
 kan abada, i ko ne k’a fɔ i fa Dawuda ye cogo min. (9:3-5)

“Nka, ni aw ni aw dencew murutira ne ma, ni aw ma ne ta ci fɔlenw
 ni ne ta sariyaw mara, ni aw tagara baara kɛ bato fɛn werew ye
 ka aw biri o kɔrɔ, ne ye jamana min di Izirayelimɔgɔw ma,
 ne bena o halaki ka o bɔ o kɔnɔ. Ne ye nin so min saniya

ka ne tɔgɔ la o kan, ne bɛna o firi k'a bɔ ne nya kɔrɔ.
Izirayelimɔgɔw bɛna kɛ yɛrɛkɔ fɛn ye siyaw bɛɛ cɛma.” (9:6-7)

Ayiwa, masacɛ Sulemani tɛmɛnna dugukolo kan masacɛw bɛɛ kan
fɛntigiya ra ni hakiritigiya ra. A tun bɛ se ka talenw waga saba fɔ
ani a ta donkiri bɛɛ kɛ waga kelen. (4:30, 32)
Mɔgɔw bɛɛ tun bɛ taga Sulemani fɛ,
a ka hakiritigiya min sɔrɔ Ala fɛ, ka o flɛ. (10:23-24)

Nka, Masacɛ Sulemani ka jamana wɛrɛ musow caman furu
ka olu fara a ta muso tɔw kan.
Musow kɛmɛ wolonfla ni jɔnmusow kɛmɛ saba tun bɛ Sulemani fɛ.

Fɔlo fɔlɔ, Matigi Ala tun k'a fɔ Izirayelimɔgɔw ye o siyaw ko ra ko:
“Aw kana o furu, aw kana aw denw furu o ma,
sabu o bɛna aw jusukunw fara ka taga o ta bato fɛnw nɔ fɛ,
sigiya t'a ra.”

Sulemani kɔrɔnin, a musow k'a jusukun yɛlema bato fɛn wɛrɛw nɔ fɛ.
A jusukun dafalen tun tɛ Matigi, a ta Ala nya kɔrɔ,
i ko a fa Dawuda tun bɛ cogo min.
A ka bato fɛn wɛrɛw bato ani a ka Matigi Ala bato nyɔgɔn fɛ.
Sulemani ka kojugu kɛ Matigi Ala nya kɔrɔ. (11:1-6)

O le y'a to Matigi Ala k'a fɔ Sulemani ye ko:
“I tagamana nin cogo ra, ne ka layiri ni sariya minw bɛɛ seben i ye,
i ma kɛ kantigi ye olu ko ra. O le kosɔn, ne bɛna masaya bɔsi i ra,
k'a di i ta baarden ma. O n'a to bɛɛ, ne tɛna o kɛ i si terew ra
i fa Dawuda kosɔn. Ne bɛna o masaya bɔ i dence boro.
O n'a ta bɛɛ, ne tɛna a bɛɛ bɔsi a ra, nka ne bɛna siya kelen to
i dence boro, ne ta baarden, i fa Dawuda,
ni ne ta dugu woloman Zeruzalɛmu kosɔn.” (11:11-13)

Ala k'a fɔ cogo min, a kɛra ten.

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ala ka mun fɔ Dawuda ta duruja ko ra, ko Ala bɛna kɛ a fa ye, ani a duruja bɛna kɛ ...? (Ala dence ye.)
- Dawuda ka mun fɔ a dence Sulemani ye ni Dawuda sa lon surunyara? (A jagbɛleya ka kɛ cɛ ye. A ka kan ka Ala ta sariyaw mara minw sɛbera Musa ta sariya ra.)
- Alabatosoba baara banna san jɔli tɛmɛnen kɔ? (San wolonfla.)
- I bɛ mun le miiri, Sulemani tun miiri ko Ala bɛna to nin Alabatosoba kɔnɔ? (Ayi.) Mun na? (Sulemani k'a fɔ ko hali sankolow bɛɛ kunna ka dɔgɔ Ala ra.)
- O bɛ an karan mun le ra Ala yɛrɛ ta cogoya ra? (Ala bɛ yɔrɔ bɛɛ.)

- Ni Sulemani ma k̄r̄ɔ̄ f̄ɔ̄ɔ̄, a tagamana cogo ye mun ye? (A temenna dugukolo kan masacew bee kan fentigiya ni hakiritigiya ra.)
- A ta hakiritigiya b̄ra min? (Matigi Ala fe.)
- Mun na Ala k'a f̄ɔ̄ o kana jamana were musow furu? (O b̄na o jusukunw fara ka taga o ta bato fenw n̄ɔ̄ fe.)
- Mun kera ni Sulemani k̄r̄ɔ̄len tuma min? (A musow k'a jusukun yelema bato fen werew n̄ɔ̄ fe.)
- Ka bato fen werew bato, ani ka Matigi Ala bato nyɔ̄ɔ̄n fe, o ye jurumun ye wa? (}nh̄n. Jurumun lo.)
- Ala ka mun f̄ɔ̄ Sulemani ye a ta jurumun kos̄n? (Ala b̄na masaya b̄ɔ̄ a dence boro. A tena a bee b̄si a ra, nka a b̄na siya kelen to a dence boro a face Dawuda ni Zeruzalemu kos̄n.)

Karan 33

Eli ni Baali ta ciraw
I Masacew 11:40-43; 12:19-28; 14:22-23;
15:11; 16:29-31; 17:1-6; 18:1-2, 13, 17-46

Sulemani ka san binaani ke masaya ra Izirayelimogɔ kunna.
O kɔ, a sara. A dence kera Izirayeli ta masace ye. (11:40-43)

Izirayelimogɔw murutira Sulemani dence ra.
Siya kelen dɔɔn, Zuda ta mogɔw, olu tɔra Sulemani dence fe
i n'a fɔ Ala k'a fɔ Sulemani ye cogo min na fɔlɔ. (12:19-20)

A kera ten ko Izirayelimogɔw taranna ka ke masaya fla ye, Izirayeli ni Zuda.
Dawuda benbaw tun ye Zuda ye. O sigira Zeruzalemu.
Izirayeli ta masace ma sɔn ko Izirayelimogɔw ye tagara Alabatosoba ra
min be Zeruzalemu. O le kosɔn, a ka misiden bisigi fla ke.
A k'a fɔ mogɔw ye ko: "Izirayelimogɔw, aw ta ala ye ninw ye!
Olugu le ka aw labɔ Misiran jamana ra." (12:21-28)

Ayiwa, a kera ten ko masace dɔw wurira ka ke Zuda ta masace ye.
Dɔw tagamana Ala nya kɔɔ i ko o bemace Dawuda k'a ke cogo min. (15:11)
Dɔw ka kojugu ke Ala nya kɔɔ, ka batofenw were bato Ala nɔ ra. (14:22-23)

Nka, Izirayeli masace tɔw minw wurira, o bee murutira Ala ma.
O ma Ala ta sariyaw mara.

Ayiwa, san caman temennen kɔ, Akab kera Izirayelimogɔw ta masace ye.
A ka kojugu ke Ala nya kɔɔ ka teme Izirayeli ta masace tɔw bee kan.
A ka i biiri batofen Baali kɔɔ k'a bato. (16:29-31)

Eli, Ala ta cira, tagara Akab fe ka fɔ a ye ko:
"Matigi, Izirayeli ta Ala nyanamanya tɔgɔ kosɔn,
ne be baara kera o min ye,
dugukoloji wala sanji tena sɔɔɔ nin sanw na ni ne ma kuma."

O kɔ, Matigi Ala k'a fɔ Eli ye ko: "I ka wuri ka bɔ yan k'i nya sin
terebɔyanfan fe ka taga i dogo Kerit yɔɔ ra. I bena kɔji min.
Ne kumanna kankan kɔnɔw fe ka domuni di i ma yi."
Ayiwa, Eli ka Ala kan mina. Kankan kɔnɔw tun be taga buru ni sogo
di a ma sɔgɔma o sɔgɔma ni wula o wula. A tun be kɔji min. (17:1-6)

Tere caman temennen kɔ, ja san sabannan na, Matigi Ala ta kuma
sera Eli ma ko: "I ka taga i lɔ masace Akab nya kɔɔ.
Ne bena sanji ci dugukolo kan."

O tuma ra, Eli tagara a lɔ Akab nya kɔɔ. (18:1-2)
A tagatɔ, a ka kibaro men ko Akab ta muso, Jezabel,

ka Matigi Ala ta ciraw caman faga. (18:13)

Ayiwa, Eli ni Akab ka nyɔɔn ben. Akab k'a fɔ Eli ye ko:

“I le ye nin ye wa, Izirayeli tɔɔɔbaga?”

Eli k'a jaabi ko: “Ne tɛ Izirayeli tɔɔɔbaga ye de.

Nka, i ni i fa ta so le ka Izirayeli tɔɔɔ, sabu aw banna

Matig Ala ta ci fɔlenw ma ka tugu batofen Baali nɔ fɛ.

Ayiwa, sisan i ka ci fɔ Izirayelimɔɔw bɛɛ ye

k'o ka nyɔɔn lajɛ Karmel kuru kan.

Baali ta cira kɛmɛ naani ani batofenw dɔw ta cira kɛmɛ naani,

minw bɛ domuni kɛ i ta muso Jezebel fɛ,

olugu ka nyɔɔn lajɛ ni Izirayelimɔɔw ye. (18:17-19)

O tuma ra, Akab ka ci bla Izirayelimɔɔw ma ka ciraw lajɛ Karmel kuru kan.

Cira Eli gbarara mɔɔw bɛɛ ra k'a fɔ o ye ko:

“Aw segebagatɔ aw bɛ tagama fan fla fɛ, fɔ tuma juman?

Ni Matigi ye Ala ye, aw ka tugu Matigi Ala kɔ.

Nka, ni Baali ye Ala ye, aw ka tugu Baali kɔ.”

Mɔɔw ma a jaabi hali kuma kelen na.

O tuma ra, Eli k'a fɔ mɔɔw ye ko:

“Ne kelenpe ye Matigi ta cira ye yan, nka Baali ta ciraw ye

cɛ kɛmɛ naani ni bilooru ye. Ayiwa, toran fla di an ma.

Baali ta ciraw ka kelen woloma o yerɛw ye k'a tigetige

ka a la sarakajenifen kan lɔɔ kan. Nka, o kana tasuma don a ra.

“Ne bɛna toran dɔ fana labɛn ka a la sarakajenifen kan lɔɔ kan.

Ne fana tena tasuma don ne ta ra. O kɔ, aw ka aw ta batofen daari.

Ne fana bɛna Matigi Ala daari. Ni min ye jaabili kɛ ni tasuma ye,

o ye Ala ye.”

Mɔɔw bɛɛ ko: “O ka nyi.”

O tuma ra, Eli k'a fɔ Baali ta ciraw ye ko:

“Aw ye toran kelen nyanawoloma k'o labɛn fɔlɔ, sabu aw ka ca.

Aw ka batofen daari nka aw kana tasuma don a ra.”

O tuma ra, toran min dira o ma, o k'o mina k'o labɛn ka Baali daari

ka pɛren kabini sɔɔma fɔ ka taga se tere gwannin fɛ.

O ko: “Baali, an jaabi.” Nka, kumakan si ma men, jaabili si ma kɛ.

O ka donkirila ka o ta sarakajenifen lamini. (18:20-26)

Terefe, Eli ka yerɛ kɔ o ra ko: “Aw ka pɛren kosɛbɛ sabu ala dɔ lo.

A bɛ miiri fen werɛ ra wa? Wala a tagara yɔɔ dɔ ra,

wala a bɛ sunɔɔ ra? Aw k'a lakunu!”

Baali ta ciraw k'a daari ni pɛrenkan ye ka kanya ni o ta batoli cogo ye.

O k'o yerɛw tigetige ni o ta famuruw ye fɔ k'o jori woyo. Tere banna.

O ka Baali daari fɔ ka taga se saraka lase wagati ma,

nka o ma kumakan si men. O ma jaabili si ye.

O tuma ra, Eli k'a fɔ mɔgɔw bɛɛ ye ko: "Aw ye gbara ne ra yan."

Mɔgɔw bɛɛ gbarara a ra.

O kɔ, Eli ka Matigi Ala ta sarakajenifen kɔrɔlen lalaga kuru san fɛ.

A ka kabakurun tan ni fla ta ka kanya ni Yakuba dencew duruja ye.

A ka sarakajenifen lɔ ni olugu ye Matigi tɔgɔ ra.

A ka dinga sozi ka sarakajenifen lamini.

Ji litiri bisaba nyɔgɔn kɛra o dinga kɔnɔ.

A ka lɔgɔ la sarakajenifen kan, ka toran bɔsɔ k'o la lɔgɔ kan.

O kɔ, Eli ko: "Aw ka daga naani fa ji ra k'o don sarakajenifen kan lɔgɔ kan."

O ka o kɛ i n'a fɔ a ka o fɔ cogo min.

Eli k'a fɔ o ye ko: "I ka o kɛ ko kura, o ka kɛ sinya saba ye."

Ayiwa, ji woyora ka sarakajenifen lamini fɔ ka dinga bɛɛ fa. (18:27-35)

Saraka lase wagati sera, Eli gbarara k'a fɔ ko:

"Matigi, Iburahima ta Ala, ni Isiyaka ta Ala ani Yakuba ta Ala,
i k'a yira bi ko i ye Izirayelimɔgɔw ta Ala ye, ko ne ye i ta jɔnce ye,
ko ne ka nin kow bɛɛ kɛ janko ka i ta kuma bonya.

I ka ne jaabi Matigi, i ye ne jaabi janko nin mɔgɔw k'a lɔn ko
i Matigi le ye Ala ye, ko i bɛ mɔgɔw jusukun sama ka na i ma."

O tuma ra, Matigi ta tasuma jiginna. A ka saraka ni lɔgɔ ani kabakurunw bɛɛ
ni dugukolo bɔgɔ jeni ka dinga kɔnɔ ji ja.

Mɔgɔw k'o ye tuma min, o bɛɛ k'o ben k'o nya biri duguma ka pɛren k'a fɔ ko:

"Matigi ye Ala ye! Matigi ye Ala ye!"

Eli k'a fɔ o ye ko: "Aw ka Baali ta ciraw bɛɛ mina, o si kana bɔri.

O ka olu mina. Eli jiginna ka taga ni olugu ye kɔ da ra
k'o bɛɛ kan tige yi."

Wagati dɔɔni temennen kɔ, san finna, fɔnyɔ wurira, sanjiba nana. (17:36-46)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Sulemani sanin kɔ, Izirayeli taranna ka kɛ masaya jɔli ye? (Fla.) O tɔgɔw bɛ di? (Zuda ni Izirayeli.)
- Masacew minw bɛ wurira Izirayeli fɛ, o ka Ala kan mina wa? (Ayi.)
- Masace Akab ka Ala ta sariya juman labla? (A ka batofɛn Baali bato.)
- Akab ta kewalew, o tun ye jurumun ye wa? (}nhɔn.)
- Cira Eli ka mun fɔ Akab ye sanji ko ra? (Ko sanji ni dugukoloji tena na ni Eli ma kuma.)
- Ala ka mun kɛ ka domuni di Eli ma a ta dogoyɔrɔ ra? (A ka kankan kɔnɔw ci ka buru ni sogo di a ma lon o lon.)
- Eli ka nyanawolomani juman yira Izirayeli mɔgɔw ma? (Ka tugu Ala nɔ fɛ wala ka tugu batofɛn Baali nɔ fɛ.)
- Mun kɛra ni Baali ta ciraw ka pɛrenna o ta batofɛn ye? (Foyi.)

- Mun na Baali ta ciraw ma jaabili sɔɔ? (Baali tɛ Ala ye.)
- Eli ka mun daari Ala fɛ? (Ne ka nin kow bɛɛ kɛ janko ka i ta kuma bonya. I ka ne jaabi Matigi, i ka ne jaabi janko nin mɔɔw k'a lɔn ko i Matigi le ye Ala ye, ko i bɛ mɔɔw jusukun sama ka na i ma.)
- Ala ka mun kɛ? (Ala ka tasuma ci k'o bɛɛ jeni.)
- Izirayelimɔɔw ka mun kɛ? (O bɛɛ k'o bi k'o nya biri duguma ka pɛrɛn k'a fɔ ko: "Matigi ye Ala ye! Matigi ye Ala ye!")
- Mun kɛra ni Baali ta ciraw ye? (Eli ka o bɛɛ kan tige.)
- O bɛ an karan mun le ra jurumun laban ko ra? (Jurumun bɛ faranyɔɔɔnya don Ala ni mɔɔw cɛ ka saya lasɛ mɔɔw ma.)
- Sanji nana wa? (}nhɔn.) Mun na? (Ala bɛ a ta layiri dafa.)

Karan 34

Ala be kuma fen nataw ko ra; Ciraw Mise ni Esayi fe
 Mise 1:1-3, 5:1-4; Esayi 6:1-8; 7:13-14; 8:21-22;
 9:1-2, 5-6; 11:1-3, 10: 40:1-5; 42:1-9; 52:13, 15; 53

*Izirayelimogow ni Zudamogow ma son ka tagama Ala nya korɔ
 ni kantigiya ye ni o jusukun bee ye.
 O le koson, Ala ka ci di a ta ciraw ma k'a fo mogow ye,
 ko Ala bena Izirayelimogow ni Zudamogow bla,
 k'o juguw bena se sorɔ o kan,
 k'o juguw bena o bo o ta jamana ra k'o janjan jamana werew ma.
 Ala k'a fo fana ko a bena jigiyi di adamadenw ma,
 ko kolatigeni be Ala fe k'o kisi o ta jurumun ra.
 Ala kumana fen nataw ko ra.
 Ala ta ciraw ka nin fen nataw ko fo Izirayelimogow ni Zudamogow ye.
 O k'o fen nataw ko sebe Ala ta Kitabu ra.
 Sanji biseegi cira Eli temennen ko, Ala ka ciraw daw wele,
 Mise ni Esayi, ka taga a ta kuma fo o mogow ma.*

ALA TA KUMA

Matigi Ala ka cira do wele min tɔgo ko Mise.

Mise ko: “Siyaw bee, aw ka aw turo malɔ. Dugukolo ni a kan fenw bee
 ka lamenni ke. Matigi Ala min sigilen be san fe,
 a sigi yɔrɔ saninyanin kɔnɔ, Matigi yere ka ke seere ye aw kama.
 Sabu, Matigi yere bena bo a ta masa so kɔnɔ,
 ka jigin ka tagama dugukolo yɔrɔ korɔtaleny kan.” (Mise 1:1-3)

Matigi Ala ko: “Ele Betilhemu, ele min be Zuda mara ra.

I ma ke Zuda duguw bee ra fitini ye de!

Sabu kuntigi do bena bo i ra min bena ke ne ta siya Izirayelimogow nya.

O tun be ye kabini wagatiw damina ra. A tun be kabini folɔfolɔ.

O le koson, Ala bena a ta mogow don o juguw boro i ko muso
 min be tin na, fo o muso ka jigin.

Izirayelimogow to tolenw bena laje o balimaw fe.

O kuntigi bena wuri ka a ta mogow nya mina ni Matigi fanga ye.

A masirilen be ni Matigi, a ta Ala ta se bagaya ye.

O tuma ra, a ta mogow bena nyagari o hera koson.

Sabu ale yere bena bonyaba sorɔ fo ka taga se dugukolo dan na.

Ale le bena ke olugu ta here ye.” (Mise 5:1-4)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Cira Mise k'a fo ko jon bena bo a ta masaya so kɔnɔ ka jigin ka tagama dugukolo yɔrɔ korɔtaleny kan? (Matigi Ala.)
- Ala ka mun fo Mise ye Betilehemu ko ra? (Ele Betilehemu, ele min be Zuda mara ra, Kuntigi do bena bo i ra.)

- Jɔn tun be kami wagatiw damina ani jɔn tun be yi kabinii fɔɔfɔɔ? (Kuntigi.)
- Mun kera ni o kuntigi ta mɔgɔw ye? (O bena hera sɔrɔ.)

ALA TA KUMA

Cira Esayi ko: “Masace Oziasi sara min na, ne ye Matigi Ala siginin ye masasiganan kan, o kɔrɔtalen be san fe kɔsebe. A ta deregeba senkɔrɔlanw ka Alabatosoba fa. Meleke tasumama dɔw lɔlen tun be a san fe, olu tɔgɔ kɔ serafen. Kaman wɔrɔ be o beɛ kelen kelen fe. O tun be peren nyɔgɔn fe ko:
 ‘Matigi Ala Sebeetigi saninyanin lo, a saninyanin lo, a saninyanin lo. Dugukolo yɔrɔw beɛ fara a nɔrɔ ra.’”

Alabatosoba dondaw jusiginanw yuguyugura o kumakanw kosɔn. So kɔnɔna beɛ fara sisi ra. O tuma ra, ne, Esayi, ko:
 “Ne cɛna. Ne halakira. Sabu ne ye mɔgɔ da nɔgɔlen le ye. Ne siginen be mɔgɔ daw nɔgɔlen cɛma, nka ne ye Matigi Ala Sebeetigi ye ne nya ra.”

Serafen kelen ka takami ta ka bɔ sarakajenifen ra ni kalen ye ka i pan ka na ne yɔrɔ ni takami ye a boro. A ka o takami maga ne da ra k’a fɔ ko:
 “Ni magara i da ra, i ta terenbariya kow bɔra i kun, i ta jurumun yafara.”

O kɔ, ne ka Matigi Ala kan men, a ko:
 “Ne bena jɔntigi ci? Jɔntigi bena taga an ta ci ra?”
 Ne k’a jaabi ko: “Ne, i ka ne ci.” (Esayi 6:1-8)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Esayi ka mun ye ni Ala k’a wele tuma min? (Matigi Ala sigilen ye masasiganan kan. A ta deregeba ka Alabatosoba fa. Serafen tun beɛperenna ko: “Matigi Ala Sebeetigi saninyanin lo.”)
- O be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala ye Sebeetigi ye.)
- Ni Esayi ka Ala ye tuma min, Esayi ka mun miiri a yere ko ra? (A cɛna. A halakiri. A ye mɔgɔ da nɔgɔlen le ye.)
- Ala ka mun ke ka Esayi saninya? (Serafen ka takami ta k’a maga Esayi da ra.)
- Ala ka nyininkali juman di Esayi ma? (“Ne bena jɔntigi ci? Jɔntigi bena taga an ta ci ra?”)
- Esayi ka mun jaabi? (Ne, i ka ne ci.)
- O be an karan mun le ra, Ala be mɔgɔ wele ka a ta Kuma waajulike wa? (}nhɔn.)

ALA TA KUMA

Ayiwa, o tuma ra, Esayi ko: “Dawuda ta so, aw ka lamenni ke.

Ayiwa, Matigi Ala yere le bena tagamasiyen dɔ yira aw ra,
o flɛ nin ye, ko sunguru min ma cɛ ko lɔn fɔlɔ,
a bena kɔnɔ ta ka dence woro.
O den tɔgɔ bena la ko Emanuyeli.” (Esayi 7:13-14)

“Mɔgɔw bɛ yaala yaalara jamana kɔnɔ. Kɔngɔba bɛ o ra.
O bena diimin k’o ta masace ni o ta Ala neni k’o nya kɔrɔta san fɛ.
O kɔ, o na o nya majigin duguma. O tena foyi ye tɔrɔ ni dibi kɔ.
O bena firi dibi ra. Segenba tun bɛ jamana min na,
dibi tena to o kan tuma bɛɛ.” (Esayi 8:21-22)

“Mɔgɔ minw tun siginen bɛ dibi ra, kɛnɛ ba bɔra olugu kan.
Minw tun siginen bɛ saya jamana dibi ra, kɛnɛ dɔ bɔra olugu ye.
I ka nyagari koba kɛ o ye. O bɛɛ bɛ nyagari i nya kɔrɔ
i ko mɔgɔ bɛ nyagari suman tige tuma ra cogo min.” (Esayi 9:1-2)

“Sabu den worora an ye. Dence dira an ma.
Kuntigiya na la a kama kan.
A tɔgɔ bena kɛ: Kabako, Nya Yirabaa, Sebɛetigi Ala,
Abada Fa, Hera Kuntigi.

“A ta kuntigiya ni a ta hera tena ban.
A bena sigi Dawuda ta masasiganan kan.
Ala bena a sabati ka a banba ni canya ani terenninya ye
kabinii sisan fɔ abada.
}nhɔn, kereborow Matigi bena o kɛ
ni a jusukun bɛɛ ye k’a dafa.” (Esayi 9:5-6)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ala bena tagamasiyen juman di Dawuda ta duruja ra? (Sunguru min ma cɛ ko lɔn fɔlɔ, a bena kɔnɔ ta ka dence woro.)
- Sunguru min ma cɛ ko lɔn fɔlɔ, a bɛ se ka den woro wa? (Ayi.)
- O bɛ an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala ye Sebɛetigi ye.)
- Mɔgɔw bena to dibi ra abada? (Ayi.) Mun na? (Kɛnɛ bena bɔ. Minw tun siginin bɛ saya jamana dibi ra, kɛnɛ dɔ bɔra olugu ye.)
- Jɔn bɛ sigi saya jamana dibi ra? (Adamadenw bɛɛ.)
- Jɔntigi bena woro Ala ta sebgaya ra? (Dence lo.)
- A bena tɔgɔw juman sɔrɔ? (Kabako, Nya Yirabaa, Sebɛetigi Ala, Abada Fa, Hera Kuntigi.)

ALA TA KUMA

Matigi Ala ka nin kuma di Esayi ma, k’a fɔ ko:

“Mɔgɔ dɔ bena bɔ Yese ta duruja ra.
Matigi Nin bena to a kan, a bena hakiritigiya ni faamuli nin sɔrɔ,
ani laadili nin, ni baraka nin ani Matigi Ala lɔnniya ni a nyasiran nin.

Matigi Ala nyasiran bena diya a ye.” (Esayi 11:1-3)

Esayi ko: “O lon na, Yese ta duruja bena ke i ko darapo min kɔrɔtalen bɛ mɔgɔw ye. Siyaw bena gbara a ra. A bena ke siyaw bɛɛ kunna. A nɔɔɔ bena o ta sigi yɔɔ bɛɛ fa.” (Esayi 11:10)

Aw ta Ala ko: “Aw ka ne ta mɔgɔw jusu saalo, aw ka ne ta mɔgɔw jusu saalo. Aw ka kuma Zeruzalemumɔgɔw fɛ k’a fɔ o ye ko o ta tɔɔɔ wagati dafara, ko o ta jurumun yafara o ma, ko ne ka o ta jurumun kafari sinyɛ fla.”

Perɛnkan bɔra kongokolo ko: “Aw ka siraba laben Matigi ye ka siradenninw bɛɛ lateren a ye, ka siraba laben an ta Ala ye jamana jalen na. Dingakenɛyɔɔ bɛɛ ye lafa, kuruw ni kongoriw bɛɛ ye dakanya, sira gɔndɔɔninw bɛɛ ka kan ka lateren ka sira juguw siyan ka o nugu. O tuma ra, Matigi nɔɔɔ bena jigi. Adamadenw bɛɛ bena o ye nyɔgɔn fɛ.” (Esayi 40:1-5)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Hera Kuntigi bɛnbaw ye jɔn ye? (Yese.)
- Yese tun ye masace juman ta face ye? (Dawuda.)
- Hera Kuntigi ta kuntigiya ni a ta hera bena ban wa? (Ayi.)
- Mun na Ala ka fɔ ko a ta mɔgɔw jusu saalo? (O ta jurumun yafara o ma.)
- Perɛnkan min bɔra kongokolo, a bena mun fɔ? (Aw ka siraba laben Matigi ye.)

ALA TA KUMA

Matigi Ala ko: “Ne ta baarden flɛ, ne bena a banba. Ne ka ale le woloma, a ko ka di ne ye haali. Ne bena ne Nin don a kɔɔ, a bena siyaw mara ni terenninya ye. A tena kulekan bɔ. A tena a kan bonya. Mɔgɔ tena a perɛnkan men sira kan yɔɔ si. Hali kara gbansan, a tena a kari, a tena a fanga digi desebagatɔw kan. A tena sɔn ka hali fitina fagatɔ dufa. A tena fagantan jigi tige. A bena to o le kan fɔ ka na terenninya sigi yɔɔ bɛɛ. A tɔgɔ bena ke siyaw bɛɛ jigiya ye. “

Ala ko: “Ne, Matigi Ala, ne kumana i fɛ janko i ta terenninya ko yira. Ne bena i mina i boro ra ka i kɔɔsi. Ne bena i sigi ka ke layiri ye mɔgɔw ye. Janko i ka i ke siyaw bɛɛ ta keneyeelen ye. Ne ka o ke janko ka fiyentɔw nyaw yeɛ, ka kasodenw lablari ko fɔ,

ka dibi ra mɔɔɔw sama ka bɔ dibi ra. Ne le ye Matigi Ala ye.
 O ye ne tɔɔɔ ye. Ne tena ne nɔɔɔ di dɔ were ma,
 wala ka ne bonya di batofen werew ma.
 A fle, ko minw fɔra fɔɔfɔɔ, o kera ka ban. Ne be ko kura fɔ aw ye.
 Ne be o fɔ aw ye sani o ka ke.” (Esayi 42:1-9)

Ala ko: “Ne ta baarden bena kɔɔta kosebe. A bena bonya.
 A ta ketaw bena nya, a ta masaya bena sabati. (Esayi 52:13)
 Siya caman bena nyagari a kosɔn.
 Masacew bena o daw tugu a nya kɔɔ janko ko a tɔɔɔ
 tun ma fɔ minw ye cɔ, olugu le bena a ye.
 Minw tun ma a ko men cɔ, olugu le bena a lɔn.” (Esayi 52:15)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ala bena mun di a ta baarden ma? (Ala Nin bena don a kɔɔɔ.)
- Ala ka fɔ ko, ko minw fɔra fɔɔfɔɔ o kera ka ban wa? (O kera ka ban.)
- Mun na Ala ka fen nataw fɔ mɔɔɔw ye? (Janko o ka la a ra.)
- Ala ta baarden bena na ka Izirayelimɔɔɔw dɔɔɔn kisi? (Ayi.) Jɔntigi bena na a fe? (Siyaw bee.)
- Mɔɔɔ minw ma a ko men cɔ, olugu le bena a lɔn wa? (}nhɔn.)

ALA TA KUMA

Esayi ko: “Matigi, jɔntigi le sɔɔna ka la an ta waajuri kuma ra?
 Jɔntigi le ka Matigi ta sebgaya lɔn?
 A bonyara Matigi nya kɔɔ i ko yiriboro nugulen kura.
 Mɔɔɔw k’a mafinyenya ka ban a ra. Mɔɔɔ nyana sisilen tun don.
 A ka tɔɔɔ kow lɔn. A mangoyara mɔɔɔw fe. O ma a jate.
 O n’a ta bee, a ka an ta banaw ta, ka an ta tɔɔɔ kow doni ta.
 Nka, an k’a jate ko Ala tun b’a bugɔ k’a majigin.”

“A joginna an ta jurumun kosɔn. A nyɔnyɔna an ta
 terenbariya kow kosɔn. Tɔɔɔ min be here lase an ma, o bira ale kan.
 An keneyara a bilindili fe. An bee firira i ko saga tununnenw.
 An bee kelen kelen tun be taga an yerew kun fe.
 Nka, Matigi ka an bee ta terenbariya la ale kan.
 O k’a mina ko juguya k’a tɔɔɔ, nka a ma a da yeɛ.
 A kera i ko sagaden min be taga faga yɔɔ ra. A ma a da yeɛ.”

“O k’a karaba ka taga n’a ye kiti ra. O wagati mɔɔɔ juman
 tun be miiri ko a si tigera ka bɔ dugukolo kan,
 ko a fagara a ta mɔɔɔw ta jurumun kosɔn.
 O ka a ni mɔɔɔ juguw su don nyɔɔɔn fe.
 A salen, a ni nafortigiw tun be nyɔɔɔn fe.
 Hali ni a tun ma fariya ko si ke.
 Nanbara kuma si ma bɔ a da ra fana.”

“Nka, a diyara Matigi Ala ye k’a tɔɔɔ, k’a nyɔnyɔ kosebe.”

“A ka a yere Nin di ka ke jurumun yafa saraka ye.
O le kosɔn, a duruja bena caya. A nyanamanya bena to
ka san caman ke.

Matigi ta baara bena jiidi a boro.

A bena a jusu tɔɔɔba nafa ye. O bena a wasa.

Ne ta baaraden terennin bena jo di mɔgɔ caman ma a yere lɔnniya fe.

A bena a kun don mɔgɔw ta jurumunw kɔɔ.

O le kosɔn, ne bena a niyɔɔ di a ma mɔgɔbaw cema.

A ni mɔgɔ tɔgɔbaw bena fen nyuman tlatla, janko a k’a yere di ka sa.

A jatera kojugukelaw dɔ ye. A k’a kun don jurumunkelaw caman

ka jurumun koro ka dariiri ke jurumunkelaw ye.” (Esayi 53)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Mun kera ni Ala ta baaraden ye an ta jurumun kosɔn? (A bena tɔɔɔ an ta jurumun kosɔn.)
- Mun na a diyara Matigi Ala ye k’a tɔɔɔ? (Ka a ke an ta jurumun saraka ye.)
- Mun na an ka kan ka saraka sɔɔ an ta jurumun kosɔn? (Ala be jurumun kɔninya. Ala saninyanin lo ani a terennin lo fana.)
- Mun kera Ala ta baaraden salen kɔ fe? (A duruja bena caya, a nyanamanya bena to ka san caman ke.)
- Kolatigeni be Ala fe ka adamadenw kisi wa? (}nhɔn.)
- Ala be se ka fen nataw fɔ cogo di? (Ala be fenw bee lɔn.)
- Nin kumaw, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ani neematigi.)

Karan 35

Kibaro Diman

An ka Ala ta jennyɔɔnya fɔlɔ karan min be Kitabu kɔnɔ.

An ka Adama ni Hawa, Nuho, Iburahima, Sumayila, Isiyaka, Yakuba, Yusufu, Musa, Yosue, Samuweli, Sawuli, Dawuda, Sulemani, ni mɔɔɔw dɔw karan.

An ka Ala yere ta cogoya ye. An k'a ye ko Ala ye kelenpe le ye.

Ala ye Sebeetigi ye. Ala le ka fenw bee dan. Ala be fenw bee lon.

Ala saninyanin lo ni terennin lo fana. Ala be yɔɔɔ bee.

Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ni neematigi. Ala be jurumun kɔninya.

Ala be kuma ni adamadenw ye. Ala be a ta layiri dafa.

An ka Setane ko karan. An k'a ye ko Setana be kere ke ni Ala ye

ani Ala sago bla. An k'a ye ko Setana ye faninyafɔbaga ye ani janfanden.

An ka adamadenw ko karan fana. An k'a ye ko Ala ka ce ni muso dan

ka kanya ni Ala yere cogo ye. Adamadenw ye jurumunkelaw ye. Adamadenw be se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala sago ye ani Ala ta kolatigeni.

An ka jurumun ko karan. An k'a ye ko jurumun ye fen min ye ka ban

Ala sago ma murutiri fe wala lonibariya.

Jurumun be faranyɔɔnya don Ala ni mɔɔɔw ce ka saya lase mɔɔɔw ma.

An ka nin fenw bee ye Ala ta Kitabu kɔnɔ, Ala ta jennyɔɔnya fɔlɔ kɔnɔ.

Fɔlɔfɔlɔ, Ala tun ka jennyɔɔnya don ni Izirayelimɔɔw ye,

ka fɔ ko Ala bena o ke a ta mɔɔɔw ye. A ka a ta sariyaw di o ma,

ka o karan. Nka, Izirayelimɔɔw ma se ka o jennyɔɔnya fɔlɔ sira tagama.

O le kosɔn Ala ka a ta ciraw ci i n'a fɔ Mise ni Esayi. O ciraw k'a fɔ ko

Ala bena jennyɔɔnya kura don ni adamadenw bee ye.

Izirayelimɔɔw ma sɔn ka Ala ta ciraw kan lamɛn.

O le kosɔn, Ala ka Izirayelimɔɔw labla.

O ta juguw ka kere ke ni o ye ka o ta ka o ke jɔnw ye.

Alabatosoba min tun be Zeruzalemu, siyaw dɔw nana k'a halaki.

Izirayelimɔɔw tagara yɔɔɔw dɔw ra ka janjan siya dɔw kɔnɔ.

San caman temennen ko, Izirayelimɔɔw tun man ca.

O ka Izirayelimɔɔw tɔɔla Yahudiyaw.

Lon dɔ, Yahudiyaw sekɔra Zeruzalemu ka Alabatosoba lalaga.

Nka, o tun ma fanga sɔɔɔ o yere kan. Persimɔɔw kera o kuntigi ye.

Kɔ fe Gerekimɔɔw ni mɔɔɔw dɔw kera o kuntigi ye.

Wagati dɔw, Izirayelimɔɔw ka fanga sɔɔɔ o yere ra.

Nka, kɔ fe, Rɔmukaw fanga tun kera o kan Zude mara ra.

Izirayelimɔɔw dɔw nyinina ka Ala ta sariyaw mara i n'a fɔ

*Ala ka fɔ o ta benbaw ye. Sarakalasebaga tun be.
Jennyɔɔnya fɔlɔ wagati ra, Izirayelimɔɔw tun be sarakaw bɔ o ta
jurumun yafa kosɔn. Sarakalasebagaw le tun be o sarakaw jeni,
ka Ala daari.*

*Farisiw tun ye Yahudiyaw ta jenkuru dɔ mɔɔw ye.
O tun cesirinin be cira Musa ta sariya kow ra kosebe.
O tun be o yere ta ko latigeninw caman nyagamina sariya ra.
O ka o yerebonya kosebe ka miiri k'o ta terenninya temenna
mɔɔw tɔw bee kan.*

*Sadusiw tun ye Yahudiyaw ta jenkuru dɔ mɔɔw le ye.
Sadusiw ni Farisiw tun sɔsɔri ke caman Ala ta sariyaw ko ra.*

*Ciraw Mise ni Esayi ka kibaro di Izirayelimɔɔw ma ko
Ala bena jennyɔɔnya kura don ni adamadenw bee ye.
O ciraw wagati temennen kɔ, Izirayelimɔɔw ka
Ala ta baarden kɔnɔ min kera o ta Kisibaga ye.
O tun miiri ko ni nin den worɔ tuma min, a bena ke o ta masace ye
ka o bɔsi o ta juguw ta fanga ra.
Ka san keme wɔlɔnfla cira Mise ni cira Esayi temennen kɔ, Izirayelimɔɔw
ka Kisibaga kɔnɔ, nka o ma foyi ye.*

*Nka, Ala be a ta layiri dafa. Ala ta jennyɔɔnya kura damina
san keme wɔlɔnfla cira Mise ni cira Esayi temennen kɔ.
Rɔmukaw fanga tun be Yahudiyaw kan. O kosɔn, Rɔmukaw ko
tun man di Izirayelimɔɔw ye. Rɔmukaw kuntigi ka
masace dɔ di Yahudiyaw ma min tɔɔ ko Herodi.
Ala ta jennyɔɔnya kura tɔɔ ye Kibaro Diman.*

Meleke ka Yuhana Batizerikebaga woro ko fɔ
Luka 1:5-8, 11-24, 26-42, 57-79

ALA TA KUMA

A kow daminana wagati min na,
o y'a sɔrɔ Herodi le tun ye Zude masace ye.
Sarakalasebaga dɔ tun be yi,
a tɔɔ ye ko Jakariya.
A ta muso tɔɔ tun ye ko Elizabeti;
Jakariya ni a ta muso Elizabeti,
o fla bee tun terennin lo Ala sira kan;
o tun be Matigi Ala ta cifɔninw
ni a ta sariya sigininw bee tagama k'a nya.
Nka den tun te o fe Elizabeti ta denworobariya kosɔn.
O mɔɔw fla bee tun kɔrɔra fana. (Luka 1:5-7)

Ayiwa, lon dɔ, Jakariya tun be saraka lasera Ala ma,

sabu a da tun sera ale ni a ta jenkuru le ma. (1:8)
 Matigi Ala ta meleke dɔ ka a yere yira Jakariya ra;
 o meleke tun lonin be sarakajenifen kininboroyanfan fe,
 wusunan saraka tun be bɔ min kan.
 Jakariya ka o meleke ye tuma min na,
 a hakiri nyagamina, siranya ka a mina fana.
 Meleke ko: "Jakariya, i kana siran, Ala le ka i ta daariri mina;
 i ta muso Elizabeti bena dence woro i ye,
 i bena a tɔgɔla ko Yuhana.
 O den bena ke nyagariko ba le ye i fe.
 O den woro ko bena mɔgɔ caman ninsɔndiya fana.
 Sabu a bena ke Matigi Ala ta mɔgɔba le ye.
 A tena duven min, walama minnifen fariman were;
 a bena fa Ala Nin Saninman na kabini a woro tuma.
 A bena ke sababu ye k'a to Izirayeli mɔgɔ caman
 ye seko ka sɔn o Matigi Ala ma.
 A bena baara ke ka Matigi ta sira laben ni Nin Saninman
 ta sebgaya ye i n'a fɔ cira Eli tun be cogo min na,
 ka denw ni o facew ce ben, ka mɔgɔ murutininw hakiri
 yelema k'a to o ye mɔgɔ sɔbe hakiri sɔrɔ.
 O cogo ra, a bena siya dɔ laben ka o bla Matigi ye." (1:11-17)

Ayiwa, Jakariya ko meleke ma ko:

"O be se ka ke cogo di?

Sabu ne kɔrɔra ka ban, ne ta muso fana kɔrɔra." (1:18)

Meleke ka Jakariya jaabi k'a fɔ a ye ko:

"Ne le ye Jibirili ye. Ne le be Ala kere fe ka to k'a ta baraaw ke.

Ale le ka ne ci ka na kuma i fe ka to ka nin kibaro diman fɔ i ye.

Nka i bena ke bobo ye, fɔ ka taga nin kow bee kewagati se,

sabu i ma la o kuma ra, k'a sɔrɔ o kow bena ke a tuma ra." (1:18-20)

Jakariya ta baara lonw nana dafa tuma min na, a sekɔra ka taga a ta so kɔnɔ.

Ayiwa, wagati dama temenin kɔ,

Jakariya ta muso Elizabeti nana kɔnɔ ta. (1:23-24)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Jɔn nana Jakariya fe wagati min na a tun be saraka lasera Ala ma? (Matigi Ala ta meleke nana ka kuma ni a ye.)
- Meleka ka mun fɔ Jakariya ye? (A muso Elizabeti bena dence woro.)
- A tɔgɔ bena ke mun ye? (O bena a tɔgɔla ko Yuhana.)
- Dence bena mun ke? (A bena baara ke ka Matigi ta sira laben ni Nin Saninman ta sebgaya ye.)
- Mun na Jakariya ka nyininkari ke ko o be se ka ke cogo di? (O kɔrɔra.)
- Meleke ka mun ke ka Jakariya koro a ta nyininkari kosɔn? (A kera bobo ye.)
- Elizabeta nana kɔnɔ ta wa? (}nhɔn.)

- O be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala ye Sebɛɛtigi ye. Ala be a ta layiri dafa.)

Karan 36

Meleke ka Yesu woro ko fɔ
Yuhana Batizerikebaga woro cogo
Luka 1:26-80

ALA TA KUMA

Ayiwa, Elizabeti kɔnɔ karo wɔwɔɔnan na,

Ala ka meleke Jibirili ci ka taga sunguru dɔ fe dugu dɔ ra,
o dugu tɔgɔ ye ko Nazareti, o be Galile mara ra.

O sunguru maminanin tun be ce dɔ fe, o tɔgɔ ye ko Yusufu.

Yusufu tun ye masace Dawuda mamaden dɔ le ye.

Sunguru tɔgɔ tun ye ko Mariyamu.

Meleke donna a kan, k'a fɔ a ye ko:

"Ne be i fɔ, Mariyamu, sabu Matigi Ala be i fe,
a neemara i ye." (1:26-28)

O kuma ka Mariyamu hakiri nyagami.

Mariyamu miirira ko: "Nin fɔri suguya kɔrɔ ye mun ye?"

O tuma meleke k'a fɔ a ye ko: "I kana siran, Mariyamu,
sabu i ka neema sɔrɔ Ala fe.

Ayiwa, i bena kɔnɔ ta ka dence woro,

i bena a tɔgɔla ko Yesu.

A tɔgɔ bena bonya.

O bena a wele ko Den min bɔra Ala Kɔrɔtaninba ra.

Matigi Ala bena a sigi a bemace Dawuda ta masasiganan kan.

A bena sigi masaya ra Izirayeli kunna wagati bee.

A ta masaya tena ban fiyewu." (1:29-33)

Mariyamu ko meleke ma ko: "O bena se ka ke cogo di?

Sabu ne ma ce ko lɔn fɔlɔ." (1:34)

Meleke ka a jaabi ko: "Ala Nin Saninman bena jigi i kan,

Ala Kɔrɔtaninba ta sebgaya bena o di i ma.

O le kosɔn, i bena dence saninman min woro,

o bena wele ko Den min bɔra Ala ra.

Ayiwa, i tenemuso Elizabeti, a ni a ta kɔrɔya bee,

a fana ka kɔnɔ ta dence ra.

O tun b'a fɔra ko ale min tena den sɔrɔ, nin ye a kɔnɔ karo wɔwɔɔnan ye sisan.

Sabu foyisi te Ala kanya." (1:35-37)

O tuma ra, Mariyamu ko: "Ne ye Ala ta jɔnmuso ye,

ne be Ala ta bla le ra. I ka min fɔ, Ala y'a ke ten."

O kɔ, meleke tagara ka bɔ Mariyamu kɔrɔ. (1:38)

Ayiwa, o wagati kelen na, Mariyamu ka sira ta ka teliya

ka taga dugu dɔ ra Zude mara kuruyɔrɔw ra.

A tagara se yi minke, a donna Jakariya ta bon kɔnɔ ka Elizabeti fɔ.

Kabini Elizabeti ka Mariyamu ta fɔrikan men dɔrɔn,
 Elizabeti ta den lamagara a kɔnɔ.
 Elizabeti fara Ala Nin Saninman na.
 A pɛrɛnna ni fanga ye k'a fɔ Mariyamu ye ko:
 "Ala nɛɛmara i ye ka temɛ muso tɔw bɛɛ kan.
 Den min bɛ i kɔnɔ, Ala nɛɛmara o ye fana." (1:39-42)

Mariyamu tora Elizabeti fɛ yi ka karo saba nyɔɔn kɛ;
 o kɔ, a sekɔra ka taga a ta yɔrɔ ra. (1:56)

Ayiwa, Elizabeti jigi wagati nana se; a jigira dence ra.
 Elizabeti siginyɔɔnw ni a balemaw nana a men ko
 Matigi Ala ka o konyuman ba kɛ a ye minke,
 o bɛɛ nyagarira ni Elizabeti ye.
 Ayiwa, den woronin tere seeginan na, o tun bena a kenesigi lon min,
 o tun b'a fɛ ka a face Jakariya tɔɔ le la a ra.
 Nka den bamuso ko: "}n'ɔn, aw ye a tɔɔla ko Yuhana."
 Mɔɔw ko: "Aw ta mɔɔ si tɔɔ tɛ ten dɛ."
 O tuma ra o ka tagamasiyen kɛ den face ye ka a nyininka ko
 a b'a fɛ den tɔɔ ye la di?
 Ayiwa, Jakariya ko ko o ye walaga dɔ di ale ma.
 O k'a di a ma. A k'a mina ka sebe a kan ko:
 "Den tɔɔ ye Yuhana."
 Mɔɔw ka o ye minke, o bɛɛ kabakoyara.
 O yɔrɔnin kelen bɛɛ ra, Jakariya nenden fonina,
 a sera ka kuma tuun; a ka kɛ Ala tando ye.
 O ko ka siranya bla o siginyɔɔnw ni o lamini mɔɔw bɛɛ ra.
 Zude kuruyɔrɔw mara mɔɔw bɛɛ ka kɛ o kow lakari ye nyɔɔn ye.
 Mɔɔw o mɔɔw ka a kuma men, o bɛɛ miirira ko:
 "Nin den dɔ bena kɛ mɔɔw suguya juman le ye sa?"
 Sabu o bɛɛ nya tun bɛ Ala ta se bagaya ra den kan. (1:57-66)

Ayiwa, den face Jakariya fanin Ala Nin Saninman na, Ala ta kuma don a da ra, a ko:
 "An ye Matigi Ala tɔɔ tando, Izirayeli ta Ala;
 sabu a nana a ta mɔɔw demɛ ka o kunmabɔ.
 Ala ka Kisibaga barakaman di an ma ka bɔ
 a ta baraden masace Dawuda ta gba ra.

"Ala ta cira saninmanw tun ka o ko le fɔ kabini wagati jan.
 Ala tun ka layiri ta an ye ko a bena an bɔsi ka bɔ an juguw boro,
 ani ka an bɔ an kɔninyabagaw bɛɛ ta fanga ra.

"Ala ka a ta hina yira an bemaw ra nin cogo le ra.
 A ka jennyɔɔnya saninman min layiri ta, a ma nyina o kɔ.
 Sabu Ala tun karira an bemace Iburahima ye ko a bena an bɔsi
 ka bɔ an juguw ta fanga ra, janko an ye baara kɛ ale Ala ye

ni an jasiginin ye.

“Ala ka o ke, janko an ye tagama saninya ani terrenninya ra a nya kɔɔ an ta si bɛɛ ra.” (1:67-75)

O kɔ, Jakariya ko den ma ko:

“Ne den, o bɛna i wele ko Ala Kɔɔtaninba ta cira: sabu i bɛna tagama Matigi nya kɔɔ, ka a ta siraw laben a ye, k’a yira a ta mɔɔɔw ra ko Matigi le bɛna o ta jurumun yafa o ma ka o kisi.

“Sabu an ta Ala ye hina tigi ni nyumanya tigi le ye; o le kosɔn a bɛna kenɛyeelen bɔ an ye k’a bɔ san fe, i ko sɔɔmada tere, janko mɔɔɔ minw be Alalɔnbariya dibi ra ani saya nyasiran na, olugu ye yeri ke; janko an ye yeɛma ka hera sira ta.”

Ayiwa, den kɔni tun be bonyana ni hakiritigiya ni fanga ye.

Kɔ fe, a nana taga to kongokolon kɔɔ,

fɔ lon min na a nana a yere yira Izirayelimɔɔw ra. (1:76-80)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw

- Ni meleke tagara sunguru fe tuma min, a ka kibaro juman fɔ a ma? (Ko a ka neema sɔɔ Ala fe. A bɛna kɔɔ ta ka dence woro.)
- Nin sunguru ta tɔɔ ye di? (Mariyamu.)
- Meleke k’a fɔ ko a ka kan ka tɔɔ juman di a dence ma? (Yesu.)
- Meleke ka mun fɔ Yesu ko ra? (A tɔɔ bɛna bonya. O bɛna a wele ko Den min bɔra Ala Kɔɔtaninba ra. Matigi Ala bɛna a sigi a bɛmace Dawuda ta masasiginan kan. A bɛna sigi masaya ra Izirayeli kunna wagati bɛɛ. A ta masaya tena ban fiyewu.)
- O be an karan mun le ra Yesu ko ra? Yesu ye masace ye, Ala ka layiri min ta wa? (}nhɔn.)
- Mun na Mariyamu k’a fɔ ko: “O bɛna se ka ke cogo di?” (A ma ce ko lɔn fɔɔ.)
- Meleke k’a mun jaabi cogo di? (Ala Nin Saninman bɛna jigi i kan. Ala Kɔɔtaninba ta se bagaya bɛna o di i ma.)
- O bɛna den wele mun le ra? (Den min bɔra Ala Kɔɔtaninba ra.)
- O be an karan mun le ra Yesu cogoya ra? A bɔra min? (Ala ra.)
- Ko Mariyamu tun ye adamaden ye, Yesu kera adamaden ye fana wa? (}nhɔn.)
- Mun kera Elizabeti fe ni Mariyamu k’a ye tuma min? (Den lamagara a kɔɔ. A fara Ala Nin Saninman na. A ko Ala neemara i ye ka teme muso tɔw bɛɛ kan.)
- Nin Elizabeti jigira dence ra, mun na a ma a face tɔɔ di a ma? (Jakariya ka se be ko “Den tɔɔ ye Yuhana.)
- Mun kera Jakariya ra ni a ka se be tuma min ko a den tɔɔɔla Yuhana? (A sera ka kuma tuun.)

- Jakariya ka mun fɔ Kisibaga ko ra? (Ala ka Kisibaga barakaman di an ma ka bɔ a ta baraden masace Dawuda ta gba ra.)
- Jakariya ka mun fɔ a yere ta dence ko ra? (O bena a wele ko Ala Kɔɔtaninba ta cira: sabu a bena tagama Matigi nya kɔɔ, ka a ta siraw laben a ye, k'a yira a ta mɔgɔw ra ko Matigi le bena o ta jurumun yafa o ma ka o kisi.)
- Jakariya tun be se ka nin fen nataw ko lon cogo di? (Ala Nin Saninman ka o fɔ a ye.)

Karan 37

Yesu woro cogo
 Matiyu 1:18-25
 Luka 2:1-20

ALA TA KUMA

Ayiwa, Yesu Kirisita woro ko kera nin cogo le ra:

Mariyamu min kera a bamuso ye,

ale tun ye Yusufu ta maminamuso le ye;

nka Mariyamu ka kɔnɔ ta Ala Nin Saninman baraka ra

k'a sɔrɔ a ni Yusufu ma jɛn nyɔɔn fɛ fɔlɔ.

Yusufu k'a ye ten minke, a ta mɔɔnyumanya kosɔn,

a ko a bɛ o furu ko dabra dogo ra,

janko Mariyamu tɔɔ kana na cɛn.

Ka Yusufu to o kow miiri ra,

lon dɔ a ka Ala ta mɛleke dɔ ye siko ra.

Mɛleke k'a fɔ a ye ko:

"Yusufu, Dawuda mamaden, i kana siran ka Mariyamu ta

k'a ke i muso ye, sabu a ka kɔnɔ min ta,

o bɔra Ala yere Nin Saninman ta sebagaya le ra.

A bɛna dence le woro.

I bɛna a tɔɔla ko Yesu, o kɔrɔ ye ko Kisibaga,

sabu ale le bɛna a ta mɔɔ kisi

ka bɔ o ta jurumunw na." (Matiyu 1:18-21)

O kow bɛɛ kera minke, Matigi Ala ta cira tun ka kuma min fɔ,

o kera can ye.

A tun sebera ko:

"Sunguru bɛna kɔnɔ ta ka dence woro,

o den tɔɔ bɛna la ko Emanuyeli."

(Emanuyeli, o kɔrɔ le ye ko Ala bɛ ni an ye.)

Yusufu wurira sunɔɔ ra minke, mɛleke ka min fɔ a ye, a ka o ke.

A tagara Mariyamu ta ka na ni a ye a ta so,

ka a ke a ta muso ye.

Nka fɔ ka taga Mariyamu jigi tuma se,

Yusufu ni Mariyamu ma jɛn nyɔɔn fɛ. (1:22-25)

Ayiwa, wagati dɔ nana ke, Rɔmu masaceba Ogusiti k'a latige ko

yɔrɔ o yɔrɔ bɛ Rɔmu ta mara ra, ko o mɔɔw tɔɔ ye sebe.

O tun kera tɔɔ seberi sinyaga fɔlɔ ye.

O kera k'a sɔrɔ Kirinisi tun ye Siri jamanatigi ye.

O kosɔn, mɔɔw bɛɛ tagara o faso ra ka taga o tɔɔ sebe yi.

O le ra Yusufu fana bɔra Nazareti, Galile mara dugu dɔ ra,

ka taga Betilehemu, Zude mara ra.

Betilehemu ye masace Dawuda worodugu ye.

A tagara yi sabu ale fana tun ye Dawuda duruja dɔ le ye.

A ni a maminamusu Mariyamu tagara nyɔɔɔn fe ka taga o tɔɔ sebe;
o y'a sɔɔ Mariyamu lasiritɔ lo. (Luka 2:1-5)

Ayiwa, ka o to Betilehemu, Mariyamu jigi tuma nana se.
Mariyamu ka dence fɔɔ woro;
a ka fani mini mini a ma,
ka a la beganw ta domunikeminan kɔɔ,
sabu o tun ma yɔɔ sɔɔ lonanjigibon kɔɔ. (2:6-7)

Ayiwa, sagagbenbaga dɔw tun be Betilehemu dugu kerɛfeyɔɔw ra,
olugu tun be si kongo kɔɔ o ta sagaw kɔɔ ka o kɔɔsi.
O lon su fe Matigi Ala ta meleke dɔ ka a yere yira o ra.
Matigi Ala nɔɔ manamanana ka o lamini.
Sagagbenbagaw siranna kosebe.

Nka meleke k'a fɔ o ye ko: "Aw kana siran, ne nana kibarɔ diman le fɔ aw ye;
o bena ke mɔɔw bee ta nyagariko ba le ye.
Kisibaga worora aw ye bi su nin na,
masace Dawuda ta dugu ra.
Ale le ye Matigi ye, Ala ka a woloma ka a ke Kisibaga ye.
Ni aw tagara, aw bena a lon ni tagamasiyen min ye, o fle:
Aw bena taga dennyenin dɔ lanin sɔɔ beganw ta
domunikeminan kɔɔ, fani mininin be a ma."
O yɔɔnin bee, meleke camanba barara ka bɔ sankolo ra
ka na fara meleke fɔɔ kan.
O ka ke Ala tando ye k'a fɔ ko:
"Bonya ye Ala ta ye san fe yɔɔ kɔɔtaninw na,
mɔɔ minw be sɔn Ala sago ma dugukolo kan,
hera ye ke olugu ye." (2:8-14)

Melekew nana seko ka taga sankolo kɔɔ tuma min na,
sagagbenbagaw k'a fɔ nyɔɔɔn ye ko:
"Aw y'a to an ye taga Betilehemu;
ko min kera yi, ani Matigi Ala ka o yira an na,
janko an ye taga o ye."
O teliyara ka taga. O tagara se yi minke, o ka Mariyamu ni Yusufu ye,
ka dennyenin fana lanin ye beganw ta domunikeminan kɔɔ.
Sagagbenbagaw ka o ye minke, ko minw bee fɔra o nya na
dennyenin ko ra kongo kɔɔ, o tora ka o lakari mɔɔw ye.
Minw bee ka sagagbenbagaw ta kuma men, olugu bee kabakoyara.
Nka Mariyamu kɔni ka o kow bee mara a jusu ra;
a tun be miiri a ra tuma caman.
O ko sagagbenbagaw sekɔra ka taga.
O tagatɔ o tun be Ala tɔɔ tandora,
ka a bonya o ta ko yeninw ni o ta ko menninw bee kosɔn,
sabu meleke tun k'a fɔ o ye cogo min na,
o tagara sɔɔ ten le. (2:15-20)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Jɔn tun b'a fe ka Mariyamu ta k'a ke a muso ye? (Yusufu.)
- Yusufu ka mun ke ni a k'a ye minke ko Mariyamu ka kɔnɔ ta? (A tun b'a fe ka o furu ko dabra dogo ra.)
- Mun na Yusufu ma o furu ko dabra? (Meleke do nana a ye siko ra. A k'a fo ko a kana siran ka Mariyamu ta k'a ke a muso ye, sabu a ka kɔnɔ min ta, o bɔra Ala yere Nin Saninman ta se bagaya le ra.)
- Ko Mariyamu ta kɔnɔ min ta, k'o bɔra Ala yere Nin Saninman ta se bagaya le ra, o be an karan mun le ra den ko ra? (Yesu bɔra Ala fe. Yesu saninyanin lo.)
- O be an karan mun le ra Ala ta se bagaya ra? (Ala ye Sebeetigi ye.)
- Meleke ka fo Yusufu ye ko a ka kan ka tɔgo juman di den ma? (Yesu.)
- Mun na a ka kan ka tɔgɔla Yesu? (O kɔro ye ko Kisiba, sabu ale le bena a ta mɔgo kisi ka o bo o ta jurumunw na.)
- O be an karan mun le ra Yesu ko ra? A ye Layiri den ye wa? (}nhɔn.)
- Yusufu jenna ni Mariyamu ye fo ka taga jigi tuma se wa? (Ayi.)
- Mun na Yusufu ni Mariyamu tagara Betilehemu? (O tagara k'o tɔgo se be. Betilehemu ye masace Dawuda worodugu ye. Yusufu tun ye Dawuda duruja do le ye.)
- Cira Mise ka mun fo Betilehemu ko ra? (Kuntigi do bena bo i ra min bena ke ne ta siya Izirayelimɔgow nya.)
- Fɔlɔfɔlɔ, Ala ka layiri di masace Dawuda ma ko a duruja bena sigi a masasigilan kan tuma be wa? (}nhɔn.)
- Ko Yesu worora ka ke denyani ye, o be an karan mun le ra Yesu ko ra? Yesu ye adamadenw ye wa? (}nhɔn.)
- Jɔnw tun be Betilehemu dugu kerefeyɔrow ra? (Sagagbenbaga do w.)
- Jɔn ka a yere yira o ra? (Meleke.)
- Meleke ka mun fo sagagbenbaga do w ye? (O nana kibarɔ diman le fo o ye. Kisibaga worora o ye bi su nin na, masace Dawuda ta dugu ra.)
- Melekew ka mun fo ka ke Ala tando ye? (Bonya ye Ala ta ye san fe yɔro kɔrotaninw na, mɔgo minw be sɔn Ala sago ma dugukolo kan, hera ye ke olugu ye.)

Karan 38

O tagara ni Yesu dennyenin ye Alabatosoba ra
Luka 2:21-52

ALA TA KUMA

Den woronin tere seeginan, o ka a kenɛsigi.

O ka a tɔgɔla ko Yesu;

meleke tun ka o tɔgɔ le yira Mariyamu na sani a ye kɔnɔ ta.

Mariyamu nana bɔ jebagatɔbon na wagati min na,

ka kanya ni cira Musa ta sariya ye,

Yusufu ni Mariyamu tagara ni Yesu dennyenin ye Zeruzalemu,

ka taga a karifa Ala ma.

Sabu a sebera Ala ta sariya ra ko:

"Den fɔlɔ o den fɔlɔ, ni a kera ce ye,

a saninyanin lo; a ka kan ka bla Ala ye dan na."

Matigi Ala ta sariya tun ka saraka min ko fɔ saninyari ko ra,

o nana o saraka bɔ: "Kongotugani fla, ce ani muso,

walama jendetugani fla." (Luka 2:21-24)

Ayiwa ce dɔ tun be Zeruzalemu, a tɔgɔ ye ko Simeyɔn.

Mɔgɔ nyuman tun lɔ, Ala nyasiran tun b'a ra fana.

Ala tun ka Kisibaga min layiri ta Izirayeli ye,

a tun be o makɔnɔna. Ala Nin Saninman tun b'a kan.

Ala Nin Saninman tun k'a yira a ra ko Ala ka Kisibaga min layiri ta,

ko a tena sa fiyewu fɔ a ye o ye a nya ra. (2:25-26)

Ayiwa, ka Yusufu ni Mariyamu to Alabatosoba kɔnɔ,

o be sariya konyaw nyanabɔra ni Yesu dennyenintɔ ye,

o wagati yere ra, Ala Nin Saninman tagara ni Simeyɔn ye yi.

Simeyɔn nana don Alabatosoba kɔnɔ ka dennyenin mina,

ka baraka la Ala ye, k'a fɔ ko:

"Matigi Ala, sisan kɔni,

i be se ka i ta jɔnce jusu sumanin to a ye sa;

sabu i tun ka layiri min ta ne ye,

o kera can ye.

Ne yere nya ka Kisibaga ye bi,

i ka Kisibaga min laben dununyamɔgɔw beɛ ye.

Kenyeelen lo fana

min bena ke sababu ye ka i yira siyaw beɛ ra.

A bena i ta mɔgɔw,

Izirayelimɔgɔw tɔgɔ bonya." (2:27-32)

Simeyɔn tun be o kuma minw fɔra Yesu ta ko ra,

o kumaw ka Yusufu ni Mariyamu jusu diya fɔ ka o kɔnɔnɔban.

O kɔ, Simeyɔn ka dugawu ke o ye. A k'a fɔ Mariyamu ye ko:

"Mariyamu, a fle, nin den bena ke mɔgɔ caman ben sababu ye

ani mɔɔɔ caman lawuri sababu ye Izirayeli jamana kɔnɔ.
 A bɛna kɛ Ala ta tagamasiyɛn ye, mɔɔɔw bɛna min sɔsɔ.
 O cogo ra, a bɛna mɔɔɔ caman ta jusukunnamiiriw bla kɛnɛ kan.
 Ele kɔni, Mariyamɔ, dimi dɔ bɛna ele tɔɔɔ i jusukunna
 k'a kɛ i n'a fɔ famuru le ka i sɔɔɔ." (2:33-35)

Cira dɔ tun bɛ yi fana, muso le tun ye, a tɔɔɔ ko Ani.
 O muso tun kɔɔɔra kosɛbɛ.
 A sunguruman tun furura a cɛ ma ka san wolonfla kɛ ni a cɛ ye.
 O kɔ, a cɛ nana sa ka a to a kelen na.
 A tun tɛ fɔn Alabatosoba kɔnɔ tuma si.
 A tun bɛ baara kɛ Ala ye su ni tere.
 Tuma caman na a tun bɛ a yɛrɛ bari domuni na ka to ka Ala daari.
 A si nana se san biseegi ani san naani ma.
 Ale fana nana Yusufu ni Mariyamɔ ni Yesu dennyenninman sɔɔɔ
 Alabatosoba kɔnɔ yi; a ka Ala tando.
 Mɔɔɔ o mɔɔɔ jigi tun bɛ Ala kan ko a bɛna Zeruzalɛmu mɔɔɔw kisi
 ka bɔ o ta tɔɔɔ ra, Ani tun bɛ den ko fɔra o mɔɔɔw bɛɛ ye. (2:36-38)

Ala ta sariya tun ka min o min fɔ, Yusufu ni Mariyamɔ ka o bɛɛ kɛ
 k'a ban tuma min na, o sekɔra ka na Nazaretɛ, o yɛrɛ ta dugu ra.
 O bɛ Galile mara ra. Dennyenin kɔni tun bɛ bonyana ni baraka ye.
 A tun fanin bɛ Ala ta nɛɛma ni a ta hakiritigiya ra. (2:39-40)

San o san Yesu face ni a bamuso tun bɛ taga Zeruzalɛmu.
 O ta siya tun kisira ka bɔ jɔnya ra cogo min na,
 o tun bɛ taga jɛn ka o nyanagbɛ le kɛ.
 Yesu nana san tan ni fla sɔɔɔ san min na, o san na,
 ka kanya ni sariya landa ye,
 Yesu fana tagara nyanagbɛ ra ni a face ni a bamuso ye.
 Nyanagbɛ bannin kɔ, Yesu face ni a bamuso sekɔra ka kɛ taga ye so.
 Jaga Yesu tora o kɔ Zeruzalɛmu, o m'a lɔn.
 A tun bɛ o hakiri ra ko a ni o tagamanyɔɔɔn dɔw le bɛ nana nyɔɔɔn fɛ.
 Nka tere nana ban ka o to tagama ra, o m'a ye.
 O ka kɛ a flɛ flɛ ye o somɔɔɔw ni o siginyɔɔɔnw cɛ ma. (2:41-44)
 O m'a ye. A ma nya, o sekɔra ka taga Zeruzalɛmu ka taga a yɔɔɔnyini.
 O ka tere saba kɛ, o m'a ye;
 o nana taga a signin sɔɔɔ Alabatosoba kɔnɔ ni karamɔɔɔw ye.
 A bɛ menni kera o fɛ ka to ka o nyininka fana.
 Mɔɔɔ o mɔɔɔ tun bɛ o yɔɔɔ ra yi, Yesu ta hakiritigiya
 ni a ta nyininkari cogo ka olugu bɛɛ kabakoya.
 A face ni a bamuso ka a ye minkɛ, olugu kabakoyara.
 A bamuso ko a ma ko: "Yesu, mun na i ka nin ko nyɔɔɔn kɛ an na?
 Ne ni i face, an fla bɛɛ hakiri nyagamina,
 an ka i nyini yɔɔɔ bɛɛ ka dɛɛ." (2:45-48)
 Yesu ka a bamuso jaabi, a ko: "A kera cogo di aw bɛ ne yɔɔɔnyinina?"

Aw m'a lɔn ko ne ka kan ka ke ne Face ta konyaw le ra wa?"
 Nka Yesu face ni a bamuso ma o kuma kɔrɔ faamu a fe.
 Yesu wurira ka na ni o ye Nazareti.
 A tun be o kan mina tuma bee.
 A bamuso ka o kow bee mara a yere kɔnɔ. (2:49-51)

Yesu tun be kɔrɔyara ka na. Dɔ tun be farara a ta hakiritigiya kan lon o lon.

A ko tun ka di Ala ye, a ko tun ka di mɔgɔw ye fana. (2:52)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Mun na Mariyamu ni Yusufu tagara ni Yesu dennyenin ye Zeruzalemu? (O ka taga a karifa Ala ma ni ka saraka bɔ.)
- Ala Nin Saninman ka mun yira Simeyɔn ra fɔlɔfɔlɔ? (Ko Ala ka Kisibaga min layiri ta, ko a tena sa fiyewu fɔ a ye o ye a nya ra.)
- Mun kera Simeyɔn fe ni Mariyamu ni Yusufu tagara Alabatosoba ra tuma min na? (Ala Nin Saninman tagara ni Simeyɔn ye yi.)
- Simeyɔn ka mun fɔ ni a ka Yesu mina tuma min? (Matigi Ala, sisan kɔni i be se ka i ta jɔnce jusu sumanin to a ye sa; sabu i tun ka layiri min ta ne ye, o kera can ye. Ne yere nya ka Kisibaga ye bi, i ka Kisibaga min laben dununyamɔgɔw bee ye.)
- O be an karan mun le ra Yesu yere ta cogoya ra? (Yesu ye Kisibaga ye, Ala ye min layiri ta an ye.)
- Simeyɔn ka mun fɔ Mariyamu ye a yere ko ra? (Dimi dɔ bena ele tɔrɔ i jusukunna k'a ke i n'a fɔ famuru le ka i sɔgɔ.)
- Musokɔrɔba min tun ye Alabatosoba kɔnɔ, a tɔgɔ be di? (Ani.)
- A ka mun ke? (A ka den ko fɔ o mɔgɔw bee ye.)
- Yesu ka san jɔli sɔrɔ ni a tagara ni a face ni a bamuso ye Zeruzalemu ka taga nyanagbeke? (San tan ni fla.)
- Ko Yesu bonyana i n'a fɔ adamaden dɔ, o be an karan mun le ra Yesu yere ta cogoya ra? Yesu kera adamadenw ye wa? (}nhɔn.)
- Ni Yesu ka san tan ni fla sɔrɔ, a tagara min? (Zeruzalemu.)
- Mun na Yusufu ni Mariyamu sekɔra ka ke taga ye so ni Yesu te? (A tun be o hakiri ra ko a ni o tagamanyɔgɔn dɔw le be nana nyɔgɔn fe.)
- O ka lon jɔli ke, o m'a ye? (Saba.)
- Yesu tun be min? (A siginin tun be Alabatosoba kɔnɔ ni karamɔgɔw ye.)
- Mɔgɔ o mɔgɔ min tun be o yɔrɔ ra yi, o ka mun miiri Yesu ko ra? (Yesu ta hakiritigiya ni a ta nyininkari cogo ka olugu bee kabakoya.)
- Yesu ka mun jaabi a bamuso ye ni a ka fɔ a ye k'o hakiri nyagamina a kosɔn? (Aw m'a lɔn ko ne ka kan ka ke ne Face ta konyaw le ra wa?)
- A ta kuma be mun yira an na, Yesu ka mun lɔn a yere ni Ala ko ra? (A k'a lɔn ko a bɔra Ala ra.)

Karan 39

Yuhana Batizerikebaga ta waajuri ko
 Yesu batizeri ko
 Luka 3:1-18, 23; Matiyu 3:7,13-17

ALA TA KUMA

Ayiwa, wagati min na Rɔmukaw masaceba Tiberi Sezari tun be
 a ta masaya san tan ni loorunan na,
 o y'a sɔɔ Ponse Pilati le tun ye Zude mara jamanatigi ye.
 Herodi tun be Galile mara kunna.
 O wagati ra fana Ane ni Kayife le tun ye
 sarakalasebaga kuntigibaw ye. (Luka 3:1-2)

Ayiwa, o tuma le ra, Ala ka a ta kuma lase Yuhana ma,
 Jakariya dence. O y'a sɔɔ a tun be kongo kɔnɔ.
 Yuhana wurira o le ra ka taga Zuriden kɔ ba fanfeyɔɔ ra,
 ka mɔɔw waaju ko a ye nimisa o ta jurumun na ka batize,
 janko Ala ye yafa o ma.

O kow le tun sebera kakɔɔ cira Esayi ta kitabu ra ko:

"Mɔɔ dɔ bena peren kongokolon kɔnɔ
 k'a fɔ mɔɔw ye ko:
 'Aw ye siraba laben Matigi ye
 ka siradenninw beɛ ye lafa,
 kuruw ni kongoriw beɛ ye dakanya,
 sira gɔndɔɔninw beɛ ka kan ka lateren
 ka sira juguw siyan ka o nugu.
 Ni o kera, adamaden beɛ bena
 Ala ta kisiri ko ye.'" (3:2-6)

Jama nana Yuhana fe ka na batize.

Yuhana k'a ye ko Farisi caman ni Sadusi caman be nana ka na batize. (Matiyu
 3:7)

Minw bɔra ka na a fe ka na batize, a ko olugu ma ko:
 "Aw fɔnfɔnninw! Aw ko ko aw ka cegu le!
 Aw b'a fe ka na batize, janko o ye ke sababu ye
 ka aw bɔ Ala ta kiti kɔɔ. Jɔn le ka o fɔ aw ye?
 Aw ta kewalew le ka kan k'a yira ko can ra aw jusu yelemanana;
 aw kana a miiri dɔɔn k'a fɔ ko
 aw le ye Iburahima ta durujaw ye de!
 Sabu ni duruja ko lo, ne b'a fɔ aw ye ko
 Ala be se ka hali nin kabakuruw yelema
 ka ke Iburahima ta durujaw ye.
 Jende tara yiriw kama ka ban.
 Yiri o yiri te den nyuman ke, o be tige ka ben, ka firi tasuma ra." (3:7-9)

Jama ka Yuhana nyininka, ko: "O tuma, an ka kan ka mun le ke?"

Yuhana ka o jaabi ko: "Ni derege fla be ele mago min fe,
foyi te min fe, i ye kelen di o tigi ma.
Ni domunifen be ele mago min fe fana,
foyi te min boro, i ye o tigi son."

Ninsaraminabaga dow fana nana ka na batize.

O ko Yuhana ma ko: "An karamago,
an ka kan ka mun ni mun le ke?"

A ko olugu ma ko: "Warida min yirara aw ra ko aw ye o mina magow fe,
aw kana foyi mina k'a teme o kan."

Sorasiw fana nana a nyininka ko: "Anw do? Anw ka kan ka mun ke?"

A ko olugu ma ko: "Aw kana mago si ta fen mina a ra fanga ra;
magow ma ko min ke, aw kana o faninya la o ra fana.

O be sara min di aw ma, aw y'a to o ye aw wasa." (3:10-14)

Magow bee tun be o yere nyininka ko yala Ala ka Kisibaga
min ko fo ko o te Yuhana yere le ye wa?

Sabu magow bee jigiya tun be o Kisibaga kan,
o tun be a nawagati makonona.

Ka magow to o miiri ra, Yuhana ka o jaabi k'a fo o ye ko:

"Ne koni be aw batizera ji le ra doron.

Nka min fanga ka bon ni ne ta ye, o bena na.

Hali ka biri ko ne be a ta sanbara juru foni

k'a bo a sen na, ne man kan ni o ye.

Ale le bena aw batize ni Ala Nin Saninman ye, ani tasuma.

A ta baarakeminan b'a boro, a be simankise ni a nyaga bo nyogon na.

A be simankise ke a bondon konon.

Nka fen o fen kera nyaga ye, a bena o bee jeni tasuma ra,

tasuma min te faga k'a ye." (3:15-17)

Yuhana ka nin kuma nyogon were caman fo magow ye ka o lasomi,
ka Ala ta Kibaro Diman kuma fo o ye. (3:18)

Ayiwa, Yesu bora Galile mara ra ka na,
ko a bena batize Yuhana fe Zuriden ko ba ra.

Nka Yuhana ma son. A ko Yesu ma ko:

"Ne le ka kan ka taga batize ele fe,
ele do be nana ne fe wa?"

Yesu ka a jaabi ko: "A to a ye ke ten bi,
sabu o cogo le ra an bena Ala sago ke."

Yesu ka o fo minke, Yuhana sonna ka a batize.

Yesu batizenin ko doron, a bora ji ra.

Sankolo dayelera.

A ka Ala Nin Saninman ye,

a jigira i ko jendetugani ka na sigi a kan.

Kumakan do bora sankolo konon ko:

"Nin le ye ne Dence kanunin ye,

a ko ka di ne ye haali." (Matiyu 3:13-17)

O kɔ, Yesu ka a ta waajuri ni a ta baara damina ka a si to san bisaba.
(Luka 3:23)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Yuhana tun ye jɔn ye? (Jakariya ni Elizabeti ta dence lo.)
- Yuhana ka mun fɔ ka mɔgɔw waaju? (Ko a ye nimisa o ta jurumun na ka batize, janko Ala ye yafa o ma.)
- Fɔlɔfɔlɔ, cira Esayi ka mun fɔ baaraden ko ra minw bɛna Ala ta sira labɛn? (Mɔgɔ dɔ pɛren kongokolon kɔno k'a fɔ mɔgɔw ye ko: Aw ye siraba labɛn Matigi ye.)
- Cira Esayi ka fɔ ko mun kera ni Matigi ta siraba labɛn kera? (Adamaden bɛɛ bɛna Ala ta kisiri ko ye.)
- O bɛ an karan mun le ra Yesu yɛrɛ ta cogoya ra? (Yesu ye Kisiba ye, Ala ye min layiri ta an ye.)
- Yuhana ka mun fɔ ko mɔgɔw ka kan ka mun kɛ ka yira k'o jusu yɛlemanana? (O ta kɛwalew le ka kan k'a yira ko can ra o jusu yɛlemanana.)
- Mɔgɔw bɛɛ tun bɛ ka mun nyininka o yɛrɛ kɔnɔ? (Ni Yuhana yɛrɛ ye Ala ka Kisibaga le ye.)
- Yuhana ka mun fɔ Kisibaga ko ra? (Ko Yuhana tɛ Kisibaga ye. Ko a batizera ji le ra dɔrɔn. Nka min fanga ka bon ni a ta ye, o bɛna na. Ale le bɛna o batize ni Ala Nin Saninman ye ani tasuma.)
- Mun na Yuhana tun t'a fɛ ka Yesu batize? (A ko a le ka kan ka taga batize Yesu fɛ.)
- Yesu ka mun jaabi? (A to a ye kɛ ten bi, sabu o cogo le ra an bɛna Ala sago kɛ.)
- Yesu k'a fɔ ko a ka kan ka batize ka nimisi a ta jurumun na wa? (Ayi.) Mun na? (Jurumun t'a ra.)
- Mun kera ni Yesu bɔra ji ra tuma min? (Sankolo dayɛlɛra. A ka Ala Nin Saninman ye, a jigira i ko jɛndɛtugani ka na sigi a kan.)
- Kumakan ka mun fɔ? (Nin le ye ne Dence kanunin ye, a ko ka di ne ye haali.)
- O bɛ an karan mun le ra Yesu yɛrɛ ta cogoya ra? Yesu bɔra min? (Yesu bɔra Ala ra. Yesu saninyanin lo ani a terennin lo fana.)

Karan 40

Setana ko a be Yesu korobɔ
 Yesu ka a ta baara damina Galile mara ra
 Matiyu 4:1-11; Luka 4:14-30

ALA TA KUMA

O kow bee ko fe, Ala Nin Saninman blara Yesu nya
 ka taga ni a ye kongo konɔ,
 janko Setana ye a korobɔ k'a fle.

Yesu ka tere binaani ni su binaani ke,
 a ka a yere bari a ma domuni ke.

O ko kongɔ ka a mina.

Setana gbarara a ra k'a fo a ye ko:

"Den min bora Ala ra, ni ele lo can ra,
 a fo nin kabakuruw ye ko o ye yelɛma ka ke buru ye ke!"

Yesu ka a jaabi ko: "A sebera Ala ta Kuma ra ko:

'Mogɔ te se ka a ta dununyalatige ke domuni dama kan,
 nka kuma o kuma be bo Ala da ra,
 ni mogɔ be o men,
 o le be a ta dununyalatige nya.'" (Matiyu 4:1-4)

O ko, Setana ka Yesu ta ka taga ni a ye Zeruzalemu,
 dugu saninman konɔ, ka taga a yelen ka a lo Alabatosoba kunna,
 k'a fo a ye ko: "Den min bora Ala ra, ni ele lo can ra,
 i pan ka cun dugu ma;

sabu a sebera Ala ta Kuma yoro do ra ko:

'Ala bena a fo a ta melekew ye,
 ko o ye i mina janko i sen kana na gbasi
 kabakuru do ra.'" (4:5-6)

Yesu ka Setana jaabi k'a fo a ye ko:

"A sebera Ala ta Kuma ra fana ko:
 'I man kan k'a fo ko i be i Matigi Ala korobɔ.'" (4:7-11)

O ko, Setana tagara ni a ye kuru jamijanba do kunna.

A ka dununya jamana bee yira a ra,
 ani o cɛnya bee, k'a fo Yesu ye ko:

"Ni i ka son ka i kinbirigban ne korɔ ka ne bato,
 ne bena nin fenw bee di i ma."

Kabini Setana ka o fo, Yesu ko a ma ko:

"Taga ka bo ne korɔ Setana, sabu a fora Ala ta Kuma ra le ko:
 'I ka kan ka i Matigi Ala le bato ka baara ke ale kelenpe ye.'" (4:7-11)

A kera ten minke, Setana tagara ka bo a korɔ.

Yesu mako tun be fen minw na,
 melekew gbarara a ra ka na o ke a ye. (4:7-11)

O bɛɛ kɔ fɛ, Yesu sekɔra ka na Galile mara ra,
 A fanin Ala Nin Saninman baraka ra.
 Mɔgɔw tun bɛ a ko fɔra o mara yɔrɔw bɛɛ ra.
 A tagara mɔgɔw karan o ta karansow kɔnɔ.
 Bɛɛ tun b'a bonya yɔrɔ bɛɛ. (Luka 4:14-15)

Ayiwa Yesu nana taga Nazareti, a lamɔdugu ra.
 Nenekirilon sera, a tagara karanso kɔnɔ
 i n'a fɔ a tun derira ka a kɛ cogo min na.
 Yesu nana wuri ka lɔ ko a bɛ karan kɛ tuma min,
 ayiwa, o ka cira Esayi ta kitabu di a me.
 A tun b'a fɛ ka yɔrɔ min karan, a ka a dayɛle ka taga se o yɔrɔ ma.
 A sɛbenin bɛ o yɔrɔ ra ko:

"Matigi Ala Nin bɛ ne kan,
 sabu a ka ne nyanawoloma
 ko ne ye na Kibaro Diman fɔ fagantanw ye,
 ani ka kasodenw lablari ko fɔ,
 ka fiyentɔw nya yɛle ko kibaro fɔ;
 ka mɔgɔ tɔɔrɔninw bɔ o tɔɔrɔbagaw boro,
 ka Matigi Ala ta nɛɛma wagati ko kibaro fɔ."

O kɔ, a ka kitabu datugu, k'a di karanso kɔrɔsibaga ma, ka sigi.
 Karansokɔnɔmɔgɔw bɛɛ nya lɔnin tora a ra,
 o bɛ a flɛra. Yesu k'a fɔ ko:
 "Aw ka nin kuma min mɛn k'a bɔ Ala ta Kitabu ra,
 o kuma kɛra can ye bi." (4:16-21)

O bɛɛ tun bɛ a tɔgɔ nyuman fɔra.
 A tun bɛ kuma nyuman minw fɔra, o ka o kabakoya.
 O ko: "Yusufu dence le tɛ nin ye wa?"
 Yesu k'a fɔ o ye ko: "Ne k'a lɔn ko aw bɛna zana min la ne ye,
 o bɛ o le fɔ ko: 'Ni i ye flakɛbaga ye, i ka kan ka i yɛrɛ le kɛnɛya fɔlɔ.'
 Aw bɛna a fɔ ne ye fana ko:
 'I ka ko minw bɛɛ kɛ Kapɛrinahumu dugu kɔnɔ, an ka o mɛn;
 o nyɔgɔn kɛ i yɛrɛ ta dugu ra yan fana.'"
 Yesu k'a fɔ o ye tuun ko:
 "Can ra, cira si tɛ min k'a nya a yɛrɛ ta dugumɔgɔw fɛ."(4:22-24)

Kabini Yesu ka o kumaw fɔ, karanso mɔgɔw bɛɛ dimina a kɔrɔ.
 O bɛɛ wurira ka Yesu mina k'a sama ka bɔ ni a ye dugu kɔnɔ.
 Dugu tun siginin bɛ kuru le kan.
 O tagara ni Yesu ye fɔ o kuru kuncɛ ma.
 O ko o b'a nyɔni k'a bɔ fɔ o yɔrɔ ra k'a ben dugu ma.
 Nka Yesu temena o cɛ ma ka taga. (4:28-30)
 ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Jɔn ka Yesu blara a nya ka taga ni a ye kongo kɔnɔ? (Ala Nin Saninman.)
- Yesu ka a yere bari a ma domuni ke ka tere jɔli? (Binaani.)
- Jɔn nana ka Yesu kɔrɔbɔ? (Setana.)
- Setana ta baara ye mun ye? (Setana be kere ke ni Ala ye ani Ala sago bla.)
- Setana ka mun fɔ buru ko ra ka Yesu kɔrɔbɔ? (Den min bɔra Ala ra, ni ele lo can ra, a fɔ nin kabakuruw ye ko o ye yeɔema ka ke buru ye ke.)
- Yesu ka mun jaabi? (A sebera Ala ta Kuma ra ko: Mɔgɔ te se ka a ta dununyalatige ke domuni dama kan, nka kuma o kuma be bɔ Ala da ra, ni mɔgɔ be o men, o le be a ta dununyalatige nya.)
- Ni Yesu sɔnna ka pan ka cun dugu ma ni melekew nana k'a kisi, Izirayelimɔgɔw bɛna mun le miiri Yesu ko ra? (O mɔgɔw bɛna lɔn ko a ye Kisibaga ye.)
- Ko mɔgɔw ka lɔn ko Yesu ye Kisibaga ye, o ye konyuman ye wa? (}nhɔn.)
- Mun na Yesu ma sɔn ka pan ka cun dugu ma? (A te Ala ta kolatigeni ye.)
- Mun na Setana tun t'a fe ko Yesu be Ala ta kolatigeni ke? (Setana be kere ke ni Ala ye ani ka Ala sago bla.)
- Kɔrɔbɔli sabana tun ye mun ye? (Setana tagara ni a ye kuru jamijanba kɔ kunna. A ka fɔ ko ni a sɔn ka kinbirigban Setana kɔrɔ k'a bato, Setana bɛna nin fenw bɛɛ di a ma.)
- I be mun le miiri, ni Yesu sɔnna ka Setana bato, Setana bɛna nin fenw bɛɛ di a ma wa? (Ayi.) Mun na? (Setana ye faninyafɔbaga ye ani janfanden.)
- Mun kera ni Yesu ko Setana ma ko taga ka bɔ a kɔrɔ? (Setana tagara ka bɔ a kɔrɔ.)
- Ko Setana ka kan ka Yesu kan lamɛn, o be an karan mun le ra Yesu yere ta cogoya ra? (Yesu ye Ala ye.)
- Ni Yesu ka Ala ta kuma karan Nazareti, a lamɔdugu ra tuma min, a ka cira juman ta kuma karan? (Esayi.)
- Yesu ka mun fɔ a yere ko ra? (O kuma kera can ye bi. Ala k'a nyanawoloma ka Kibaro Diman fɔ mɔgɔw ma.)
- Mɔgɔw tun b'a fe ka mun ke Yesu fe? (O tun b'a fe k'a faga.)
- Mun kera? (Yesu temena o ce ma ka taga.)
- Yesu tun be se ka teme o ce ma ka taga cogo di? (Yesu ye Sebɛetigi ye.)